

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

здобувача Стратій Анастасії Валентинівни

(ПІБ)

академічної групи 072-20-1 (денна форма навчання)

(шифр)

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»

на тему «Визначення надійності та ліквідності банківської установи (на прикладі АТ «ОТП Банк»)»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	доц. Штефан Н.М.			
Рецензент	Чернюк О.М.			
Нормоконтролер	Федорова О.Г.			

Дніпро
2024

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

економічного аналізу і фінансів

(повна назва)

Д.С. Букреєва

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2024 року

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр

здобувачу Стратій Анастасії Валентинівні академічної групи 072-20-1
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
(код і назва спеціальності)

на тему: «Визначення надійності та ліквідності банківської установи (на прикладі АТ «ОТП Банк»)»

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від 31.05.2024р. №515-с

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	20.05.2024- 22.05.2024
Розділ 1	Теоретико-методичні підходи до визначення надійності та ліквідності банківської установи	23.05.2024- 30.05.2024
Розділ 2	Аналіз результатів фінансової діяльності, визначення надійності та ліквідності АТ «ОТП Банк»	31.05.2024- 07.06.2024
Розділ 3	Розробка заходів підвищення надійності та ліквідності АТ «ОТП Банк»	08.06.2024- 16.06.2024
ВИСНОВКИ	Підсумок отриманих результатів дослідження	17.06.2024- 18.06.2024
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	19.06.2024- 23.06.2024

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

Н.М. Штефан

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання 06.05.2024 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 24.06.2024 р.

Завдання прийнято до виконання

_____ (підпис студента)

А.В. Стратій

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Стратій А.В. – Визначення надійності та ліквідності банківської установи (на прикладі АТ «ОТП Банк») – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота бакалавра ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2024.

Мета кваліфікаційної роботи – визначення поточного стану управління ліквідністю та надійністю банківської установи, розробка рекомендацій щодо підвищення цих показників та їх прогнозування на майбутні періоди.

У вступі викладено сучасний стан проблеми, обґрунтована актуальність теми, конкретизовано задачі кваліфікаційної роботи, визначено об'єкт і предмет дослідження.

У першому розділі досліджено наявні теоретико-методичні підходи до визначення надійності та ліквідності банківської установи.

У другому розділі проведено аналіз результатів фінансової діяльності АТ «ОТП Банк». Зокрема надано загальну характеристику банку, визначено фінансовий стан та досліджено рівень надійності та ліквідності.

У третьому розділі визначено основні методи та проведено прогнозування показників ліквідності та надійності на прикладі АТ «ОТП Банк».

Отримані результати можуть бути практично використані АТ «ОТП Банк» з метою забезпечення зростання ліквідності та надійності в майбутніх періодах.

КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК, ЛІКВІДНІСТЬ, НАДІЙНІСТЬ, ФІНАНСОВА
СТІЙКІСТЬ, НОРМАТИВИ НБУ, ПЛАНУВАННЯ

ABSTRACT

Stratii A.V. – Determination of reliability and liquidity of a banking institution (based on the example of JSC «OTP BANK») – Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 072 Finance, Banking and Insurance. – Dnipro University of Technology, Dnipro, 2024.

The purpose of the qualification work is to analyze the reliability and liquidity of OTP-BANK JSC.

The introduction describes the current state of the problem, substantiates the relevance of the topic, specifies the tasks of the qualification work, defines the object and subject of the research.

The first chapter examines available theoretical and methodological approaches to determining the reliability and liquidity of a banking institution.

In the second section, an analysis of the results of the financial activities of JSC «OTP BANK» was carried out. In particular, the general characteristics of the bank are provided, the financial condition is determined, and the level of reliability and liquidity is investigated.

In the third section, the main methods are defined and liquidity and reliability indicators are predicted using the example of JSC «OTP BANK».

The results can be practically used by JSC «OTP BANK» in order to ensure the growth of liquidity and reliability in future periods.

COMMERCIAL BANK, LIQUIDITY, RELIABILITY, FINANCIAL STABILITY, NBU REGULATIONS, PLANNING

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ НАДІЙНОСТІ ТА ЛІКВІДНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ.....	9
1.1. Сутність та значення банківських установ в економіці держави.....	9
1.2. Поняття ліквідності та надійності банку	14
1.3. Фактори, що впливають на рівень ліквідності банківської установи.....	24
1.4. Нормативно-правове регулювання ліквідності та надійності комерційних банківських установ.....	31
Висновки до розділу 1	33
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ВИЗНАЧЕННЯ НАДІЙНОСТІ ТА ЛІКВІДНОСТІ АТ «ОТП Банк».....	35
2.1. Загальна характеристика та оцінка на ринку АТ «ОТП Банк».....	35
2.2. Аналіз фінансових результатів АТ «ОТП Банк»	47
2.3. Визначення фінансового стану АТ «ОТП Банк»	60
2.4. Аналіз надійності та ліквідності АТ «ОТП Банк»	64
Висновки до розділу 2	70
РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА ЗАХОДІВ ПІДВИЩЕННЯ НАДІЙНОСТІ ТА ЛІКВІДНОСТІ АТ «ОТП БАНК»	72
3.1. Визначення слабких сторін управління надійністю та ліквідністю АТ «ОТП Банк»	72
3.2. Заходи, що сприятимуть підвищенню рівню надійності та ліквідності АТ «ОТП Банк»	76
3.3. Прогнозування показників ліквідності та надійності на базі АТ «ОТП Банк»	89
Висновки до розділу 3	98
ВИСНОВКИ.....	100
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	102
ДОДАТКИ.....	106

ВСТУП

Актуальність теми. Ліквідність банківської установи є ключовим показником її фінансової стабільності та надійності. Вона визначає здатність банку своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання, тобто вчасно повертати депозити клієнтів та задовольняти інші вимоги кредиторів. Високий рівень ліквідності забезпечує стійкість банку до несподіваних фінансових шоків і сприяє зміцненню довіри з боку клієнтів та інвесторів. Недостатня ліквідність, навпаки, може призвести до кризи платоспроможності, що негативно позначається на репутації банку і може спричинити його банкрутство.

В умовах сучасної економічної ситуації в Україні, яка характеризується високим рівнем економічної і політичної нестабільності, вивчення ліквідності банківських установ набуває особливої важливості. Комерційні банки стикаються з викликами, такими як інфляція, коливання валютного курсу та зміни в законодавчому полі, що безпосередньо впливають на їх ліквідність. Крім того, конкурентна боротьба на банківському ринку потребує від банків постійного моніторингу та оптимізації своїх фінансових показників для забезпечення стійкого розвитку. Тому аналіз ліквідності стає невід'ємною частиною стратегічного управління банківською установою, допомагаючи виявляти потенційні ризики та вчасно вживати необхідних заходів для їх мінімізації.

Мета і завдання дослідження полягає у визначенні поточного стану управління ліквідністю та надійністю банківської установи, розробці рекомендацій щодо підвищення цих показників та їх прогнозування на майбутні періоди.

Досягнення поставленої мети можливе за рахунок виконання завдань дослідження:

- визначення поняття ліквідності та надійності банку, а також дослідження їх нормативно-правового регулювання;

- аналіз фінансових результатів АТ «ОТП Банк», з акцентом на ліквідність та надійність;
- проведення аналізу факторів що впливають на ліквідність та надійність банку та прогнозування показників на майбутній період.

Об'єктом дослідження є процес організації надійності та ліквідності комерційного банку.

Предметом дослідження є теоретико-методичні підходи та практичні елементи аналізу та планування ліквідності комерційного банку.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувалися метод порівнянь та аналогій, економіко-математичні та статистичні методи. Застосовувалися методи розрахунку нормативних показників рівнів банківської ліквідності, а також метод порівняння статистичних показників надійності.

Інформаційна база. Для проведення дослідження була використана широка інформаційна база, яка включала різні джерела: законодавчі акти України, що регулюють банківську діяльність; фінансові звіти АТ «ОТП Банк» за 2021-2023 роки; наукові монографії, статті та дослідження, що охоплюють питання ліквідності та надійності; а також матеріали з інтернет-ресурсів.

Прикладна цінність. Одержані результати носять реальний характер і можуть бути використані в АТ «ОТП Банк» з метою оцінки рівня ліквідності та надійності банку.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження та їхнє практичне значення доповідались на Міжнародній конференції для студентів та молодих науковців «Ринок фінансових інновацій та безробіття ЄС: тенденції, виклики та перспективи» 25-26 квітня 2024 року. Тема доповіді: «Технологічні інновації та їх вплив на ефективність управління надійністю та ліквідністю в банківській сфері».

Особистий внесок. Кваліфікаційна робота є результатом самостійної діяльності автора. Всі викладені у ній результати були отримані автором особисто. Висновки дослідження мають значну практичну цінність і можуть бути застосовані банківською установою для прогнозування майбутніх

показників надійності та ліквідності.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу трьох розділів і висновків, загальний обсяг роботи становить 111 сторінок. Робота містить 19 таблиць, 25 рисунків, список використаних джерел зі 36 найменування, 2 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ НАДІЙНОСТІ ТА ЛІКВІДНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

1.1. Сутність та значення банківських установ в економіці держави

Українська економіка наразі переживає складні часи, спричинені як внутрішніми, так і зовнішніми факторами. Серед основних викликів можна виділити політичну нестабільність, військові дії на всій території країни, наслідки глобальних економічних криз. Ці чинники суттєво впливають на економічне зростання, рівень інвестицій, зайнятість та добробут населення. Для стабільного функціонування економіки країни необхідні комплексні реформи, спрямовані на зміцнення інституцій, покращення бізнес-клімату, залучення іноземних інвестицій та підтримку розвитку малого і середнього бізнесу.[1]

Ефективне функціонування ринку фінансових послуг є неодмінною умовою для забезпечення стабільності національної економіки України.

Економічна система України є дуже розгалуженою та складається з багатьох взаємопов'язаних елементів, від яких напряду залежить її стан. Основними елементами економічної системи є фінансовий сектор, що включає банківські установи, страхові компанії та інші фінансові посередники; реальний сектор економіки, який охоплює промисловість, сільське господарство, будівництво та торгівлю; державний сектор, що включає органи державного управління та; та зовнішньоекономічний сектор, який охоплює експортно-імпорتنі операції та міжнародні фінансові відносини. Всі ці елементи повинні ефективно функціонувати та взаємодіяти для забезпечення стабільності та розвитку економіки.

На рис. 1.1 розглянемо структуру економічної системи України.

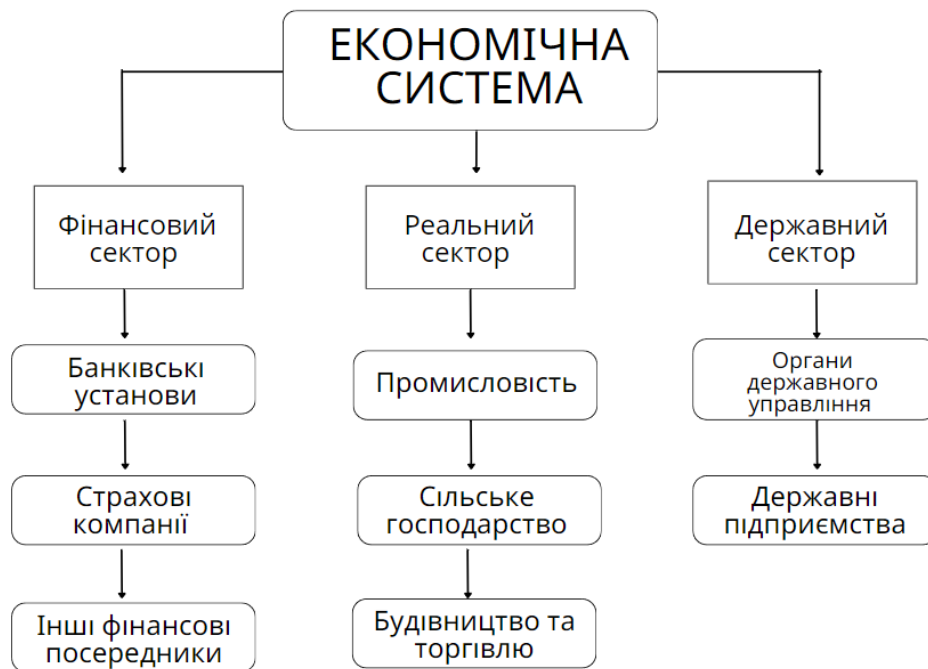

Рис. 1.1 – Економічна система України

Фінансовий сектор забезпечує акумуляцію та перерозподіл фінансових ресурсів, необхідних для інвестування та споживання, що є основою для економічного зростання. Реальний сектор створює матеріальні блага та послуги, що задовольняють потреби суспільства та формують базу для подальшого розвитку. Державний сектор відіграє важливу роль у регулюванні економічних процесів, забезпеченні правопорядку та соціального захисту населення. Зовнішньоекономічний сектор забезпечує інтеграцію країни у світову економіку, сприяє залученню іноземних інвестицій та технологій, а також забезпечує доступ до міжнародних ринків збуту. Таким чином, ефективна робота всіх цих елементів є ключовою для стабільності та процвітання української економіки.[2]

Банківські установи відіграють ключову роль у функціонуванні та розвитку економіки будь-якої держави. Вони забезпечують фінансову стабільність, сприяють економічному зростанню та створюють умови для ефективного перерозподілу фінансових ресурсів. Вона є невід'ємною складовою «кровоносної системи» економіки, забезпечуючи фінансування інвестицій, здійснення платежів, емісію грошей та зберігання коштів. Розвинена та ефективна банківська система сприяє стабільності та стійкому розвитку

економіки країни.

Банківські установи – це юридичні особи, створені для здійснення банківської діяльності, тобто для професійного посередництва в грошових розрахунках та надання фінансових послуг. Їх діяльність регулюється Національним банком України (НБУ) та законодавством України. Основними функціями банків є прийом депозитів, надання кредитів, здійснення розрахунково-касового обслуговування, проведення валютних операцій та управління ризиками. Банки також виступають посередниками між тими, хто має надлишок фінансових коштів, та тими, хто має потребу у фінансуванні, що сприяє ефективному використанню капіталу.

Банківські установи відіграють ключову роль у фінансовій системі України, виконуючи ряд важливих функцій. По-перше, вони забезпечують безготівковий оборот коштів, що сприяє зручності та ефективності фінансових операцій, а також сприяє боротьбі з тінізацією економіки. По-друге, банки стимулюють інвестиційну діяльність, надаючи кредити підприємствам для реалізації інвестиційних проектів, що сприяє зростанню економіки та підвищенню її конкурентоспроможності.[2]

Крім того, банківські установи знижують трансакційні витрати для клієнтів, надаючи їм різноманітні можливості оплати товарів та послуг через банківські канали, що сприяє економії часу та грошей. Нарешті, банки підтримують стабільність фінансової системи, допомагаючи Національному банку України в регулюванні діяльності банків та виконанні монетарної політики, спрямованої на підтримку фінансової стабільності та економічного зростання.[1]

Крім того, банки беруть активну участь у реалізації державних програм у фінансово-кредитній сфері, сприяючи розвитку малого та середнього бізнесу, підтримці експорту, стимулюванню інноваційної діяльності та іншим напрямкам державної політики. Таким чином, банківські установи відіграють невід'ємну роль у забезпеченні функціонування та розвитку фінансової системи України.

Важливість банківських установ полягає у їх здатності забезпечувати

ліквідність фінансової системи та стабільність економіки. Вони надають кредити підприємствам та фізичним особам, що стимулює економічну активність та інвестиції. Крім того, банки забезпечують збереження коштів населення через депозити, що сприяє підвищенню довіри до фінансової системи. Також банки здійснюють важливу роль у проведенні монетарної політики держави через механізми регулювання грошової маси та відсоткових ставок. Таким чином, банківські установи є невід'ємною складовою економічної системи, що забезпечує її стабільність та розвиток.[3]

Банківська система України має дворівневу структуру, яка включає Національний банк України (НБУ) та комерційні банки. Ця структура є типовою для більшості країн світу і забезпечує ефективне функціонування банківської системи. Така дворівнева система дозволяє забезпечити надійність та стабільність фінансової системи, а також ефективне управління грошово-кредитною політикою.

Перший рівень банківської системи України представлений Національним банком України (НБУ). НБУ виконує роль центрального банку і є ключовим органом у формуванні та реалізації грошово-кредитної політики держави. Основними функціями НБУ є емісія національної валюти, регулювання грошової маси, підтримання стабільності національної валюти та забезпечення функціонування платіжної системи. Крім того, НБУ здійснює нагляд за діяльністю комерційних банків, контролюючи їхню ліквідність, надійність та дотримання регулятивних вимог. Завдяки цим функціям, НБУ забезпечує стабільність банківської системи та сприяє економічному зростанню країни.[4]

Другий рівень банківської системи України складається з комерційних банків, які здійснюють основні банківські операції на ринку. Ці банки займаються прийомом депозитів, наданням кредитів, проведенням розрахунково-касових операцій, здійсненням валютних операцій та наданням інших фінансових послуг. Комерційні банки є основними посередниками між вкладниками та позичальниками, сприяючи ефективному перерозподілу фінансових ресурсів в економіці. Вони також відіграють важливу роль у

фінансуванні підприємств та населення, що сприяє економічному зростанню та розвитку. Завдяки своїй діяльності, комерційні банки забезпечують стабільність фінансової системи та підтримують її ефективне функціонування.

Зважаючи на визначену важливість банківської системи, та вчасності комерційних банків, дослідження їх надійності та ліквідності банків є надзвичайно важливим для забезпечення стабільності фінансової системи та економіки держави в цілому. Надійність банку характеризується його здатністю виконувати свої зобов'язання перед вкладниками та інвесторами, підтримуючи стабільний фінансовий стан у довгостроковій перспективі. Ліквідність банку відображає його здатність швидко перетворювати активи у готівкові кошти для виконання поточних зобов'язань. Високий рівень надійності та ліквідності банку є запорукою його фінансової стабільності, що, у свою чергу, сприяє довірі з боку клієнтів та інвесторів, а також забезпечує стійкий розвиток економіки.[5]

Якщо банк має низьку ліквідність, це може спричинити серйозні проблеми як для самого банку, так і для економіки в цілому. Недостатня ліквідність означає, що банк не може швидко перетворити свої активи у готівкові кошти для виконання зобов'язань перед клієнтами. Це може призвести до затримок у виплатах, що викличе недовіру до банку та може спровокувати масовий відтік депозитів. У свою чергу, це може поглибити проблеми ліквідності та призвести до банкрутства банку. Банкрутство одного великого банку може мати ланцюгову реакцію, спричиняючи кризу довіри до банківської системи та дестабілізуючи економіку держави.

Низька надійність банку свідчить про його неспроможність підтримувати стабільний фінансовий стан у довгостроковій перспективі, що також негативно впливає на економіку. Банки з низькою надійністю можуть мати високий рівень непрацюючих кредитів, недостатній капітал для покриття збитків та неефективне управління ризиками. Це підвищує ймовірність банкрутства таких банків, що може призвести до втрат для вкладників та інвесторів, а також до значних соціально-економічних наслідків. Крім того, низька надійність банків може знижувати рівень інвестицій в економіку, оскільки інвестори уникатимуть

вкладень у нестабільні фінансові установи, що уповільнює економічне зростання.

Висока ліквідність та надійність банків мають позитивний вплив на економіку держави. Банки з високим рівнем ліквідності здатні швидко реагувати на фінансові потреби своїх клієнтів, забезпечуючи своєчасне виконання зобов'язань та підтримуючи довіру до фінансової системи. Це сприяє стабільності банківської системи та запобігає фінансовим кризам. Висока надійність банків забезпечує їхню стійкість до економічних криз та підтримує довгострокову стабільність фінансової системи. Надійні та ліквідні банки також здатні залучати більше інвестицій, що сприяє економічному зростанню, створенню нових робочих місць та підвищенню добробуту населення.[6]

На основі проведеного дослідження сутності та значення банківських установ в економіці держави можна зробити висновок, що банки є ключовими інститутами фінансової системи, які забезпечують акумуляцію та перерозподіл фінансових ресурсів, сприяючи економічному зростанню та розвитку. Банківські установи також відіграють значну роль у реалізації монетарної політики держави, регулюванні грошової маси та забезпеченні ефективного функціонування платіжної системи. Таким чином, їх діяльність є невід'ємною складовою, яка визначає фінансову стійкість та конкурентоспроможність економіки країни.

1.2. Поняття ліквідності та надійності банку

Ефективне управління ресурсами банку та їх оптимальне накопичення для досягнення максимального прибутку є ключем до його успішного розвитку. Більшість сучасних банків працюють, використовуючи власні та залучені кошти. Саме на поверненні залучених коштів ґрунтується поняття ліквідності. Високий рівень ліквідності є критично важливим для підтримання довіри до банку, оскільки він свідчить про його здатність ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами та забезпечувати безперебійну діяльність навіть у разі

несподіваних фінансових потреб або кризових ситуацій.[7]

Ліквідність – це здатність активу швидко конвертуватися в готівку або інший актив без значної втрати вартості. У фінансовому контексті ліквідність показує, наскільки легко можна перетворити актив на готівку або інші активи, які можуть бути використані для розрахунків. Цей показник є ключовим для банків та інших фінансових установ, оскільки вони повинні забезпечити ліквідність, щоб гарантувати свою здатність виконувати платежі та відповідати поточним зобов'язанням. На рис. 1.2 розглянемо види ліквідності.

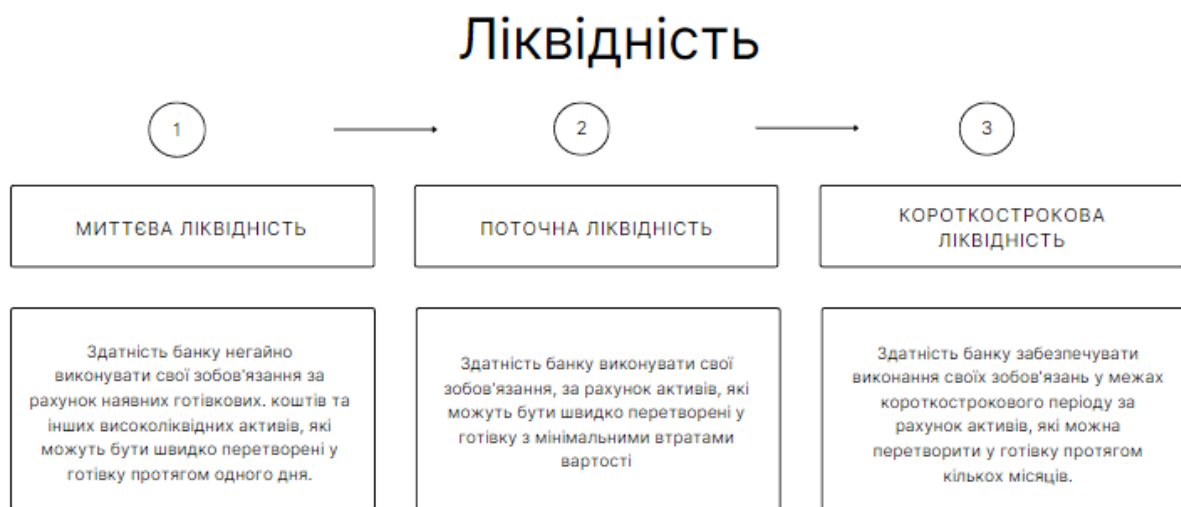

Рис. 1.2 – Види ліквідності банку

Ліквідність банку можна класифікувати на кілька видів залежно від часу, необхідного для перетворення активів у грошові кошти. Миттєва ліквідність банку відображає його здатність негайно виконувати свої зобов'язання за рахунок наявних готівкових коштів та інших високоліквідних активів, які можуть бути швидко перетворені у готівку. Це найбільш оперативний вид ліквідності, який включає активи, доступні для використання без затримок, такі як готівка в касі, кошти на кореспондентських рахунках у центральному банку та інших банках, а також інші активи, які можуть бути реалізовані протягом одного дня. Миттєва ліквідність є критично важливою для банків, оскільки забезпечує можливість своєчасного виконання найнагальніших фінансових зобов'язань перед клієнтами та контрагентами, запобігаючи дефолтам і

підтримуючи довіру до банку.[7]

Поточна ліквідність характеризує здатність банку виконувати свої зобов'язання протягом короткострокового періоду, зазвичай до одного року. Цей вид ліквідності включає активи, які можуть бути швидко перетворені у готівку з мінімальними втратами вартості, такі як короткострокові кредити, державні цінні папери та високоліквідні інвестиції. Поточна ліквідність враховує не лише активи, але й терміни погашення зобов'язань банку, що дозволяє оцінити його фінансову стійкість у найближчий період. Високий рівень поточної ліквідності є важливим для забезпечення безперервної діяльності банку, своєчасного виконання зобов'язань перед клієнтами та запобігання фінансовим труднощам, що можуть виникнути через недостатність ліквідних активів.

Короткострокова ліквідність охоплює здатність банку забезпечувати виконання своїх зобов'язань у межах короткострокового періоду, що зазвичай визначається як період до одного року. Вона включає активи, які можна перетворити у готівку протягом кількох місяців без значних втрат вартості, такі як короткострокові кредити, державні облігації, депозитні сертифікати та інші фінансові інструменти з високою ліквідністю. Короткострокова ліквідність є важливим показником фінансової стійкості банку, оскільки забезпечує його здатність своєчасно виконувати зобов'язання перед клієнтами, інвесторами та контрагентами, знижуючи ризик фінансових труднощів і підтримуючи стабільність банківської діяльності в умовах ринкових коливань.[8]

Існують різні методи оцінки ліквідності банку. Один з таких підходів – це аналіз різних видів ліквідності. Короткострокова ліквідність визначається як здатність банку негайно або протягом найближчих днів виконати свої короткострокові зобов'язання. Середньострокова ліквідність вимірює, наскільки банк може виконати свої зобов'язання протягом кількох місяців, тоді як довгострокова ліквідність відображає його здатність до виконання зобов'язань протягом року або більш довгого періоду. Показник покриття ліквідності та коефіцієнт чистого стабільного фінансування є важливими міжнародними стандартами, розробленими для оцінки ліквідності та фінансової стійкості

банків. LCR вимірює здатність банку витримати фінансові стреси, маючи достатньо легко ліквідних активів для покриття прогнозованих витрат протягом 30-денного періоду. Тим часом, NSFR оцінює співвідношення між стабільними джерелами фінансування та їхнім використанням для активів та зобов'язань у різних строкових періодах, сприяючи стабільності та запобіганню надмірному ризику. (табл. 1.1.)

Таблиця 1.1 – Формули для визначення коефіцієнтів ліквідності

Показник	Формула
Коефіцієнт загальної ліквідності	$КЗЛ = \frac{\text{Ліквідні активи}}{\text{Загальні зобов'язання}}$
Коефіцієнт поточної ліквідності	$КПЛ = \frac{\text{Ліквідні активи}}{\text{Короткострокові зобов'язання}}$
Коефіцієнт термінової ліквідності	$КТЛ = \frac{\text{Ліквідні активи} - \text{Запас ліквідності}}{\text{Термінові зобов'язання}}$
Показник покриття ліквідності	$LCR = \frac{\text{Високоліквідні активи}}{\text{Чистий очікуваний вплив ГК (на 30 дн.)}} \times 100\%$
Коефіцієнт чистого стабільного фінансування	$NSFR = \frac{\text{Обсяг наявного стаб. фінансування (ASF)}}{\text{Обсяг необхідного стаб. фінансування (RSF) - Величина непокритого кред. ризику (НКР)}} \times 100\%$

Аналіз ліквідності банку через призму якості активів відображає вплив структури та якості активів на його здатність швидко та без втрат конвертувати їх у готівку для виконання зобов'язань. Активи банку можна розподілити на три основні групи залежно від їхньої ліквідності.[9]

Високоліквідні активи, які включають готівку, дорожні чеки та державні облігації, є легко реалізованими та ключовими для забезпечення ліквідності банку. Середньоліквідні активи, які включають кредити та дебіторську заборгованість, менш ліквідні, але важливі для збалансування портфелю та генерації доходу. Низьколіквідні активи, які включають безнадійні кредити та нерухомість, створюють значні ризики для банку та можуть бути складними для конвертування у готівку у короткостроковому періоді. [9]

Аналіз структури активів за рівнем ліквідності допомагає визначити обсяг ліквідних коштів, резерви ліквідних активів, прогнозувати майбутні тенденції

ліквідності та вживати заходів для запобігання кризовим ситуаціям. Такий аналіз є важливим інструментом для керівництва банку у прийнятті обґрунтованих рішень, для інвесторів та кредиторів у оцінці надійності та для регулятивних органів у нагляді та забезпеченні фінансової стабільності. Таким чином, аналіз ліквідності банку через призму якості активів є важливим елементом у забезпеченні його фінансової стійкості та відповідності вимогам ринку.

Поглиблений аналіз ресурсної бази банку з погляду ліквідності – це складний процес, що оцінює джерела та обсяги коштів, доступних банку для підтримки його фінансової стійкості та виконання зобов'язань. Цей аналіз охоплює дослідження різних аспектів балансу банку та зовнішніх факторів, які можуть впливати на його ліквідність.

Важливими інструментами аналізу ресурсної бази банку з точки зору ліквідності є два показники: рівень осідання грошових коштів за розрахунком та середня тривалість зберігання коштів на рахунку. Перший показник відображає частку коштів, які знаходяться в системі розрахунків та не можуть бути використані для інших фінансових операцій, тоді як другий визначає середній час зберігання коштів на рахунку перед їхнім витрачанням або перерахуванням.

Аналіз ресурсної бази банку з точки зору ліквідності включає комплексний підхід, який враховує структуру пасивів банку, ліквідність активів, прогнозування майбутніх потоків коштів та оцінку ризиків. Це дозволяє керівництву банку приймати обґрунтовані рішення щодо управління активами та пасивами, інвесторам та кредиторам – оцінювати надійність та платоспроможність банку, а регулятивним органам – здійснювати нагляд та забезпечувати фінансову стабільність.[10]

Аналіз ресурсної бази банку з точки зору ліквідності є важливим елементом у забезпеченні його стабільності та відповідності вимогам ринку. Регулярне та комплексне проведення цього аналізу дозволяє вчасно виявляти можливі проблеми та реагувати на них, забезпечуючи стабільну роботу банку.

Дослідження ліквідності та надійності банків є важливим напрямком у фінансовій економіці. Це пов'язано з тим, що ліквідність є критичною для

функціонування банківської системи та має значний вплив на економіку в цілому. Протягом століть поняття «ліквідність» вивчали різні вчені світу. Українські науковці, такі як А.М. Мороз, Б.Л. Луців, А. М. Герасимович та інші, глибоко досліджували цю тему. Ці вчені значно вплинули на розвиток фінансової економіки, глибоко досліджуючи значення ліквідності та надійності для функціонування банківської системи та забезпечення фінансової стійкості. В їхніх досліджах висвітлено різні аспекти, такі як механізми управління ліквідністю, вплив ліквідності та надійності на ризики та рентабельність, а також роль ліквідності у виникненні фінансових криз. На основі проведених досліджень вони розробили моделі та рекомендації, спрямовані на вдосконалення управління ліквідністю в банках та гарантування стабільності фінансової системи. У цілому, їхні висловлення мають велике значення для розуміння ліквідності та надійності банків як ключового аспекту фінансової безпеки, і вони надають практичну цінність для банків, регуляторів та інших учасників фінансового ринку.[7]

Ліквідність та надійність банку залежить від кількох факторів, таких як: структура активів та пасивів, якість активів, доступ до джерел ліквідності та ефективне управління ризиками. Забезпечення достатньої ліквідності є важливим завданням для будь-якого банку, оскільки це допомагає гарантувати його платоспроможність, підтримувати довіру клієнтів та сприяти стабільності фінансової системи.

Поняття надійності та його важливість для банків не можна недооцінити. Надійність банку визначається його здатністю підтримувати стабільний фінансовий стан у довгостроковій перспективі, забезпечуючи виконання зобов'язань перед вкладниками та інвесторами. Вона включає оцінку якості активів, рівня капіталізації, ефективності управління ризиками та дотримання регуляторних вимог. Високий рівень надійності свідчить про стійкість банку до економічних криз, що сприяє підвищенню довіри до нього з боку клієнтів, інвесторів та партнерів. Ліквідність та надійність є взаємопов'язаними показниками, що разом визначають здатність банку забезпечувати стабільне

функціонування та розвиток у мінливих економічних умовах.[8]

Надійність банку є багатограним поняттям та потребує детального дослідження основних його компонентів. На рис. 1.3 розглянемо основні чинники які формують надійність банківської установи.

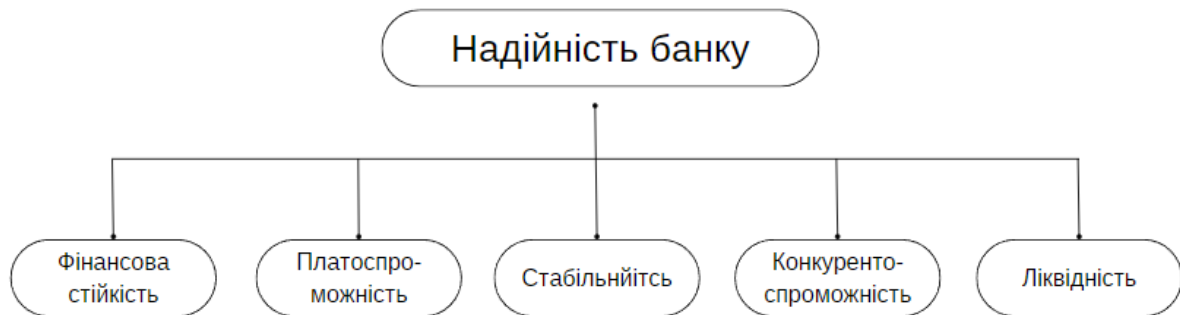

Рис. 1.3 – Складові надійності банку

Надійність банку є багатограним поняттям, що включає кілька ключових аспектів, які визначають його здатність підтримувати стабільний фінансовий стан та ефективно виконувати свої зобов'язання. Фінансова стійкість банку характеризується здатністю підтримувати баланс між активами та зобов'язаннями, ефективно управляти ризиками та забезпечувати достатній рівень капіталізації. Висока фінансова стійкість свідчить про здатність банку поглинати потенційні збитки, підтримувати стабільність у довгостроковій перспективі та забезпечувати захист інтересів вкладників та інвесторів.[11]

Платоспроможність банку визначається його здатністю своєчасно та в повному обсязі виконувати свої фінансові зобов'язання перед клієнтами, партнерами та іншими контрагентами. Висока платоспроможність банку є показником його фінансової надійності та стабільності, що підвищує довіру з боку клієнтів і сприяє залученню нових депозитів та інвестицій. Ліквідність банку, як частина його надійності, відображає здатність швидко перетворювати активи у готівкові кошти для виконання поточних зобов'язань. Високий рівень ліквідності забезпечує банку можливість ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами та уникати фінансових труднощів у разі несподіваних змін ринкових умов.

Стабільність банку включає його здатність підтримувати стійке функціонування у мінливих економічних умовах, адаптуватися до зовнішніх викликів та зберігати довіру з боку клієнтів та інвесторів. Висока стабільність банку свідчить про його здатність ефективно управляти ризиками, підтримувати високу якість активів та забезпечувати стабільний дохід. Конкурентоспроможність банку є важливим елементом його надійності, оскільки дозволяє залучати нових клієнтів, розширювати ринкову частку та підвищувати ефективність діяльності. Конкурентоспроможний банк може запропонувати клієнтам більш вигідні умови обслуговування, інноваційні фінансові продукти та послуги, що забезпечує його стабільний розвиток та зростання на фінансовому ринку.[10]

Надійність стає визначальною характеристикою будь-якого банку, оскільки вона відображає його здатність виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та стійкість до негативних впливів. Клієнти віддають перевагу надійним банкам, бо вони більш впевнені у збереженні та зростанні своїх коштів.

Надійність банку має різні аспекти, які визначають її значимість:

1. Залучення та утримання клієнтів – банки з високим рівнем надійності приваблюють та утримують клієнтів, що сприяє стабільності їхнього бізнесу.
2. Доступ до капіталу – надійні банки мають доступ до дешевих джерел капіталу, що дозволяє їм фінансувати свою діяльність та розвиватися.
3. Репутація та імідж – висока репутація надійного банку є важливим активом, що сприяє привабленню нових клієнтів та партнерів.

Існує декілька ключових факторів, які впливають на надійність банку. Фінансова стійкість визначається міцною фінансовою позицією, високим рівнем капіталізації та низьким рівнем ризиків. Якість управління також відіграє ключову роль, забезпечуючи прийняття обґрунтованих та виважених рішень, спрямованих на довгостроковий розвиток банку. Прозорість та відкритість банку також мають значення, оскільки вони підвищують довіру клієнтів та створюють сприятливі умови для розвитку. Відповідність законодавству та дотримання

регулятивних норм є ще одним важливим аспектом, який гарантує законність та стабільність діяльності банку.

Оцінка надійності банку може здійснюватися різними методами. Це включає аналіз фінансових показників, таких як рівень капіталізації, ліквідності, рентабельності та ризиків, що дозволяє оцінити фінансову стійкість банку. Крім того, оцінка якості управління, вивчення регуляторних вимог і аналіз відгуків клієнтів і експертів також є важливими факторами, які допомагають сформулювати загальне уявлення про надійність банку.

З метою збереження ліквідності та надійності банку, фінансові установи використовують різні інструменти, такі як управління активами та пасивами, регулювання ризиків, залучення коштів на міжбанківському ринку та отримання кредитів від центрального банку. Нагляд за показниками ліквідності та надійності здійснює Національний банк України, що сприяє підтримці стабільності фінансової системи та ефективному функціонуванню банківського сектору в країні. Ліквідність та надійність банку визначається його здатністю вчасно виконувати грошові зобов'язання. Банк з високим рівнем ліквідності та надійності може без значних витрат виконувати різноманітні функції, такі як робота з коштами клієнтів, виплата кредиторської заборгованості, виплата дивідендів, а також взяття на себе майбутніх зобов'язань.[12]

Для банків в Україні на сьогодні відчутною є необхідність постійного вдосконалення стратегій управління ліквідністю, ураховуючи унікальні аспекти ринкових умов та регуляторного середовища. Це сприяє ефективному керуванню ризиками та гарантує відповідність вимогам наглядових органів. У кінцевому підсумку, ліквідність стає ключовим фактором для банків в Україні, який визначає їхню стабільність та можливість надійно виконувати свої функції у фінансовій системі країни.

Таким чином, відзначаючи важливість ліквідності для банків, можна виокремити, що цей аспект є невід'ємною складовою для забезпечення стійкості фінансових установ. Ліквідність визначає здатність банку своєчасно перетворювати свої активи на грошові кошти для виконання зобов'язань перед

клієнтами, інвесторами та іншими контрагентами. Це є ключовим елементом для підтримання довіри до банку, оскільки клієнти очікують, що їхні кошти будуть доступні у будь-який момент. Без достатнього рівня ліквідності банк може стикнутися з проблемами, що виникають через невиконання фінансових зобов'язань, що в свою чергу може призвести до втрати довіри.[11]

Ліквідність і надійність банку є тісно взаємопов'язаними поняттями, які разом визначають фінансову стабільність та стійкість банківської установи. Ліквідність банку відображає його здатність своєчасно виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та контрагентами за рахунок перетворення активів у готівкові кошти. Високий рівень ліквідності є основою для підтримання надійності банку, оскільки забезпечує його можливість ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами та уникати дефолтів. З іншого боку, недостатня ліквідність може призвести до затримок у виплатах та втрати довіри клієнтів, що негативно впливає на надійність банку.[8]

Надійність банку, в свою чергу, характеризується його здатністю підтримувати стабільний фінансовий стан у довгостроковій перспективі, забезпечуючи захист інтересів вкладників та інвесторів. Вона включає оцінку якості активів, рівня капіталізації, ефективності управління ризиками та дотримання регуляторних вимог. Високий рівень надійності сприяє підвищенню ліквідності банку, оскільки довіряючи йому клієнти та інвестори частіше розміщують свої кошти на депозитах, що збільшує обсяг ліквідних активів банку. Таким чином, надійність банку забезпечує стабільний приплив фінансових ресурсів, що позитивно впливає на його ліквідність.

Взаємозалежність ліквідності та надійності банку означає, що ефективне управління цими показниками є ключовим для забезпечення фінансової стійкості банківської установи. Банки повинні підтримувати оптимальний баланс між ліквідністю та надійністю, оскільки надмірна ліквідність може знижувати рентабельність, а недостатня ліквідність – підвищувати ризики фінансових труднощів. Для цього важливо впроваджувати комплексні стратегії управління ліквідністю та ризиками, які враховують поточні та майбутні потреби банку.

Забезпечення високого рівня ліквідності та надійності є основою для підтримання довіри з боку клієнтів та інвесторів, що сприяє стабільному розвитку банку та зміцненню його позицій на фінансовому ринку.

1.3. Фактори, що впливають на рівень ліквідності та надійності банківської установи

Дослідження у пункті 1.1. визначило, що у сучасних реаліях банківська система відіграє ключову роль у стабільності економіки, забезпечуючи фінансове посередництво та підтримку господарської діяльності. Ліквідність і надійність банківських установ є критично важливими показниками, що визначають їхню здатність виконувати свої обов'язки перед вкладниками, інвесторами та іншими зацікавленими сторонами. Визначення факторів, які впливають на ці показники, набуває особливої ваги у контексті зростаючої економічної нестабільності, швидких змін на фінансових ринках та підвищених вимог до регулювання. [12]

Вивчення факторів, що впливають на рівень ліквідності та надійності банків, дозволяє не лише глибше зрозуміти внутрішні механізми функціонування фінансових установ, але й розробити ефективні стратегії управління цими аспектами. Це, в свою чергу, сприяє зміцненню довіри до банківської системи, підвищенню її стійкості до кризових явищ та забезпеченню стабільного економічного розвитку. Аналіз таких факторів є необхідним для адаптації банків до викликів сучасного фінансового середовища та мінімізації потенційних ризиків.

Дослідження впливу факторів варто почати з того, що фактори які можуть впливати на показник поділяються на: внутрішні та зовнішні. Внутрішні фактори включають аспекти, які безпосередньо контролюються самою банківською установою. Ці фактори визначають здатність банку ефективно управляти своїми ресурсами та ризиками. Зовнішні фактори, навпаки, є впливами з навколишнього середовища, на які банк має обмежений вплив. Ці фактори формують контекст,

в якому банк здійснює свою діяльність, і можуть значно впливати на його стабільність та ефективність. Розглянемо які фактори впливають на ліквідність банківських установ на рис. 1.4.[13]

Рис. 1.4 – Фактори, що впливають на рівень ліквідності банківських установ

Аналізуючи рис. 1.4 можна визначити що на ліквідність банку впливають зовнішні фактори, що охоплюють макроекономічні, системні, регуляторні та конкурентні чинники. Також прослідковується вплив внутрішніх факторів. Вони пов'язані з якістю активів та пасивів, управлінням ліквідністю, рівнем капіталізації та якістю менеджменту.

Макроекономічний зовнішній фактор формує загальний економічний контекст, в якому діє банк. Стан економіки країни впливає на попит на банківські послуги та здатність клієнтів виконувати свої зобов'язання. Високий рівень інфляції може зменшити вартість активів банку і підвищити вартість залучених коштів. Процентні ставки визначають вартість капіталу та впливають на маржу банківських операцій. Коливання курсу валют можуть створювати додаткові ризики для банків, які мають валютні активи або зобов'язання, та впливати на їх ліквідність. Таким чином, макроекономічні фактори безпосередньо впливають

на фінансову стійкість та ліквідність банківських установ.[14]

Регуляторні фактори мають значний вплив на ліквідність банку через вимоги регуляторних органів. Регуляторні органи встановлюють нормативи ліквідності, які банки повинні дотримуватись для забезпечення фінансової стабільності. Вимоги щодо резервів, капіталу та ліквідності визначають мінімальні стандарти, які банки повинні підтримувати. Нагляд за діяльністю банків з боку регулятора включає регулярні перевірки та оцінку фінансового стану банків, що дозволяє своєчасно виявляти та виправляти потенційні проблеми. Відповідність регуляторним вимогам забезпечує стабільність банківської системи та підвищує довіру до банківських установ.

Системні фактори також впливають на ліквідність банку, оскільки вони визначають загальний стан банківської системи країни. Стан банківської системи відображає рівень довіри між фінансовими установами, що впливає на можливість залучення коштів на міжбанківському ринку. Доступ до ліквідності на міжбанківському ринку дозволяє банкам швидко залучати додаткові кошти у разі потреби, що є критично важливим для підтримки ліквідності. Проблеми у банківській системі, такі як кризи або масові дефолти, можуть створювати системні ризики, що впливають на всі банки в країні. Таким чином, стабільність банківської системи є важливим фактором забезпечення ліквідності окремих банків.[12;15]

Конкурентне середовище також відіграє важливу роль у визначенні ліквідності банку. Рівень конкуренції на ринку банківських послуг впливає на здатність банків залучати та утримувати клієнтів. Висока конкуренція може змушувати банки пропонувати більш вигідні умови для клієнтів, що може знижувати маржу та впливати на ліквідність. Позиціонування банку на ринку визначає його репутацію та здатність залучати нових клієнтів і інвесторів. Банки, які мають сильні конкурентні позиції та добре розвинені стратегії, можуть ефективніше управляти своєю ліквідністю та забезпечувати фінансову стійкість у довгостроковій перспективі.[15]

Внутрішні фактори, що впливають на ліквідність банку, включають якість

активів та пасивів, ефективність управління ліквідністю, рівень капіталізації та якість менеджменту. Якість активів є ключовим аспектом, оскільки визначає здатність банку швидко перетворювати активи в грошові кошти без значних втрат. Високий рівень проблемних кредитів (NPL) знижує ліквідність банку, оскільки такі кредити важко реалізувати або обслуговувати. Структура кредитного портфеля за термінами, галузями та контрагентами впливає на ризикованість активів і, відповідно, на їх ліквідність. Забезпеченість кредитів гарантує повернення коштів у випадку дефолту, що також сприяє підтриманню ліквідності.

Якість пасивів також має значний вплив на ліквідність банку. Структура пасивів за строками залучення коштів визначає, наскільки швидко банк повинен повертати залучені кошти, що впливає на необхідність мати достатній рівень ліквідності. Висока залежність від депозитів фізичних осіб може створювати додатковий ризик, оскільки такі депозити можуть бути масово вилучені у разі паніки серед вкладників. Витрати на залучення коштів також впливають на ліквідність, оскільки високі витрати можуть знижувати загальну рентабельність банку і його здатність швидко залучати додаткові кошти на ринку.[16]

Ефективність управління ліквідністю є критично важливою для забезпечення фінансової стійкості банку. Наявність та якість політики управління ліквідністю визначає, наскільки добре банк підготовлений до різних сценаріїв ліквідності. Інструменти управління ліквідністю, такі як кредитні лінії, операції на міжбанківському ринку та резерви, допомагають банку оперативного реагувати на зміни в потребах ліквідності. Здатність банку генерувати ліквідність залежить від його фінансової стійкості та репутації на ринку, що визначає можливість залучення додаткових коштів у разі необхідності.

Рівень капіталізації та якість менеджменту також значною мірою впливають на ліквідність банку. Розрахунок та аналіз основних показників капіталізації, таких як нормативи достатності капіталу та коефіцієнт капіталу, показують, наскільки банк є фінансово стійким і здатним поглинати втрати. Якість капіталу, зокрема частка капіталу 1-го рівня, визначає здатність банку

підтримувати достатній рівень ліквідності у довгостроковій перспективі. Досвід та кваліфікація керівництва і персоналу банку, а також ефективна система корпоративного управління, є важливими для прийняття правильних стратегічних рішень та управління ризиками. Рівень ризиків, на які йде банк, повинен бути адекватно оцінений та керований, щоб забезпечити стабільність та ліквідність у різних економічних умовах.[17]

На рис. 1.5 визначимо фактори, що впливають на надійність банківської установи.

Рис. 1.5 – Фактори, що впливають на рівень надійності банківських установ

Розглянувши рис. 1.5 можна визначити, що на надійність банківської установи, так як і на ліквідність впливають внутрішні та зовнішні фактори. До зовнішніх факторів слід віднести: фінансову стабільність, соціально-політичну стабільність, економічне та конкурентне середовище. До внутрішніх факторів віднесемо корпоративне управління, управління ризиками, прибутковість та рентабельність, рівень капіталізації. Визначені фактори мають вагомий вплив на рівень надійності банківської установи, тож дослідимо його більш детально.

Зовнішні фактори мають значний вплив на надійність банківської

установи, оскільки вони формують загальну систему, в якому функціонує банк. Економічне середовище визначає основні умови функціонування банківського сектору. Наприклад, високий рівень економічного зростання сприяє збільшенню обсягу кредитування та зниженню рівня непрацюючих кредитів, тоді як періоди економічної рецесії можуть призводити до зростання фінансових ризиків. Інфляція, облікова ставка центрального банку та валютний курс безпосередньо впливають на вартість та доступність фінансових ресурсів, що, в свою чергу, впливає на прибутковість та ліквідність банків. Таким чином, макроекономічні умови є ключовим зовнішнім фактором, що впливає на стабільність банківської установи.[12]

Фінансова стабільність країни та системні ризики також суттєво впливають на надійність банку. Стан фінансового ринку, наявність або відсутність фінансових криз та взаємозв'язок між фінансовими інститутами визначають рівень системних ризиків. Наприклад, фінансова криза може швидко поширюватися через взаємопов'язані банківські установи, що призводить до масових втрат та зниження довіри до банківської системи в цілому. Важливо, щоб банки мали стратегії для пом'якшення впливу таких кризових явищ, включаючи стрес-тестування та формування резервів. Системна фінансова стабільність є необхідною для забезпечення надійності окремих банківських установ та фінансової системи загалом.

Регуляторне середовище та конкурентне середовище також є важливими зовнішніми факторами, що впливають на надійність банків. Регуляторні вимоги, встановлені центральними банками та іншими фінансовими регуляторами, визначають нормативи ліквідності, вимоги до резервів, капіталовкладення та інші аспекти банківської діяльності. Відповідність цим вимогам забезпечує фінансову стабільність та зменшує ризики банкрутства. Конкурентне середовище, в свою чергу, визначає рівень конкуренції на ринку банківських послуг. Висока конкуренція стимулює банки до підвищення ефективності, впровадження інновацій та покращення якості обслуговування клієнтів. Водночас, надмірна конкуренція може призводити до зниження маржинальності

та підвищення ризиків. Таким чином, регуляторні та конкурентні фактори відіграють важливу роль у формуванні надійності банківської установи.

Внутрішні фактори, що впливають на надійність банку, відіграють критично важливу роль у забезпеченні стабільної та ефективної діяльності фінансової установи. Якість активів є одним з ключових показників фінансової стійкості банку. Високий рівень непрацюючих кредитів (NPL) може свідчити про проблеми з кредитним портфелем, що, в свою чергу, знижує прибутковість та збільшує ризики. Диверсифікація активів дозволяє знизити ризики втрат у випадку непередбачуваних подій на ринку, а надійні інвестиційні стратегії сприяють стабільному зростанню прибутковості. Таким чином, постійний моніторинг і управління якістю активів є необхідними для підтримки надійності банку.[18]

Управління ризиками є ще одним важливим внутрішнім фактором, що впливає на надійність банківської установи. Ефективні системи виявлення та управління ризиками допомагають банку передбачати потенційні загрози та вживати своєчасних заходів для їх мінімізації. Політики управління кредитними, ринковими та операційними ризиками забезпечують комплексний підхід до ризик-менеджменту, що дозволяє знизити негативний вплив несприятливих подій на діяльність банку. Без належного управління ризиками банк стає вразливим до фінансових втрат, що може суттєво підірвати його стабільність та репутацію.

Рівень капіталізації та якість менеджменту також є фундаментальними внутрішніми факторами, що впливають на надійність банку. Високий рівень капіталізації забезпечує банку необхідний запас міцності для поглинання фінансових шоків та непередбачених втрат. Це також підвищує довіру вкладників та інвесторів до банківської установи. Якість менеджменту визначає ефективність стратегічного планування та оперативних рішень, що впливають на всі аспекти банківської діяльності. Досвідчене та компетентне керівництво здатне швидко адаптуватися до змін на ринку, приймати обґрунтовані рішення та забезпечувати стабільний розвиток банку. Таким чином, постійне

удосконалення управлінських практик та підтримка високого рівня капіталізації є критично важливими для довгострокової надійності банку.[14]

1.4. Нормативно-правове регулювання ліквідності та надійності комерційних банківських установ

Управління ліквідністю банку – це не лише важлива фінансова стратегія, але й складний процес, що включає в себе різноманітні аспекти функціонування фінансової установи. На кожному етапі цього процесу банк забезпечує свою здатність оперативно забезпечувати свої зобов'язання та уникати негативних фінансових наслідків. Управління ліквідністю охоплює широкий спектр дій та стратегій, що орієнтовані на оптимізацію ресурсів та забезпечення фінансової стабільності банку.

Нормативно-законодавче забезпечення включає в себе розроблення та впровадження відповідного законодавства, яке регулює діяльність банків у сфері ліквідності. Це включає в себе встановлення мінімальних нормативів ліквідності, які банки повинні дотримуватися, а також визначення правил та обмежень, що регулюють їхні операції та ризики. Ці норми сприяють стабільності фінансової системи та захищають інтереси вкладників та кредиторів. Інструменти регулювання ліквідності визначаються урядом або центральним банком України з метою контролю та регулювання ліквідності банківської системи. Ці інструменти можуть включати в себе встановлення нормативних значень показників ліквідності, резервних вимог, а також надання ломбардних кредитів та репо-угод. Їхня мета полягає в забезпеченні стабільності та надійності банківської системи шляхом контролю за ризиками та забезпеченням належного рівня ліквідності у всіх умовах. Ознайомимось з показниками ліквідності, а також їх нормативними значеннями проаналізувавши табл. 1.2. [19]

Внутрішні заходи управління ліквідністю включають стратегії та методи, що розробляються та впроваджуються в самому банку з метою оптимізації його ліквідності. Ці заходи можуть включати в себе прогнозування потоків коштів,

управління активами та пасивами, стрес-тестування та управління ризиками. Вони спрямовані на забезпечення ефективного використання ресурсів банку та зниження можливих фінансових ризиків.

Таблиця 1.2 – Нормативні значення показників ліквідності для комерційних банків України [19]

Показник	Нормативне значення
Норматив миттєвої ліквідності (Н4) – це показник, що визначає співвідношення між миттєвими активами та короткостроковими зобов'язаннями банку, вимагаючи наявності достатньої кількості ліквідних активів, які можуть бути швидко конвертовані у готівку або використані для погашення зобов'язань у випадку потреби.	$\geq 20\%$
Норматив поточної ліквідності (Н5) – це показник, який визначає співвідношення між поточними активами та поточними зобов'язаннями банку, забезпечуючи належний рівень ліквідності для покриття поточних зобов'язань у майбутньому.	$\geq 40\%$
Норматив короткострокової ліквідності (Н6) – норматив, що визначає мінімальний рівень короткострокової ліквідності, який банк повинен підтримувати для забезпечення стійкості його фінансової позиції.	$\geq 60\%$
Коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) – це фінансовий показник, який визначає здатність банку забезпечити свої короткострокові зобов'язання готівкою або легко конвертованими в готівку активами. Показник розраховується як коефіцієнт покриття ліквідністю за всіма валютами (LCR _{ВВ}) та лише за іноземною валютою в гривневому еквіваленті (LCR _{ів}).	Станом на 01.12.2019: LCR _{ВВ} – 100%; LCR _{ів} – 100%;
Коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR) – це фінансовий показник, який визначає співвідношення між стабільним джерелом фінансування банку та розміром його стабільних активів на довгий термін.	Станом на: 01.04.2021 $\geq 80\%$ 01.10.2021 $\geq 90\%$ 01.04.2022 $\geq 100\%$

Баланс між регулюванням та ефективністю управління ліквідністю визначається рівновагою між дотриманням нормативів та забезпеченням оптимального використання ресурсів банку. Важливо забезпечити, щоб регулятивні вимоги не були занадто обтяжливими, але водночас достатньо ефективними для забезпечення стабільності та надійності фінансової системи.

Управління ліквідністю банківської системи в Україні визначається ключовою роллю Національного банку України (НБУ), який використовує різні інструменти для забезпечення стабільності та надійності фінансової системи.

Один з найважливіших інструментів – це встановлення нормативів ліквідності, які регулюють співвідношення між ліквідними активами та поточними зобов'язаннями банків, що допомагає управляти ризиком ліквідності та контролювати діяльність банків.

Правові основи управління ліквідністю складаються з законодавчих актів та нормативних документів, включаючи закон України «Про банки та банківську діяльність», підзаконні нормативно-правові акти, а також міжнародні стандарти, зокрема принципи Базельського комітету з банківського нагляду щодо ефективного управління ліквідністю. Основна мета ефективного управління ліквідністю полягає в забезпеченні стабільності банківської системи та стимулюванні економічного зростання. НБУ не лише встановлює нормативи та інструменти управління ліквідністю, але й веде моніторинг їх дотримання та може застосовувати заходи до банків-порушників.[20]

Управління ліквідністю – це динамічний процес, який постійно вдосконалюється та адаптується до змін у фінансовій та економічній сферах. НБУ активно співпрацює з банками та міжнародними організаціями для вдосконалення системи управління ліквідністю та підтримки стабільного розвитку банківського сектору в Україні.

Висновки до розділу 1

На базі проведеного дослідження у цьому розділі були розглянуті теоретико-методичні підходи до визначення надійності та ліквідності банківської установи. Визначено, що банківські установи відіграють ключову роль в економіці держави, виконуючи функції фінансового посередництва, кредитування, зберігання заощаджень та проведення розрахунків. Завдяки банківським установам здійснюється ефективне управління грошовими потоками, що сприяє стабільності національної валюти та зниженню ризиків в економічних процесах.

Глибинне дослідження ліквідності та надійності банку є

фундаментальними поняттями, що визначають його здатність ефективно функціонувати на фінансовому ринку. Взаємозв'язок між ліквідністю та надійністю забезпечує ефективне управління банківськими активами і пасивами, сприяючи стабільності банківської установи та фінансової системи в цілому.

Аналіз факторів, що впливають на ліквідність та надійність банківської установи визначається низкою зовнішніх і внутрішніх факторів. Зовнішні фактори включають макроекономічні умови, системні ризики, регуляторні вимоги, фінансову та соціально-політичну стабільність, а також економічне та конкурентне середовище. Внутрішні фактори охоплюють якість активів і пасивів, ефективність управління ліквідністю, рівень капіталізації та якість менеджмент, корпоративне управління, управління ризиками, прибутковість, рентабельність.

Визначено нормативно-правове регулювання ліквідності та надійності комерційних банківських установ. Аналіз показав, що законодавче регулювання є невід'ємною частиною забезпечення стабільної роботи банківської системи. Розглянуто ключові нормативні акти та стандарти, встановлені центральним банком та міжнародними фінансовими інституціями, що спрямовані на підтримку високих стандартів ліквідності та надійності банківських установ.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ВИЗНАЧЕННЯ НАДІЙНОСТІ ТА ЛІКВІДНОСТІ АТ «ОТП Банк»

2.1. Загальна характеристика та оцінка на ринку АТ «ОТП Банк»

АТ «ОТП Банк» є одним із провідних банків України, що з 1998 року надає клієнтам широкий спектр високоякісних банківських продуктів і послуг. Впродовж цього часу банк здобув репутацію надійного та соціально відповідального фінансового партнера. Постійне вдосконалення продуктів та послуг, а також висока увага до потреб клієнтів забезпечують стабільне зростання банку і підтримують його позиції серед лідерів банківського сектору. Професіоналізм співробітників і орієнтованість на клієнта дозволяють банку ефективно вирішувати фінансові питання своїх клієнтів, зберігаючи їхню довіру і лояльність. [21]

АТ «ОТП Банк» є частиною OTP Group, одного з найбільших фінансових інститутів Центральної та Східної Європи. На український ринок він вийшов у 2006 році шляхом придбання банку з іноземним капіталом «Райффайзенбанк Україна». Заснована у 1949 році як державний ощадний банк, а сьогодні вже OTP Group поступово розвивається. Станом на 2024 рік вона присутня на ринку банківських послуг у 10-и країнах світу, включаючи Угорщину, Албанію, Болгарію, Сербію, Румунію, Хорватію, Чорногорію, Молдову та Україну. Універсальна бізнес-модель OTP Group дозволяє обслуговувати як приватних, так і корпоративних клієнтів, задовольняючи їхні фінансові потреби через різні дочірні структури, що працюють у сфері страхування, нерухомості, факторингу, лізингу, управління активами, інвестиційних та пенсійних фондів. Така різноманітність та широта послуг дозволяють групі рік за роком зміцнювати свої лідерські позиції на ринках, де вона присутня, і забезпечувати стабільний розвиток та зростання.

Аналіз OTP Group вказує на її амбітні плани стати провідною

універсальною банківською групою у Центральній та Південній Європі. Її переваги включають багаторічний досвід, широку базу клієнтів, акцент на інновації, фінансову стійкість та добре розвинену мережу. Однак компанія стикається з викликами, такими як залежність від угорського ринку та обмежена присутність у Західній Європі, а також інтенсивна конкуренція. Загалом, OTP Group володіє потенціалом для зростання, але щоб досягти успіху, їй необхідно вирішувати складні завдання та адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі. Проаналізуємо структуру власності банківської групи OTP Bank на рис. 2.1. [21]

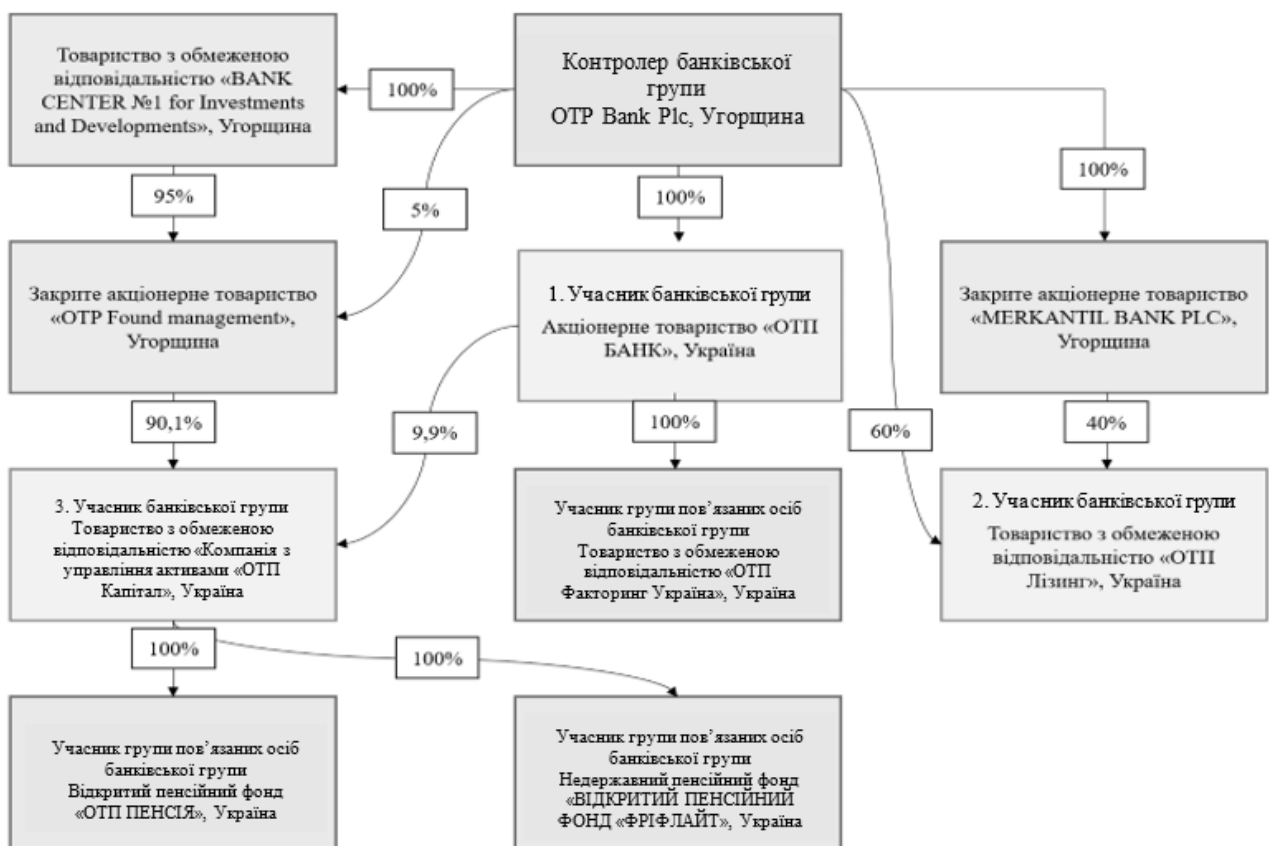

Рис. 2.1 – Структура власності банківської групи OTP Bank [21]

Аналіз структури власності банківської групи OTP Bank вказує на багаторівневу організацію, де кінцевими власниками є приватні та інституційні інвестори. OTP Bank Plc, як основна компанія, належить Товариству з обмеженою відповідальністю «BANK CENTER №1 for Investments and Developments» в Угорщині. Ця структура контролює інші активи та дочірні компанії OTP Bank Group. OTP Bank, Україна, на 100% перебуває у власності

OTP Bank Plc в Угорщині, що свідчить про його статус як дочірньої компанії. Крім того, OTP Bank Group має декілька інших дочірніх компаній в Україні, які також контролюються OTP Bank Plc і надають різноманітні фінансові послуги, такі як факторинг, лізинг, управління активами та пенсійні послуги.

Щодо акціонерів OTP Bank Plc, до них відносяться угорські інвестори (48.83%), іноземні компанії та приватні особи (50.57%), співробітники OTP Group (0,55%) та урядові організації (0,05%). Це свідчить про різноманітність акціонерного капіталу та широкий спектр інтересів в роботі банківської групи. Узагальнюючи, бачимо, що OTP Bank Group має складну структуру власності, де кінцеві власники представлені різними категоріями інвесторів. Варто відзначити, що OTP Bank Plc., найбільша фінансова установа Угорщини та одна з найбільш динамічних фінансових груп у Східній та Центральній Європі.[21]

Український філіал ОТП банку — один із провідних банків з іноземною участю, відомий своєю лідерською позицією в банківському секторі країни. Заснований у 1998 році, він має надійну репутацію як соціально-відповідальна та фінансово стабільна установа. Протягом останніх років АТ «ОТП Банк» продовжував активно кредитувати економіку та обслуговувати як роздрібний, так і корпоративний сегменти. Крім того, банк продовжує свою стратегію інвестування в галузь інформаційних технологій та цифровізацію клієнтських сервісів для фізичних та юридичних осіб.

Повна назва юридичної особи: АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОТП Банк»
Скорочена назва: АТ «ОТП Банк».

Назва англійською мовою: JOINT-STOCK COMPANY OTP BANK (OTP BANK JSC).

Код ЄДРПОУ: 21685166.

Адреса: 01033, м. Київ, вул. Жилянська, буд. 43.

Дата державної реєстрації: 02.03.1998.

Організаційно-правова форма: Акціонерне товариство.

Форма власності: Недержавна власність.

Основний вид діяльності: 64.19 Інші види грошового посередництва.

Поточний стан: діє

Обсяг статутного капіталу (грн): 6 186 023 111,34

Статутна інформація: діє на підставі установчих документів, затверджених засновниками (учасниками).

Середня кількість працівників: 2 987 осіб.

Логотип АТ «ОТП Банк» представлений на рис. 2.2. [21]

Рис. 2.2 – Логотип АТ «ОТП Банк» [21]

Також на ринку фінансових послуг України представлено ще одну дочірню компанію ОТП Group – ТОВ «ОТП Лізинг». Вона утворена у червні 2008 року, є компанією з обмеженою відповідальністю відповідно до законодавства України. Основним напрямком діяльності є проведення операцій з фінансової оренди. Компанія прагне підтримувати та розвивати свій кадровий потенціал, розглядаючи людський капітал як ключовий фактор успішності своєї діяльності. У 2023 році середньооблікова чисельність працівників склала 163 особи, а заробітна плата була підвищена з метою забезпечення мотивації та стимулювання працівників до досягнення стратегічних цілей компанії. Компанія активно впроваджує механізми мотивації персоналу, забезпечуючи їхню участь у реалізації стратегічних завдань та надаючи матеріальну зацікавленість у кінцевих результатах. Також велика увага приділяється безпеці праці, підвищенню кваліфікації та професійному розвитку персоналу через систему навчання, тренінгів та семінарів.

Проаналізуємо рис. 2.3, на якому зображено організаційну структуру АТ «ОТП Банк».

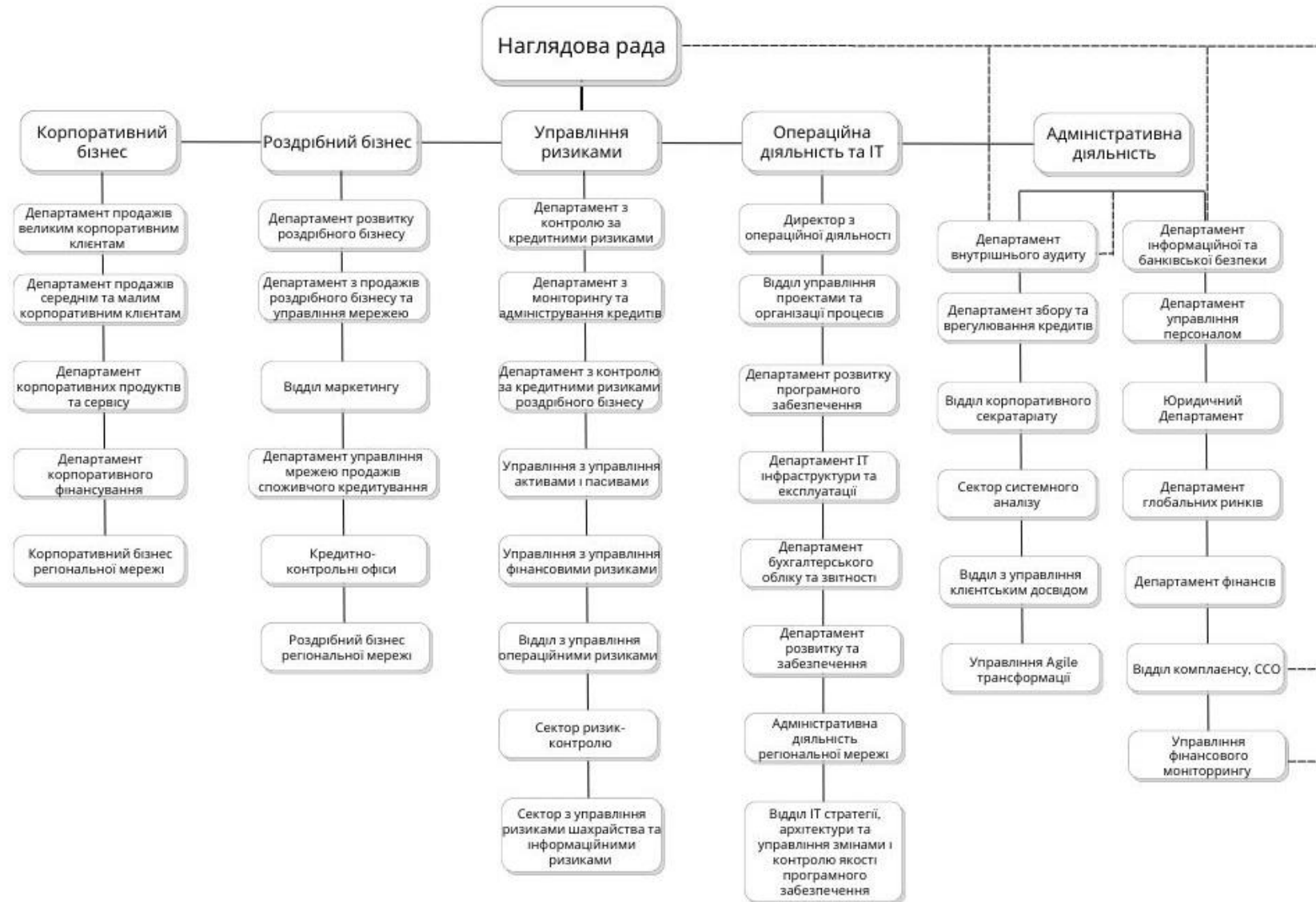

Рис. 2.3 – Організаційна структура АТ «ОТП Банк» [22]

Організаційна структура АТ «ОТП Банк» складається з кількох рівнів управління, кожен з яких має свої функції та відповідальності. На першому рівні розташована Наглядова рада, яка є вищим органом управління банком. Її основними завданнями є стратегічне планування, контроль за діяльністю правління та представництво інтересів акціонерів. Важливим аспектом є склад ради, в який входять незалежні директори, які не мають конфлікту інтересів з банком, що сприяє об'єктивному прийняттю рішень. Другий рівень управління — управління, яке є виконавчим органом банку. Правління відповідає за оперативне управління та реалізацію стратегії, затвердженої наглядовою радою. Воно складається з управління сегментом корпоративного та роздрібного бізнесу, управління ризиками, операційної діяльності та ІТ а також управління адміністративною діяльністю. Кожне управління має голову, заступників голови управління та членів управління, які керують конкретними аспектами діяльності банку. [22]

Третій рівень — вузько кваліфіковані управління та департаменти, які відповідають за різні сфери діяльності банку. Кожне управління та департамент очолює директор, який підпорядковується членам правління. До третього рівня належить: департамент розвитку роздрібного бізнесу, департамент внутрішнього аудиту, юридичний департамент та інші. Ця структура дозволяє ефективно керувати різними аспектами діяльності банку та забезпечує їх координацію. У підпорядкуванні третього рівня розташовані відділи та сектори, які відповідають за конкретні напрямки роботи в межах управлінь та департаментів. Начальники цих відділів та секторів підпорядковані директорам та забезпечують виконання конкретних завдань на рівні підрозділів. До них можна віднести: сектор системного аналізу, сектор ризик-контролю, відділ маркетингу та інші.

Узагальнюючи, така структура управління дозволяє АТ «ОТП Банк» ефективно керувати своєю діяльністю, забезпечувати виконання стратегічних завдань та реагувати на зміни на ринку.

Аналізуючи рис. 2.3 доцільно також визначити переваги та недоліки організаційної структури АТ «ОТП Банк». Переваги організаційної структури

АТ «ОТП Банк» включають чіткий розподіл повноважень та відповідальності між різними рівнями управління. Це сприяє ефективному прийняттю рішень та оперативному управлінню банком. Крім того, ієрархічна структура полегшує комунікацію між підрозділами, що сприяє збереженню внутрішньої координації та швидкому реагуванню на зміни.

Спеціалізація в роботі кожного підрозділу дозволяє ефективно виконувати завдання та розвивати професійні навички співробітників у своїй сфері. Це сприяє підвищенню якості послуг та підтримці конкурентоспроможності банку. Проте, недоліки організаційної структури АТ «ОТП Банк» включають жорсткість та бюрократію, які можуть сповільнювати прийняття рішень та знижувати мотивацію співробітників. Крім того, відсутність гнучкості може ускладнювати адаптацію до змін на ринку. Дублювання функцій може призводити до неефективного використання ресурсів та збільшення витрат.

Загалом, для АТ «ОТП Банк» важливо знайти баланс між перевагами та недоліками організаційної структури, а також активно працювати над вдосконаленням процесів управління. Спроможність банку адаптуватися до змін у ринкових умовах та задоволення потреб клієнтів залежить від його здатності ефективно управляти своєю організаційною структурою.

Після докладного аналізу організаційної структури АТ «ОТП Банк» та її переваг і недоліків, необхідно перейти до оцінки конкурентної позиції банку на ринку фінансових послуг. Оцінка конкурентної позиції важлива для визначення потенційних переваг та можливих проблем, з якими може зіткнутися банк у своїй діяльності. У цьому контексті, розглянемо такі аспекти, як ринкова позиція, клієнтська відзнаки які отримувала компанія та рейтинг банку у сфері банківських послуг України.

АТ «ОТП Банк» було засновано у 1998 році. Спочатку банк мав невелику мережу відділень і обмежений спектр послуг, фокусуючись на обслуговуванні малого та середнього бізнесу. З часом банк розширив свою діяльність, збільшуючи кількість відділень і розширюючи спектр послуг. На сьогодні АТ «ОТП Банк» є одним з найбільших і найуспішніших банків в Україні, з

розгалуженою мережею відділень по всій країні. Банк активно впроваджує сучасні технології, що дозволяє йому покращувати якість обслуговування клієнтів. Крім того, АТ «ОТП Банк» активно бере участь у соціальних проектах, сприяючи розвитку громад і підтримуючи ініціативи корпоративної соціальної відповідальності. [21]

Клієнтська база АТ «ОТП Банк» включає як фізичних, так і юридичних осіб. Для фізичних осіб банк пропонує широкий спектр банківських послуг, таких як депозити, кредити, розрахунково-касове обслуговування, банківські картки і перекази. Завдяки цьому, АТ «ОТП Банк» задовольняє потреби різних категорій населення, забезпечуючи їм зручний доступ до фінансових ресурсів. Юридичним особам банк пропонує послуги з розрахунково-касового обслуговування, кредитування, факторингу, лізингу, управління активами та інші фінансові інструменти, що дозволяє підприємствам ефективно управляти своїми фінансовими потоками і розвиватися.

Сьогодні АТ «ОТП Банк» займає одну з провідних позицій на ринку банківських послуг України. Згідно з даними Національного банку України станом на 31 грудня 2023 року, банк посідав 7-е місце за активами серед українських банків, 6-е місце за кредитним портфелем, 5-е місце за депозитним портфелем і 4-е місце за чистим прибутком. Такі показники свідчать про високу конкурентоспроможність банку, його здатність залучати і ефективно управляти фінансовими ресурсами. Завдяки цьому, АТ «ОТП Банк» є важливим гравцем на українському банківському ринку, забезпечуючи стабільний розвиток і підтримку економічної діяльності в країні. [21]

Проаналізуємо рис. 2.4, який наочно демонструє рейтинг банків з іноземним капіталом за отриманим прибутком у 2023 році, за версією сервісу Опендатабот. Серед них, АТ «ОТП Банк» посідає третє місце та займає 16,5% від загальної структури. Це є свідченням його значної фінансової успішності. Перше та друге місце займають Райффайзен Банк (21,3%) та Укрсиббанк (19,3%), відповідно. Інші важливі гравці включають Креді Агріколь банк (12,4%) та Сіті банк (16,0%). Менші частки прибутку належать Кредобанку (5,4%) та ІНГ Банку

Україна (4,1%), а також іншим банкам, які разом займають 4% від загального прибутку. [23]

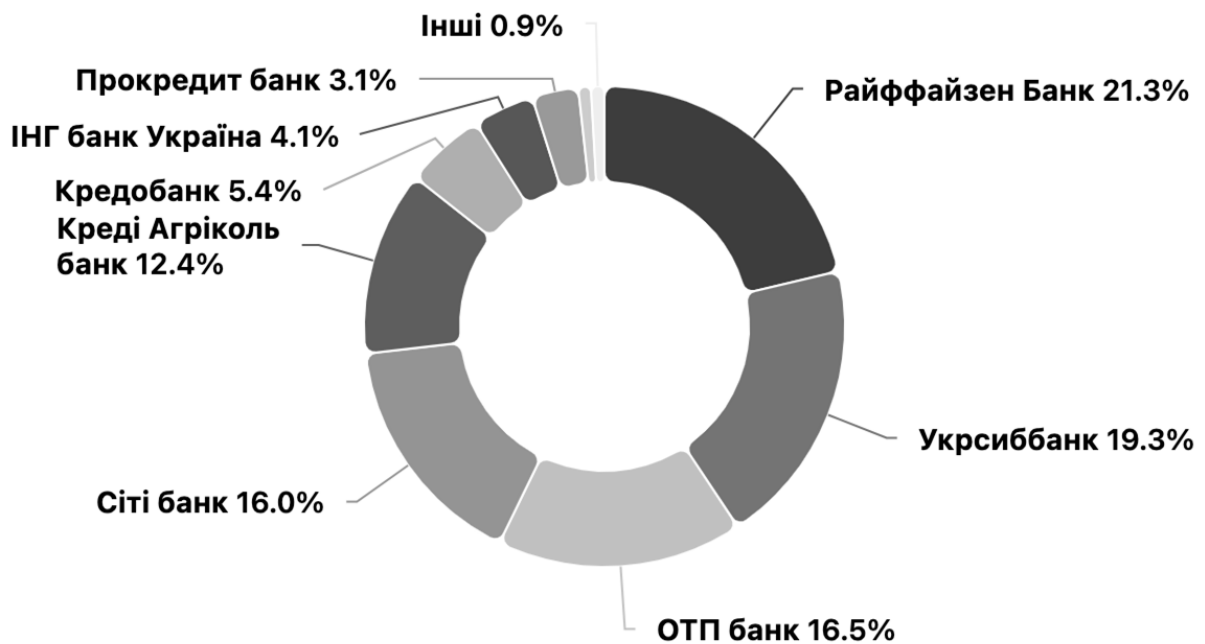

Рис. 2.4 – Рейтинг банків з іноземним капіталом за отриманим прибутком у 2023 році за версією сервісу Опендатабот[23]

АТ «ОТП Банк», займаючи 3-є місце за отриманим прибутком, демонструє стійке фінансове становище та успішну діяльність на українському ринку. Такий результат підкреслює ефективність його бізнес-стратегії та здатність конкурувати з іншими великими банками з іноземним капіталом. Високий відсоток прибутку свідчить про довіру клієнтів та успішне управління фінансовими ресурсами. Це також вказує на здатність банку адаптуватися до ринкових умов і продовжувати розвиватися, зміцнюючи свої позиції на ринку фінансових послуг України.

Проаналізуємо рис. 2.5 та визначимо позицію АТ «ОТП Банк» у рейтингу життєздатності банків України у 2023 році за версією інформаційного агентства Mind. [24]

Банк	Рейтинг	Чисті активи, млн.грн.	Миттєва ліквідність, %	Непрацюючі кредити, %
УКРСИББАНК	5.0 ★★★★★	142454.5	21.0	19.1
Кредобанк	4.5 ★★★★★☆	56126.1	30.7	18.8
Креді Агріколь Банк	4.5 ★★★★★☆	103579.3	15.7	14.2
Сітібанк	4.5 ★★★★★☆	68620.7	13.0	0.1
ОТП Банк	4.0 ★★★★★☆	102043.5	24.2	22.6
ІНГ Банк Україна	4.0 ★★★★★☆	26756.0	34.8	6.5
Райффайзен Банк	4.0 ★★★★★☆	189126.9	25.2	17.3
ПроКредит Банк	4.0 ★★★★★☆	37847.4	20.6	12.4
ПриватБанк	4.0 ★★★★★☆	685062.9	22.3	64.4
Ощадбанк	4.0 ★★★★★☆	343457.9	18.7	48.3

Рис. 2.5 – Рейтинг життєздатності банків за 2023 рік за версією інформаційного агентства Mind [24]

Аналізуючи рис. 2.5 можна зробити висновок, що АТ «ОТП Банк» посів 5-е місце в рейтингу життєздатності банків за 2023 рік за версією інформаційного агентства Mind, з рейтингом у 4.0 зірки. Це високе місце свідчить про надійність банку та його здатність підтримувати стійке фінансове становище в умовах ринкових викликів. В категорії «Надійні банки» ОТП БАНК конкурує з такими великими фінансовими установами, як ІНГ Банк Україна, Райффайзен Банк, ПроКредит Банк, ПриватБанк та Ощадбанк, які також отримали рейтинг у 4.0 зірки. Лідером рейтингу є УКРСИББАНК з рейтингом 5.0 зірок, за ним слідують Кредобанк, Креді Агріколь Банк та Сітібанк з рейтингом 4.5 зірки. Це підкреслює високу конкуренцію серед банків в Україні.

Основними факторами, що вплинули на високий рейтинг АТ «ОТП Банк», є високий рівень чистих активів (102 043,5 млн. грн.), хороша миттєва ліквідність (24.2%) та порівняно низький рівень не працюючих кредитів (22,6%). Ці показники свідчать про ефективне управління банком своїми фінансовими ресурсами та його здатність швидко реагувати на фінансові виклики. Водночас, для досягнення вищих позицій у рейтингу, ОТП БАНКу необхідно покращити

якість свого кредитного портфеля та збільшити загальний рейтинг. Незважаючи на ці виклики, ОТП БАНК залишається одним з найнадійніших банків на українському ринку, що важливо для клієнтів, які шукають стабільність і надійність у своїх фінансових партнерах. Отримані нагороди та високі рейтинги підтверджують його репутацію як надійної фінансової установи, яка здатна успішно конкурувати на ринку та задовольняти потреби своїх клієнтів.

Протягом 2019-2023 років АТ «ОТП Банк» отримав численні нагороди, які підтверджують його високий рівень роботи та інноваційність. У 2019 році банк був визнаний «Найкращим банком України» за версією журналу «Бізнес», а також отримав нагороди за найкращі досягнення в обслуговуванні малого та середнього бізнесу, інноваційні рішення та як найкращий роботодавець. У 2020 році банк знову став «Найкращим банком України» за версією рейтингового агентства «Новий час» і отримав відзнаки за досягнення в цифровому банкінгу, обслуговуванні роздрібних клієнтів та корпоративної соціальної відповідальності. У 2021 році банк був нагороджений журналом «Forbes Ukraine» як «Найкращий банк України», а також отримав відзнаки за інноваційні продукти та послуги, управління активами та ESG-практики. У 2022 році АТ «ОТП Банк» був визнаний «Найкращим банком України» за версією журналу «ІнтерБізнес» і отримав нагороди за цифровий банкінг, корпоративний банкінг та підтримку ЗСУ. У 2023 році банк отримав нагороди за цифровий банкінг, обслуговування аграріїв, найкращу дебетову картку VIP та як «Best Retail Bank Ukraine» за версією International Finance. [21]

Отримані АТ «ОТП Банк» нагороди за період з 2019 по 2023 роки демонструють стабільний розвиток банку та його здатність відповідати високим стандартам як на національному, так і на міжнародному рівнях. Регулярне визнання банку як найкращого у різних категоріях свідчить про його інноваційність, надійність та професіоналізм у наданні фінансових послуг. Особливо варто відзначити послідовне визнання банку за досягнення в цифровому банкінгу та корпоративній соціальній відповідальності, що підкреслює його здатність адаптуватися до сучасних вимог ринку та активно

підтримувати соціальні ініціативи. Такі успіхи зміцнюють репутацію АТ «ОТП Банк» як провідного гравця на українському банківському ринку, сприяючи залученню нових клієнтів та підтримці довіри існуючих.

Забезпечення високого рейтингу на профільному ринку першим чином забезпечується грамотним управлінням банку його основними показниками, одним з яких є ліквідність.

Управління ліквідністю є одним з ключових аспектів успішної діяльності АТ «ОТП Банк», що забезпечує його здатність виконувати фінансові зобов'язання та здійснювати операції без перешкод. Банк впроваджує комплексну систему управління ліквідністю, яка включає різні рівні стратегічного планування та контролю. На оперативному рівні, метою є забезпечення достатнього рівня ліквідних активів на початок та кінець кожного операційного дня. Для досягнення цього, банк використовує інструменти автоматизованої аналітики та прогнозування, що дозволяють вчасно виявляти відхилення та приймати необхідні рішення щодо управління готівкою. Постійний моніторинг процесів обороту коштів та використання аналітичних систем дозволяють банку оперативно реагувати на зміни у фінансових потоках і уникати ризиків нестачі готівки. [21]

На короткостроковому рівні, управління ліквідністю орієнтоване на забезпечення виконання фінансових зобов'язань протягом найближчих 30 днів. Банк формує портфель високоліквідних активів, таких як короткострокові інвестиції та цінні папери, що можуть бути швидко реалізовані у разі потреби. Крім того, банк планує свої фінансові потреби на короткий термін, аналізуючи та прогнозуючи витрати на операційну діяльність та інші зобов'язання. Встановлення ефективної процентної політики також є важливим аспектом, оскільки відсоткові ставки впливають на залучення коштів та розподіл ліквідних активів. Такий підхід дозволяє банку забезпечити готовність виконувати свої зобов'язання у будь-який момент, підтримуючи стабільність та довіру клієнтів.

Управління середньо- та довгостроковою ліквідністю АТ «ОТП Банк» включає моніторинг індикаторів раннього реагування на кризу ліквідності та

запровадження плану відновлення діяльності у разі необхідності. Банк регулярно затверджує стратегію фінансування та визначає пріоритети кредитно-інвестиційної стратегії через Комітет з управління активами та пасивами. Важливим аспектом є забезпечення достатнього рівня ліквідних активів у національній валюті для виконання зобов'язань протягом наступних трьох місяців. Для довгострокової ліквідності банк розробляє стратегії управління ризиком, що включають управління структурою активів та пасивів, моніторинг ринкових умов та проведення стрес-тестування. Такі заходи дозволяють банку ефективно управляти ризиками та реагувати на зміни на фінансових ринках, забезпечуючи його стійкість та надійність у довгостроковій перспективі.

2.2. Аналіз фінансових результатів АТ «ОТП Банк»

Аналіз фінансових результатів АТ «ОТП Банк» буде проводитись на базі додатку А та додатку Б та включає в себе всебічне дослідження фінансових звітів банку з метою оцінки його фінансового стану, ефективності діяльності та стабільності. Основними інструментами такого аналізу є горизонтальний та вертикальний аналіз. Горизонтальний аналіз дозволяє оцінити динаміку змін фінансових показників банку за кілька періодів. Цей метод допомагає виявити тренди, такі як зростання або зниження доходів, витрат, активів та зобов'язань, а також аналізувати їх вплив на загальну фінансову стійкість банку.

Вертикальний аналіз, або структурний аналіз, фокусується на розподілі фінансових показників всередині одного періоду. Він дозволяє визначити питому вагу кожного елемента фінансових звітів у загальному обсязі активів, зобов'язань або доходів. Це допомагає зрозуміти, які статті найбільше впливають на фінансовий результат банку та які аспекти потребують особливої уваги. Проведемо горизонтальний аналіз активу АТ «ОТП Банк» у табл. 2.1. [25]

Таблиця 2.1 – Горизонтальний активу звіту про фінансовий стан АТ «ОТП Банк» за 2021-2023 рр.

Показник	Примітка	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, млн. грн.		Темп приросту, %	
					2022-2021	2023-2022	2022-2021	2023-2022
АКТИВИ								
Грошові кошти та їх еквіваленти	4	3870	4749	10827	879	6078	22,71	127,98
Кредити та аванси банкам	5	9129	21721	21492	12591	-229	137,92	-1,05
Кредити та аванси клієнтам	6	40460	29893	24873	-10568	-5020	-26,12	-16,79
Інвестиції в цінні папери	7	14628	32853	43360	18225	10508	124,59	31,98
Похідні фінансові активи		8	3	0	-5	-3	-61,25	-
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства	8	139	139	139	0	0	0,00	0,00
Інвестиційна нерухомість		26	25	25	-1	0	-5,53	0,00
Поточні податкові активи		0	0	0	0	0	-95,45	700,00
Відстрочені податкові активи	16	69	65	0	-3	-65	-5,00	-100,0
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	9	345	362	487	18	125	5,08	34,41
Основні засоби	9	948	802	697	-146	-105	-15,40	-13,08
Інші фінансові активи	10	119	330	115	211	-216	177,71	-65,30
Інші нефінансові активи	10	77	63	57	-14	-6	-18,42	-8,89
Активи всього		69819	91006	101933	21186	10928	30,34	12,01

Аналіз табл. 2.1 допомагає виявити основні тенденції зміни активів звіту про фінансовий стан за 2021-2023 роки:

1. У 2022 році грошові кошти та їх еквіваленти збільшилися на 879 млн. грн. (22,71%) порівняно з 2021 роком, а у 2023 році вони зросли ще на 6078 млн. грн. (127,98%) порівняно з 2022 роком. Загалом за період з 2021 по 2023 рік цей показник зріс до 10857 млн. грн.

2. Кредити та аванси банкам у 2022 році зросли на 12591 млн. грн. (137,92%) порівняно з 2021 роком, однак у 2023 році вони знизилися на 229 млн.

грн. (-1,05%) порівняно з 2022 роком. Загальне зростання за період з 2021 по 2023 рік становить 12362 млн. грн.

3. Кредити та аванси клієнтам суттєво знизились у 2022 році на 10568 млн. грн. (-26,12%) порівняно з 2021 роком, а у 2023 році продовжив знижуватися на 5020 млн. грн. (-16,79%) порівняно з 2022 роком. Загальне зниження за період з 2021 по 2023 рік становить 15588 млн. грн.

4. У 2022 році інвестиції в цінні папери зросли на 18225 млн. грн. (124,59%) порівняно з 2021 роком, а у 2023 році вони збільшилися ще на 10508 млн. грн. (31,98%) порівняно з 2022 роком. Загальне зростання за період з 2021 по 2023 рік становить 28733 млн. грн.

5. Інші фінансові активи значно збільшувались у 2022 році на 211 млн. грн. (177,71%) порівняно з 2021 роком, а у 2023 році він зменшивсь на 216 млн. грн. (-65,30%) порівняно з 2022 роком. Загальне зниження за період з 2021 по 2023 рік становить 4 млн. грн.

Отже, на базі проведеного аналізу можна визначити вплив змін на результат діяльності банку. Значне зростання грошових коштів та їх еквівалентів підвищує ліквідність банку та дозволяє йому швидше реагувати на короткострокові зобов'язання та можливості на ринку. Це позитивно впливає на фінансову стабільність банку. Різке збільшення кредитів та авансів банкам показує зростання активності банку у співпраці з іншими банками та фінансовими установами. Однак, зменшення у 2023 році може бути ознакою більш обережного підходу до кредитування інших банків. Суттєве зниження кредитів та авансів клієнтам вказує на обережність банку у кредитуванні своїх клієнтів, через збільшення кредитних ризиків. Зростання інвестицій в цінні папери вказує на перерозподіл активів банку на користь менш ризикованих та потенційно більш прибуткових інвестицій. [26]

Основними причинами таких змін є нестійка макроекономічна ситуація та економічна криза. Також перехід банку до більш консервативної інвестиційної стратегії під впливом кризи спричиненої військовими діями, сприяло зростанню інвестицій у цінні папери, які мають менший ризик порівняно з кредитами.

Таким чином, горизонтальний аналіз балансу ОТП Банку за 2021-2023 роки виявив важливі тенденції, що відображають адаптацію банку до змінних ринкових умов та стратегічних цілей, спрямованих на підвищення ліквідності та зниження ризиків. Розглянемо рис. 2.6 та визначимо динаміку кредитів та авансів банків та клієнтів, грошей та їх еквівалентів АТ «ОТП Банк».

Рис. 2.6 – Динаміка кредитів та авансів банків та клієнтів, грошей та їх еквівалентів АТ «ОТП Банк»

На основі представленого рис. 2.6, що демонструє фінансові показники у трьох періодах для різних категорій активів (грошові кошти та їх еквіваленти, кредити та аванси банкам, кредити та аванси клієнтам), можна виділити кілька основних тенденцій та динаміку змін. Динаміка грошових коштів та їх еквівалентів, яка зросла з 3870 млн. грн. у першому періоді до 10827 млн. грн. у третьому періоді, свідчить про значне покращення ліквідності банку. Помітне збільшення на 6078 млн. грн. між 2022 та 2023 роками вказує на успішне управління ліквідністю та ефективне накопичення грошових ресурсів для задоволення оперативних потреб. Це підвищує здатність банку оперативно виконувати свої фінансові зобов'язання, що позитивно впливає на його фінансову стабільність та довіру з боку клієнтів і партнерів.

Щодо кредитів та авансів банкам і клієнтам, спостерігається відмінна динаміка. Значне зростання кредитів та авансів банкам з 9129 млн. грн. у 2021 році до 21492 млн. грн. у 2023 році свідчить про активізацію міжбанківського

кредитування або інвестування в інші фінансові установи. Це може вказувати на стратегічні зміни у підходах банку до управління своїми активами, спрямовані на підвищення доходності та диверсифікацію ризиків. У той же час, зниження кредитів та авансів клієнтам з 40460 млн. грн. у першому періоді до 24873 млн. грн. у третьому періоді може свідчити про підвищення ризиків у кредитуванні клієнтів або обережніший підхід банку до видачі кредитів. Це може бути наслідком змін у макроекономічному середовищі або внутрішніх ризиків, що змусило банк переглянути свою кредитну політику задля збереження фінансової стійкості. В цілому, ці зміни можуть вказувати на зміну стратегії банку в напрямку більшої консервативності та зосередження на збереженні ліквідності і зменшення кредитних ризиків. [27]

З метою дослідження зобов'язань АТ «ОТП Банк» розглянемо табл. 2.2 та визначимо тенденції основних показників. [25]

Таблиця 2.2 – Горизонтальний аналіз зобов'язань звіту про фінансовий стан АТ «ОТП Банк»

Показник	Примітка	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, млн. грн.		Темп приросту, %	
					2022-2021	2023-2022	2022-2021	2023-2022
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ								
Кошти банків		1	0	15	-1	15	-81,14	6484,85
Кошти клієнтів	11	57065	77736	81159	20671	3422	36,22	4,40
Похідні фінансові зобов'язання		0	9	23	9	14	230725	146,49
Інші залучені кошти		0	0	0	0	0	-9,66	-66,67
Резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		299	302	247	3	-55	0,91	-18,13
Інші фінансові зобов'язання	12	1106	1070	1170	-36	100	-3,24	9,32
Інші нефінансові зобов'язання	12	138	137	164	-1	27	-0,45	19,93
Поточні зобов'язання з податку на прибуток		150	120	2683	-30	2564	-20,17	2145,20
Загальна сума зобов'язань		58759	79375	85462	20616	6087	35,09	7,67

Горизонтальний аналіз зобов'язань балансу АТ «ОТП Банк» демонструє декілька важливих змін:

1. Кошти клієнтів значно збільшилися з 57065 млн. грн. у 2021 році до 81559 млн. грн. у 2023 році. Темп приросту становив 36,22% між 2021 і 2022 роками та 4,40% між 2022 і 2023 роками.

2. Похідні фінансові зобов'язання зросли з нуля у 2021 році до 23 млн. грн. у 2023 році. Темп приросту склав неймовірний 146,49% між 2022 і 2023 роками.

3. Збільшення поточних зобов'язань з податку на прибуток з 150 млн. грн. у 2021 році до 2683 млн. грн. у 2023 році. Темп приросту зменшився на 20,17% між 2021 і 2022 роками, а потім зріс на 2145,20% між 2022 і 2023 роками.

4. Інші статті зобов'язань, такі як кошти банків, фінансові гарантії, інші фінансові та нефінансові зобов'язання, загальна тенденція свідчить про коливання та незначні зміни у порівнянні з трьома основними статтями. Зміни у цих статтях можуть бути пов'язані з операційною діяльністю та поточним управлінням активами та пасивами банку.

Збільшення коштів клієнтів є позитивним знаком, що вказує на зростаючу довіру клієнтів і розширення депозитної бази, що сприяє стабільності та ліквідності банку. Активізація використання похідних фінансових зобов'язань свідчить про зростаючу складність і диверсифікацію фінансових інструментів, що може як покращити управління ризиками, так і підвищити ризикованість операцій. Зменшення поточних зобов'язань з податку на прибуток може відображати ефективність податкового планування або зміни у прибутковості банку. Загалом, ці зміни свідчать про динамічний розвиток банку та адаптацію до змін у фінансовому середовищі. [26]

Проаналізуємо табл. 2.3 та визначимо основні тенденції зміни капіталу за 2021-2023 роки АТ «ОТП Банк».

Таблиця 2.3 – Горизонтальний капіталу звіту про фінансовий стан АТ «ОТП Банк» за 2021-2023 рр. [25]

Показник	Примітка	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, млн. грн.		Темп приросту, %	
					2022-2021	2023-2022	2022-2021	2023-2022
КАПІТАЛ								
Статутний капітал	22	6186	6186	6186	0	0	0,00	0,00
Нерозподілений прибуток		3175	3772	8061	597	4288	18,80	113,67
Емісійний дохід	22	405	405	405	0	0	0,00	0,00
Результат від операцій з акціонером	22	1236	1236	1236	0	0	0,00	0,00
Інші резерви		58	31	507	-27	476	-46,51	1543,10
Загальна сума власного капіталу		11060	11631	16395	570	4764	5,16	40,96
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		69819	91006	101933	21186	10928	30,34	12,01

Горизонтальний аналіз капіталу АТ «ОТП Банк» виявляє кілька ключових змін:

1. Нерозподілений прибуток збільшився з 3175 млн. грн. у 2021 році до 8061 млн. грн. у 2023 році. Темп приросту становив 18,80% між 2021 і 2022 роками та 113,67% між 2022 і 2023 роками.

2. Інші резерви демонструють різке зростання з 31 млн. грн. у 2022 році до 507 млн. грн. у 2023 році, після зниження з 58 млн. грн. у 2021 році. Темп приросту становив -46,51% між 2021 і 2022 роками та 1543,10% між 2022 і 2023 роками.

3. Загальна сума власного капіталу, яка збільшилася з 11060 млн. грн. у 2021 році до 16395 млн. грн. у 2023 році. Темп приросту становив 5,16% між 2021 і 2022 роками та 40,96% між 2022 і 2023 роками.

4. Загальна сума власного капіталу та зобов'язань збільшилася з 69819 млн. грн. у 2021 році до 101933 млн. грн. у 2023 році. Темп приросту становив 30,34% між 2021 і 2022 роками та 12,01% між 2022 і 2023 роками.

Збільшення нерозподіленого прибутку вказує на високу прибутковість і ефективність операційної діяльності банку, що дозволяє збільшувати

реінвестиції та розширювати діяльність. Різке зростання інших резервів може бути індикатором підготовки до покриття потенційних ризиків або використання їх для майбутніх інвестицій, що свідчить про передбачливість і обережність банку в управлінні фінансами. Стабільне збільшення власного капіталу, разом зі зростанням загальної суми капіталу та зобов'язань, свідчить про здорове фінансове становище банку та його здатність підтримувати стійке зростання. Це все вказує на позитивні перспективи для банку, дозволяючи йому зміцнювати свою позицію на ринку та залучати нові ресурси для подальшого розвитку.

Проаналізуємо динаміку зміни зобов'язань та капіталу АТ «ОТП Банк» на рис. 2.7 та зробимо відповідні висновки.

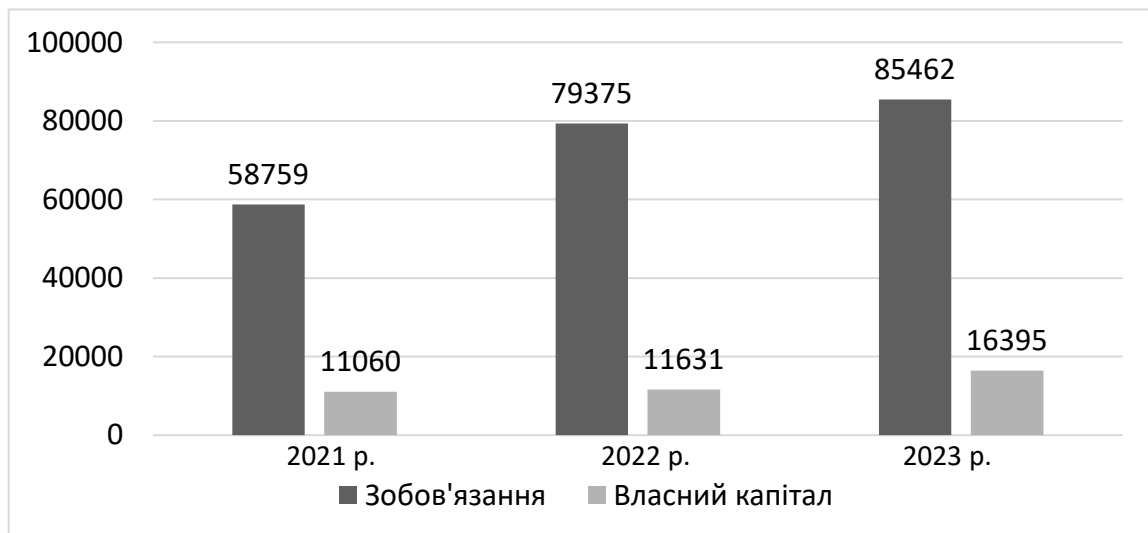

Рис. 2.7 – Динаміка зобов'язань та капіталу АТ «ОТП Банк»

Аналізуючи динаміку зобов'язань АТ «ОТП Банк» за період з 2021 по 2023 рік, можна побачити значне зростання цих показників. Зобов'язання збільшилися з 58759 млн. грн. у 2021 році до 79375 млн. грн. у 2022 році, і далі до 85462 млн. грн. у 2023 році. Темп приросту зобов'язань між 2021 і 2022 роками становив 35,09%, а між 2022 і 2023 роками – 7,67%. Таке зростання свідчить про активізацію фінансових операцій банку, збільшення обсягів залучених коштів, що може вказувати на зростаючий попит на банківські послуги або збільшення фінансування проектів та кредитування. Це є позитивним сигналом для банку, оскільки демонструє довіру з боку кредиторів

та клієнтів, а також розширення його операційної діяльності.

Щодо власного капіталу, то тут також спостерігається позитивна динаміка. Власний капітал банку зростав протягом цього періоду: з 11060 млн. грн. у 2021 році до 11631 млн. грн. у 2022 році, і далі до 16395 млн. грн. у 2023 році. Темп приросту власного капіталу між 2021 і 2022 роками становив 5,16%, а між 2022 і 2023 роками – 40,96%. Це свідчить про позитивні фінансові результати банку та його здатність накопичувати власні ресурси для подальшого розвитку. Збільшення власного капіталу покращує фінансову стійкість банку, забезпечуючи додатковий буфер для покриття потенційних ризиків, а також створює можливості для подальших інвестицій та розширення діяльності. Таким чином, зростання як зобов'язань, так і власного капіталу вказує на загальне фінансове зміцнення та стабільний розвиток банку. [27]

Аналізуючи фінансовий стан банківської установи важливо досліджувати не лише звіт про фінансовий стан, а ще провести аналіз звіту про фінансові результати банку, з метою визначення тенденції зміни основних показників. Розглянемо табл. 2.4 та зробимо висновки. Аналізуючи доходи та витрати АТ «ОТП Банк» за період з 2021 по 2023 рік, можна виявити кілька змін:

1. Процентні доходи банку значно зросли, піднявшись з 5770 млн. грн. у 2021 році до 12127 млн. грн. у 2023 році. Цей ріст, на 52,06% між 2021 і 2022 роками та на 38,21% між 2022 і 2023 роками, відображає збільшення обсягів кредитування та підвищення доходів від процентних ставок.

2. Збільшення процентних витрати банку з 1129 млн. грн. у 2021 році до 3478 млн. грн. у 2023 році відображає підвищену вартість залучених коштів. Темп приросту витрат становив 75,49% між 2021 і 2022 роками та 75,53% між 2022 і 2023 роками.

3. Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою зменшився з 301 млн. грн. у 2021 році до 1 млн. грн. у 2022 році, а потім збільшення до 378 млн. грн. у 2023 році вказує на значні коливання валютних операцій. Темп приросту відзначає величезні зміни: -99,76% між 2021 і 2022 роками та 52889,67% між 2022 і 2023 роками.

Таблиця 2.4 – Горизонтальний аналіз звіту про фінансове становище АТ «ОТП Банк» [25]

Показник	Примітка	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, млн. грн.		Темп приросту, %	
					2022-2021	2023-2022	2022-2021	2023-2022
Процентні доходи, у т.ч.:		5770	8774	12127	3004	3353	52,06	38,21
Процентні витрати	13	-1129	-1981	-3478	-852	-1497	75,49	75,53
Чистий процентний дохід (Чисті процентні витрати)	13	4641	6806	8649	2165	1843	46,65	27,07
Комісійні доходи	14	1990	1785	1870	-205	84	-10,28	4,71
Комісійні витрати	14	-701	-664	-739	37	-76	-5,27	11,38
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		301	1	378	-301	377	-99,76	52889,67
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		-202	70	212	272	142	-134,73	201,76
визначені згідно з МСФЗ 9	15	-790	-5658	9	-4869	5667	616,54	-100,16
Інші витрати	16	-119	-134	-223	-15	-88	12,94	65,80
Інші прибутки (збитки)		-1	-100	-130	-99	-29	7431,78	29,12
Витрати на виплати працівникам	16	-1329	-1408	-1714	-80	-306	5,99	21,71
Амортизаційні витрати	16	-316	-341	-344	-25	-3	7,84	0,74
Інші адміністративні та операційні витрати	16	-630	-565	-651	64	-86	-10,22	15,23
Прибуток (збиток) до оподаткування		3351	726	7440	-2624	6713	-78,32	924,16
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	17	-61	-129	-3711	-69	-3581	113,51	2769,60
Прибуток (збиток) за рік		2745	597	3729	-2148	3132	-78,25	524,52
Прибуток на акцію		499	499	499	0	0	0,00	0,00
Середньозважена кількість простих акцій в обігу								
Базисний та розбавлений прибуток на акцію, в українських гривнях		5	1	1	-4	0	-78,25	-37,54

4. Витрати на сплату податку у 2021 році становили -61 млн. грн., а вже у 2023 році досягли -3711 млн. грн. Темп приросту цих витрат був 113,51% між 2021 і 2022 роками та 2769,60% між 2022 і 2023 роками.

5. Річний прибуток банку зазнав значних коливань. У 2021 році прибуток складав 2745 млн. грн., у 2022 році він зменшився до 597 млн. грн., а у 2023 році зріс до 3729 млн. грн. Темп приросту відзначався значним спадом на 78,25% між 2021 і 2022 роками та великим зростанням на 524,52% між 2022 і 2023 роками.

Проаналізована динаміка має безпосередній вплив на діяльність всієї структури. Таким чином зростання процентних доходів свідчить про успішне розширення кредитування та зростання доходів від процентних ставок, що позитивно впливає на загальний фінансовий стан банку. Однак, зростання процентних витрат також вказує на підвищену вартість залучених коштів, що може знижувати чистий процентний дохід. Незважаючи на це, баланс між доходами та витратами все ще залишається на користь банку. Значні коливання в прибутку від операцій з іноземною валютою можуть вказувати на ризики, пов'язані з валютними коливаннями, що вимагає додаткової уваги до управління валютними ризиками.

Згідно з результатами дослідження табл. 2.4 відбулось зростання витрат на сплату податків у 2023 році. Така тенденція може відображати збільшення оподаткованого прибутку або зміни в податковому законодавстві, що впливає на чистий прибуток банку. Нарешті, значні коливання річного прибутку свідчать про нестабільність фінансових результатів, що може вимагати додаткових заходів та додаткового їх фінансування для стабілізації та поліпшення фінансової стійкості банку.

Дослідження структури доходів АТ «ОТП Банк» буде проведено на базі рис. 2.8. Аналізуючи структуру доходів АТ «ОТП Банк» за період з 2021 по 2023 рік, можна побачити зміни в основних складових доходів банку. У 2021 році чистий процентний дохід складав найбільшу частку доходів банку, становивши 56,94% та є найменшим значенням показника за період.

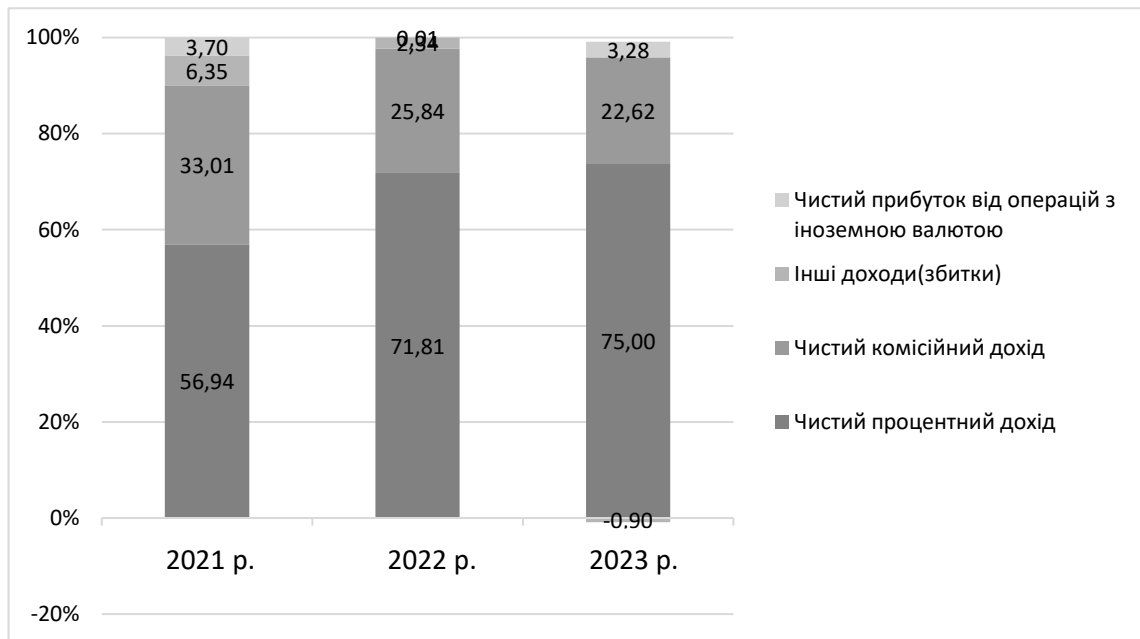

Рис. 2.8 – Структура доходів АТ «ОТБ Банк»

Чистий комісійний дохід займав 33,01%, інші доходи (збитки) становили 6,35%, а чистий прибуток від операцій з іноземною валютою складав 3,70%.

У 2022 році частка чистого процентного доходу зросла до 71,81%, що свідчить про ще більшу залежність банку від процентних доходів. Чистий комісійний дохід зменшився до 25,84%, інші доходи (збитки) становили 2,34%, а частка прибутку від операцій з іноземною валютою впала до 0,94%.

У 2023 році структура доходів зазнала значних змін. Чистий процентний дохід зріс до 75% що є найбільшим значенням за період. Ця тенденція свідчить про подальше посилення ролі цього джерела доходу в загальній структурі банку. Чистий комісійний дохід знову зменшився до 22,62%. Примітно, що чистий прибуток від операцій з іноземною валютою зріс до 3,28%, а інші доходи (збитки) показали негативне значення, склавши -0,90%. Це може вказувати на проблеми з валютними операціями або на нестабільність валютного ринку, що вплинуло на результати банку. В цілому, зростання частки чистого процентного доходу свідчить про успішне розширення кредитних операцій, але зниження частки комісійного доходу та негативний результат від валютних операцій можуть вказувати на необхідність перегляду стратегій в цих сферах для збалансування джерел доходів банку. [26]

Аналіз структури витрат АТ «ОТП Банк» проведемо на рис. 2.9.

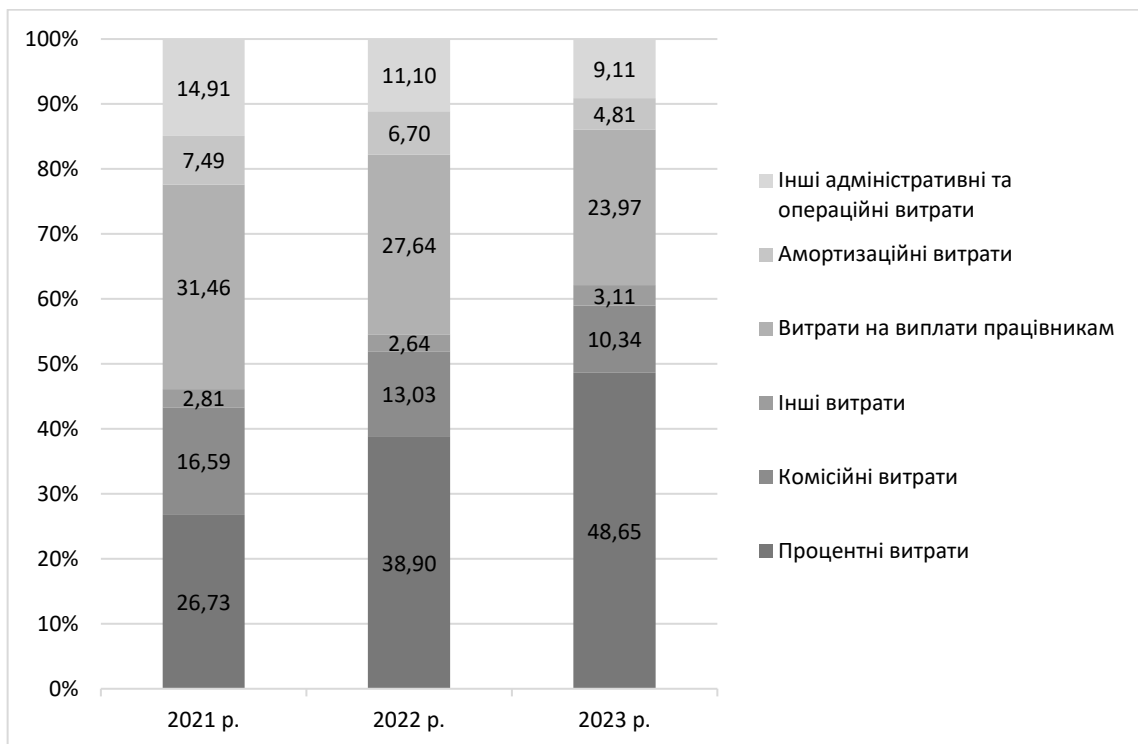

Рис. 2.9 – Структура витрат АТ «ОТП Банк»

Значне збільшення процентних витрат з 26,73% у 2021 році до 48,65% у 2023 році вказує на зростання вартості залучених коштів, що може бути пов'язано з підвищенням процентних ставок на ринку або збільшенням обсягу залучених коштів для фінансування операцій. Це зростання є важливим сигналом для банку, оскільки збільшення витрат на залучення коштів може негативно впливати на його чистий процентний дохід та загальну прибутковість. Зростання витрат на виплати працівникам з 16,59% у 2021 році до 10,34% у 2023 році та комісійних витрат з 2,81% до 3,11% свідчить про зростання операційних витрат банку, що може бути пов'язано з розширенням діяльності та збільшенням числа працівників або обсягом проведених операцій.

Зменшення частки амортизаційних витрат з 7,49% у 2021 році до 4,81% у 2023 році та інших адміністративних і операційних витрат з 14,91% до 9,11% вказує на ефективність управління цими категоріями витрат. Це може бути результатом оптимізації витрат та підвищення ефективності операційної діяльності банку. Водночас, збільшення інших витрат з 31,46% у 2021 році до

23,97% у 2023 році потребує додаткової уваги для розуміння причин та пошуку шляхів для їх зменшення. Загалом, зміни в структурі витрат свідчать про адаптацію банку до змін на ринку, але також підкреслюють важливість подальшого контролю та управління витратами для підтримання фінансової стабільності та прибутковості.

На основі проведеного дослідження фінансових АТ «ОТП Банк» за період з 2021 по 2023 рік, можна зробити висновок, що банк демонструє стійке зростання та розвиток, незважаючи на значні коливання в окремих статтях балансу та звіту про фінансові результати. Збільшення власного капіталу та загальної суми зобов'язань свідчить про розширення операційної діяльності та підвищення довіри з боку клієнтів і кредиторів. Значне зростання процентних доходів, хоча й супроводжується підвищенням процентних витрат, вказує на успішне розширення кредитування. Водночас, зміни в структурі витрат, зокрема збільшення витрат на виплати працівникам та процентних витрат, підкреслюють необхідність ефективного управління витратами для підтримання фінансової стабільності. Загалом, фінансові результати свідчать про позитивну динаміку розвитку банку, але також вказують на важливість контролю за витратами та управління ризиками для забезпечення довгострокової прибутковості та стабільності.

2.3. Визначення фінансового стану АТ «ОТП Банк»

Фінансовий стан банку є відображенням його здатності виконувати фінансові зобов'язання та забезпечувати стабільність діяльності у короткостроковій та довгостроковій перспективі. Він включає аналіз капіталу, активів, зобов'язань, ліквідності та рентабельності банку. Оцінка фінансового стану є критично важливою для розуміння надійності банку як для інвесторів, клієнтів та регуляторів. Вона дозволяє виявити сильні та слабкі сторони фінансової структури банку, допомагаючи керівництву приймати обґрунтовані рішення щодо управління ризиками, капіталом та стратегічного планування.[28]

Оцінка фінансового стану банку базується на ключових фінансових показниках, таких як прибуток і рентабельність. Прибуток відображає фінансові результати діяльності банку за певний період і є показником його здатності генерувати доходи, які перевищують витрати. Рентабельність, у свою чергу, вимірює ефективність використання банком своїх ресурсів для отримання прибутку. Високі показники прибутку та рентабельності свідчать про здоровий фінансовий стан банку, тоді як їх зниження може вказувати на проблеми, що потребують уваги та вирішення. Проаналізуємо табл. 2.5 та визначимо тенденції зміни показників прибутковості.

Таблиця 2.5 – Аналіз показників прибутковості АТ «ОТП Банк»

Показник	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, у %	
				2022-2021	2023-2022	2022-2021	2023-2022
Рівень ефективності використання активів	0,048	0,008	0,073	-0,040	0,065	-83,368	814,363
Прибутковість капіталу	0,420	0,585	0,528	0,166	-0,058	39,460	-9,855
Чиста процентна маржа	0,066	0,075	0,085	0,008	0,010	12,510	13,448
Дохідність працюючих активів	0,143	0,294	0,488	0,151	0,194	105,817	66,101

Аналізуючи табл. 2.5 прибутковості АТ «ОТП Банк» за період з 2021 по 2023 рік, можна помітити кілька важливих тенденцій. Рівень ефективності використання активів значно знизився з 0,048 у 2021 році до 0,008 у 2022 році, але потім різко підвищився до 0,073 у 2023 році. Абсолютне відхилення становило -0,040 між 2021 і 2022 роками та 0,065 між 2022 і 2023 роками, з відносним відхиленням -83,368% і 814,363% відповідно. Це свідчить про суттєве покращення ефективності використання активів у 2023 році після значного падіння у 2022 році, що може бути результатом вдосконалення управління активами або оптимізації операційних процесів.

Прибутковість капіталу зросла з 0,420 у 2021 році до 0,585 у 2022 році, але знизилася до 0,528 у 2023 році. Абсолютне відхилення становило 0,166 між 2021 і 2022 роками та -0,058 між 2022 і 2023 роками, з відносним відхиленням 39,460% і -9,855% відповідно. Це свідчить про підвищення прибутковості капіталу у 2022

році, проте у 2023 році спостерігається незначне зниження, що може вказувати на збільшення витрат або зменшення доходів. Чиста процентна маржа поступово зростала з 0,066 у 2021 році до 0,085 у 2023 році, показуючи стабільне збільшення ефективності кредитних операцій банку. Доходність працюючих активів значно збільшилася з 0,143 у 2021 році до 0,488 у 2023 році, що свідчить про зростання ефективності використання активів для отримання доходу.

Важливими індикаторами для оцінки фінансового стану комерційного банку є рентабельність активів (ROA) та рентабельність капіталу (ROE), які показують, наскільки ефективно банк використовує свої активи та власний капітал для отримання прибутку. Розглянемо рис. 2.10 та визначимо тенденції зміни показників рентабельності активів та рентабельності капіталу.

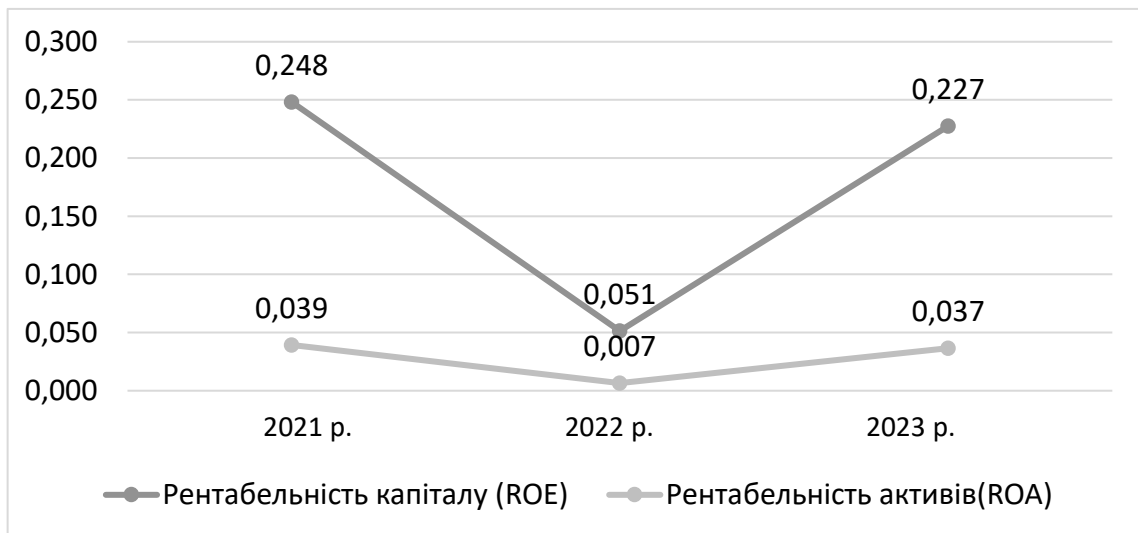

Рис. 2.10 – Динаміка рентабельності активів та норми прибутку
АТ «ОТП Банк»

Аналізуючи динаміку рентабельності активів (ROA) та норми прибутку на капітал (ROE) АТ «ОТП Банк» за період з 2021 по 2023 рік, можна спостерігати значні коливання цих показників. У 2021 році рентабельність капіталу (ROE) становила 0,248, а рентабельність активів (ROA) – 0,039. У 2022 році обидва показники зазнали суттєвого зниження: ROE знизився до 0,051, а ROA – до 0,007. Проте у 2023 році спостерігається відновлення: ROE зріс до 0,227, а ROA – до 0,037. Ці коливання свідчать про те, що у 2022 році банк зіткнувся зі значними

труднощами, що вплинули на його фінансові результати, але у 2023 році він зміг частково відновити свої показники.

Зниження показників рентабельності у 2022 році можна пояснити початком війни в Україні, що спричинило нестабільність у фінансовому секторі, зростання кредитних ризиків, втрату активів та зниження загальної економічної активності. Це призвело до значного зменшення прибутків банку, що відобразилося на показниках ROE та ROA. Відновлення показників у 2023 році свідчить про адаптацію банку до нових умов, покращення управління ризиками та відновлення економічної активності. Для банку це означає, що, незважаючи на серйозні виклики, він зміг зберегти свою стійкість і продовжити ефективну діяльність, що є позитивним сигналом для інвесторів та клієнтів. [29]

Розглянемо та зробимо висновки про тенденції чистого процентного доходу, прибутку (збитку) до оподаткування та прибутку (збитку) за рік на рис. 2.11.

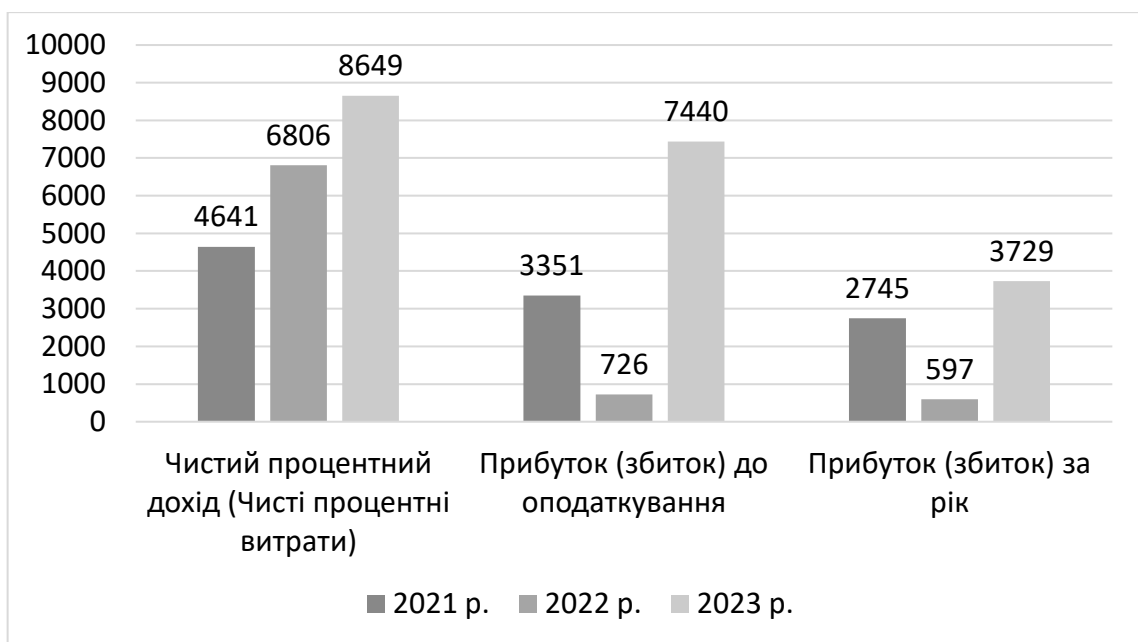

Рис. 2.11 – Динаміка показників прибутку АТ «ОТП Банк»

Аналізуючи динаміку показників прибутку АТ «ОТП Банк» за період з 2021 по 2023 рік, можна помітити значні зміни у чистому процентному доході, прибутку до оподаткування та річному прибутку. Чистий процентний дохід стабільно зростає, збільшившись з 4641 млн. грн. у 2021 році до 6806 млн. грн. у

2022 році і далі до 8549 млн. грн. у 2023 році. Проте, прибуток до оподаткування зазнав значних коливань: з 3351 млн. грн. у 2021 році до 726 млн. грн. у 2022 році, а потім різко зріс до 7440 млн. грн. у 2023 році. Річний прибуток також продемонстрував подібну тенденцію, знизившись з 2745 млн. грн. у 2021 році до 597 млн. грн. у 2022 році, і знову піднявшись до 3729 млн. грн. у 2023 році.

Зростання чистого процентного доходу свідчить про те, що банк успішно розширює свою основну діяльність і покращує свої доходи, що є важливим для його фінансової стійкості. Коливання прибутку до оподаткування та річного прибутку вказують на вплив зовнішніх факторів, зокрема війни, на фінансові результати банку. Зниження прибутку у 2022 році підкреслює важливість ефективного управління ризиками і здатності банку швидко адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі. Відновлення прибутковості у 2023 році свідчить про ефективне управління банком своїми фінансовими ресурсами та здатність підтримувати стабільний розвиток навіть у складних умовах.

2.4. Аналіз надійності та ліквідності АТ «ОТП Банк»

Надійність та ліквідність банку є фундаментальними характеристиками, що визначають його здатність успішно функціонувати в умовах ринкової економіки. Надійність банку вказує на його стабільність, здатність виконувати свої фінансові зобов'язання та витримувати вплив негативних зовнішніх факторів. Це поняття включає в себе такі аспекти, як достатність капіталу, якість активів, стійкість доходів і ефективне управління ризиками. Висока надійність банку є ключовим фактором для підтримання довіри клієнтів, інвесторів та регуляторних органів. [30]

Ліквідність банку відображає його здатність швидко перетворювати активи у готівкові кошти для покриття своїх зобов'язань у будь-який момент часу. Ліквідність є важливою для забезпечення безперебійної операційної діяльності та виконання короткострокових зобов'язань перед клієнтами та іншими контрагентами. Високий рівень ліквідності дозволяє банку уникати

фінансових труднощів у разі раптового зростання потреби у готівкових коштах. Дослідження надійності та ліквідності АТ «ОТП Банк» спрямоване на виявлення поточних сильних і слабких сторін банку в цих аспектах, що є необхідним для розробки рекомендацій з підвищення його фінансової стійкості та ефективності. Аналіз показників ліквідності почнемо з дослідження табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Аналіз показників ліквідності АТ «ОТП Банк»

Показник		2021	2022	2023	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, у %	
					2022-2021	2023-2022	2022-2021	2023-2022
Норматив миттєвої ліквідності	H4	0,470	0,747	0,886	0,277	0,138	58,95	18,48
Норматив поточної ліквідності	H5	0,221	0,333	0,378	0,112	0,045	50,73	13,40
Норматив короткострокової ліквідності	H6	0,066	0,060	0,127	-0,006	0,067	-9,15	111,7
Показник покриття ліквідності	LCR	0,228	0,341	0,398	0,113	0,058	49,47	16,94
Коефіцієнт чистого стабільного фінансування	NSFR	0,840	0,721	0,735	-0,119	0,015	-14,21	2,026
Показник рівня осідання грошових коштів за розрахунком	Po	25,855	39,743	43,085	13,888	3,342	53,71	8,410

Аналізуючи показники ліквідності АТ «ОТП Банк» за період з 2021 по 2023 рік, виявлено що норматив миттєвої ліквідності (H4) зріс з 0,470 у 2021 році до 0,747 у 2022 році і до 0,886 у 2023 році. Абсолютне відхилення склало 0,277 між 2021 і 2022 роками та 0,138 між 2022 і 2023 роками, з відносним відхиленням 58,953% і 18,487% відповідно. Цей показує покращення банком здатності забезпечувати негайні платежі, що є важливим для підтримки короткострокової фінансової стабільності.

Динаміка зростання нормативів поточної (H5) і короткострокової ліквідності (H6) свідчить про покращення здатності АТ «ОТП Банк» ефективно управляти своїми ліквідними активами для забезпечення своєчасного виконання зобов'язань. Збільшення нормативу поточної ліквідності з 0,221 у 2021 році до

0,378 у 2023 році вказує на підвищення оперативної ліквідності банку, що дозволяє йому краще покривати короткострокові зобов'язання за рахунок ліквідних активів. Абсолютне відхилення в 0,112 між 2021 і 2022 роками та 0,045 між 2022 і 2023 роками, з відносним відхиленням 50,73% і 13,40% відповідно, демонструє стійке покращення. Аналогічно, зростання нормативу короткострокової ліквідності з 0,066 у 2021 році до 0,127 у 2023 році вказує на підвищення спроможності банку управляти своїми короткостроковими активами для виконання зобов'язань у найближчий період.

Поступове збільшення показника покриття з 0,228 у 2021 році до 0,398 у 2023 році свідчить про посилення здатності банку підтримувати адекватний рівень ліквідних активів для покриття своїх зобов'язань. Це покращення вказує на зміцнення фінансової стійкості та зниження ризиків ліквідності. Однак, зменшення показника чистого стабільного фінансування з 0,84 у 2021 році до 0,735 у 2023 році свідчить про деякі виклики у підтриманні довгострокового стабільного фінансування. Це може вказувати на зростаючу залежність банку від короткострокових джерел фінансування або зменшення довгострокових зобов'язань, що потребує уважного моніторингу та можливої корекції стратегії фінансування для забезпечення довгострокової стабільності.

Показник рівня осідання грошових коштів за розрахунками демонструє позитивні зміни. Він збільшився з 25,855 у 2021 році до 39,743 у 2022 році і до 43,085 у 2023 році. Абсолютне відхилення становило 13,888 між 2021 і 2022 роками та 3,342 між 2022 і 2023 роками, з відносним відхиленням 53,717% і 8,410% відповідно. Його зростання показує, що банк ефективно збільшує свої грошові ресурси для покриття зобов'язань. Загалом, позитивна динаміка показників ліквідності свідчить про покращення фінансового стану банку і його здатність забезпечувати стабільність і надійність у своїй діяльності. Аналіз динаміки показників ліквідності Н4-Н6 проведемо за рис. 2.12.

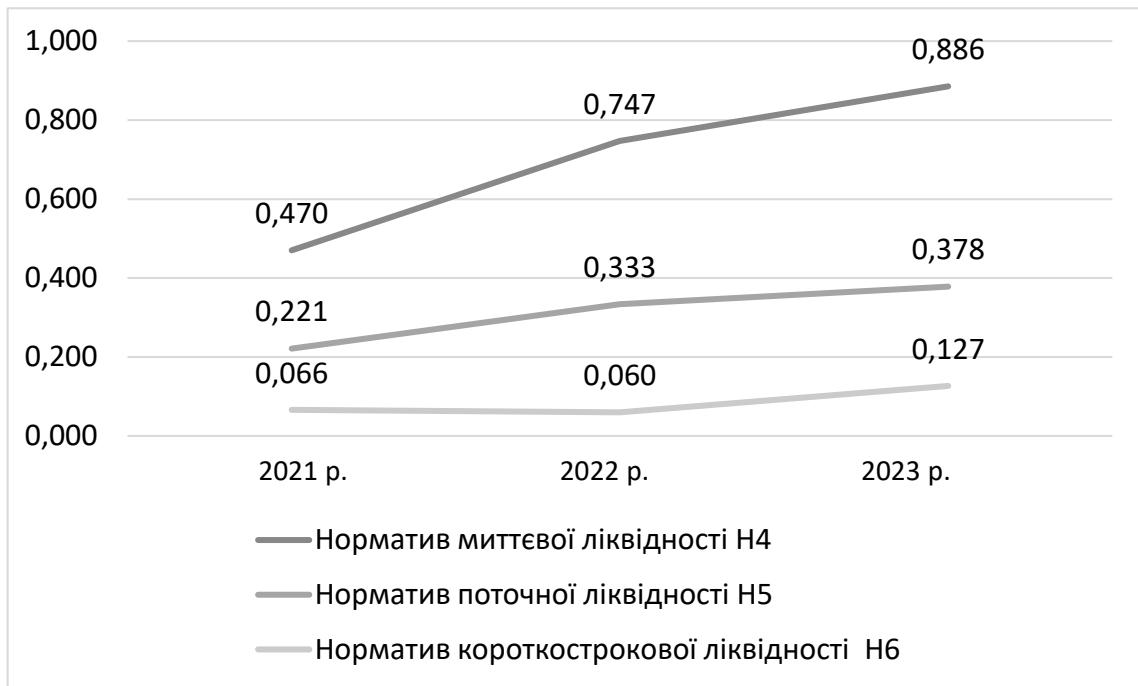

Рис. 2.12 – Динаміка нормативів ліквідності Н4-Н6 АТ «ОТП Банк»

Аналізуючи динаміку нормативів ліквідності Н4-Н6 АТ «ОТП Банк» за період з 2021 по 2023 рік, можна спостерігати значне зростання усіх трьох показників. Норматив миттєвої ліквідності (Н4) підвищився з 0,470 у 2021 році до 0,747 у 2022 році і досягнув 0,886 у 2023 році. Такі позитивні зміни є результатом ефективного управління грошовими потоками та активами банку.

Норматив поточної ліквідності (Н5) також демонструє позитивну динаміку, збільшуючись з 0,221 у 2021 році до 0,333 у 2022 році та до 0,378 у 2023 році. Аналогічно, норматив короткострокової ліквідності (Н6) зріс з 0,066 у 2021 році до 0,127 у 2023 році. Зростання цих показників вказує на покращення здатності банку виконувати свої зобов'язання у середньостроковій перспективі. Це означає, що банк став більш стійким до ризиків, пов'язаних з ліквідністю, і зможе забезпечити своєчасне виконання фінансових зобов'язань, що підвищує довіру клієнтів і партнерів до банку.

Загалом, покращення нормативів ліквідності свідчить про успішну адаптацію банку до мінливих умов ринку та підвищення його фінансової стабільності. Дослідження надійності АТ «ОТП Банк» проведемо на базі табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – Аналіз показників надійності АТ «ОТП Банк»

Показник	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, у %	
				2022-2021	2023-2022	2022-2021	2023-2022
Коефіцієнт надійності	0,188	0,147	0,192	-0,042	0,045	-22,156	30,924
Коефіцієнт фінансового важеля	5,313	6,825	5,213	1,512	-1,612	28,462	-23,620
Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів	0,158	0,128	0,161	-0,031	0,033	-19,324	25,851
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	0,124	0,106	0,076	-0,018	-0,030	-14,805	-28,243
Коефіцієнт захищеності дохідних активів	0,142	0,116	0,150	-0,026	0,035	-18,148	29,873
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	11,287	14,711	16,478	3,425	1,767	30,344	12,008

Аналізуючи показники надійності АТ «ОТП Банк» за період з 2021 по 2023 рік, можна помітити суттєві зміни в різних коефіцієнтах. Коефіцієнт надійності збільшився з 0,188 у 2021 році до 0,192 у 2023 році. Абсолютне відхилення становило -0,042 між 2021 і 2022 роками та 0,045 між 2022 і 2023 роками, з відносним відхиленням -22,156% і 30,924% відповідно.

Коефіцієнт фінансового важеля зріс з 5,313 у 2021 році до 5,213 у 2023 році, після піку в 6,825 у 2022 році. Абсолютне відхилення становило 1,512 між 2021 і 2022 роками та -1,612 між 2022 і 2023 роками, з відносним відхиленням 28,462% і -23,62% відповідно. Підвищення коефіцієнта у 2022 році свідчить про збільшення використання позикових коштів для фінансування активів, що може збільшувати ризикованість фінансової структури банку. Однак зниження цього показника у 2023 році вказує на зменшення залежності від позикових коштів і покращення фінансової стабільності.

Коефіцієнт мультиплікатора капіталу зріс з 11,287 у 2021 році до 14,711 у 2022 році, і в подальшому зріс до 16,478 у 2023 році. Абсолютне відхилення становило 3,425 між 2021 і 2022 роками та 1,767 між 2022 і 2023 роками, з відносним відхиленням 30,355% і 12,008% відповідно. Зростання коефіцієнта у

2022 році свідчить про збільшення обсягів активів відносно власного капіталу, що може свідчити про агресивну політику розширення. Однак зниження цього показника у 2023 році може вказувати на більш консервативний підхід до управління капіталом та покращення фінансової стійкості.

Дослідження коефіцієнта надійності банку передбачає аналіз його здатності виконувати свої зобов'язання у різні періоди часу, що є важливим показником фінансової стабільності та надійності установи. Побудова ліній тренду для цього коефіцієнта дозволяє візуалізувати зміни у фінансовій стійкості банку за певний період, виявляти тенденції та прогнози щодо його майбутнього стану. [31]

Визначення динаміки коефіцієнта надійності важливо проаналізувати в динаміці, тож розглянемо рис. 2.13 та зробимо відповідні висновки. Також на рис. 2.13 представлена лінійна лінія тренду, яка допоможе оцінити загальну тенденцію.

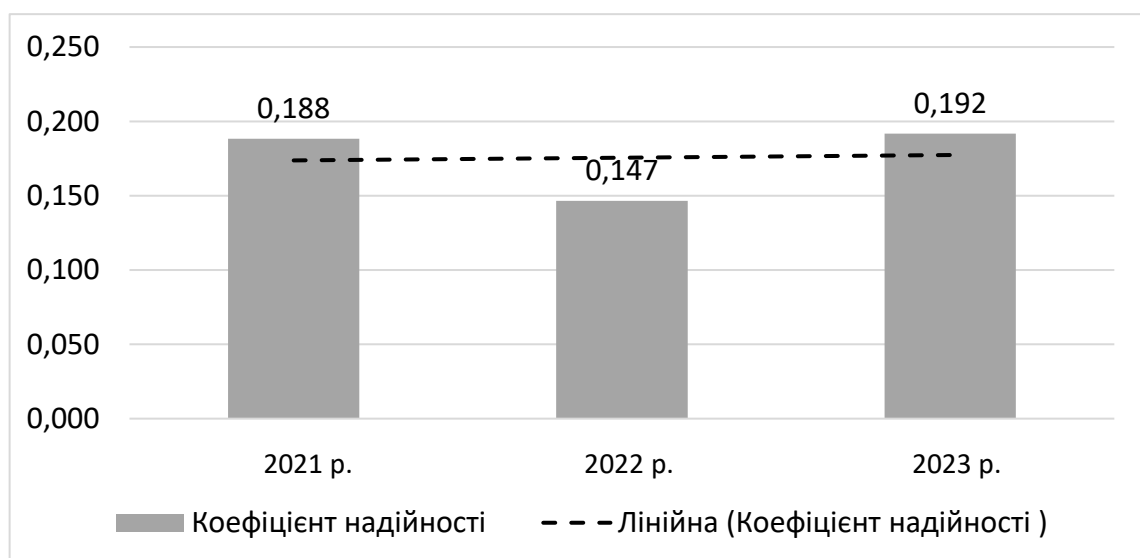

Рис. 2.13 – Динаміка коефіцієнту надійності АТ «ОТП Банк»

Аналізуючи динаміку коефіцієнту надійності АТ «ОТП Банк» за період з 2021 по 2023 рік, можна побачити зміну цього показника з 0,188 у 2021 році до 0,147 у 2022 році та подальше підвищення до 0,192 у 2023 році. Зниження коефіцієнта надійності у 2022 році вказує на те, що банк зіткнувся з певними фінансовими викликами, які могли вплинути на його здатність своєчасно

виконувати зобов'язання. Це могло бути результатом зовнішніх економічних факторів, зокрема, початку війни в Україні, що призвело до загальної нестабільності у фінансовому секторі та зростання ризиків.

Підвищення коефіцієнту надійності до 0,192 у 2023 році свідчить про покращення фінансового стану банку та його здатності адаптуватися до нових умов. Це означає, що банк зміг стабілізувати свою діяльність, збільшити ліквідність та покращити управління активами і зобов'язаннями. Така тенденція демонструє здатність АТ «ОТП Банк» ефективно реагувати на кризи та зміцнювати свої позиції на ринку, що підвищує довіру клієнтів та інвесторів до банку. В цілому, ця динаміка показує, що банк, незважаючи на труднощі, продовжує розвиватися і підвищувати свою фінансову стійкість. [32]

Висновки до розділу 2

АТ «ОТП Банк» є однією з провідних банківських установ в Україні, яка займає значне місце на ринку фінансових послуг. Банк демонструє стійкий розвиток, пропонуючи широкий спектр продуктів і послуг для приватних і корпоративних клієнтів. Завдяки своєму професійному підходу до управління активами та пасивами, банк зміцнює свої позиції на ринку, привертаючи нових клієнтів та підвищуючи рівень довіри існуючих. Важливою частиною його успішної діяльності є ефективне управління фінансовими показниками, такими як ліквідність та надійність, що дозволяє підтримувати стабільну фінансову ситуацію навіть у складних економічних умовах.

Під час проведення дослідження були виявлені ключові тенденції у змінах фінансових показників банку за період з 2021 по 2023 рік. Зокрема, чистий процентний дохід зріс з 4641 млн. грн. у 2021 році до 8649 млн. грн. у 2023 році, що свідчить про зростання ефективності основної діяльності банку. Рентабельність капіталу (ROE) та рентабельність активів (ROA) демонстрували коливання, знизившись у 2022 році до 0,051 та 0,007 відповідно, але знову зрісши до 0,227 та 0,037 у 2023 році. Коефіцієнт миттєвої ліквідності (Н4) збільшився з 0,470 у 2021 році до 0,886 у 2023 році, що вказує на покращення здатності банку

оперативно виконувати свої зобов'язання. Такі зміни свідчать про те, що банк активно адаптується до мінливих умов ринку та покращує свої фінансові показники.

Результати дослідження показують, що АТ «ОТП Банк» успішно підтримує високий рівень фінансової стабільності та ефективності, незважаючи на зовнішні виклики, такі як економічна нестабільність та початок війни в Україні. Банк зміг покращити свої показники ліквідності та надійності, що забезпечує його здатність виконувати зобов'язання перед клієнтами та партнерами. Зростання чистого процентного доходу та відновлення показників рентабельності свідчать про ефективне управління активами та зобов'язаннями. Це підвищує конкурентоспроможність банку на ринку та забезпечує його подальший розвиток і успіх у фінансовій сфері.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ЗАХОДІВ ПІДВИЩЕННЯ НАДІЙНОСТІ ТА ЛІКВІДНОСТІ АТ «ОТП БАНК»

3.1. Визначення слабких сторін управління надійністю та ліквідністю АТ «ОТП Банк»

У сучасному динамічному фінансовому середовищі надійність та ліквідність банку є ключовими факторами його успішної діяльності. Відсутність ефективного управління цими аспектами може призвести до серйозних фінансових проблем, зниження довіри з боку клієнтів та інвесторів, а також втрати конкурентних переваг. Для забезпечення стабільної та успішної роботи банку необхідно систематично аналізувати і визначати слабкі сторони в управлінні надійністю та ліквідністю. Це дозволяє своєчасно виявляти проблемні зони та розробляти ефективні стратегії для їх усунення.

Визначення слабких сторін управління надійністю та ліквідністю АТ «ОТП Банк» є важливим етапом у процесі вдосконалення його фінансової стійкості. Аналізуючи ці слабкі місця, банк може розробити та впровадити конкретні заходи, спрямовані на підвищення ліквідності та покращення фінансової стабільності. Це включає в себе оптимізацію структур активів та пасивів, вдосконалення механізмів управління ризиками та розробку нових фінансових інструментів. Такий підхід дозволяє банку не лише зберегти свою конкурентоспроможність, але й зміцнити свої позиції на ринку, забезпечуючи довгострокову стабільність та надійність.

Під час проведення дослідження у розділі 2 були виявлені тенденції, що показують слабкі сторони АТ «ОТП Банк». До них належать:

- зниження коефіцієнта надійності;
- коливання коефіцієнта фінансового важеля;
- зменшення показника чистого стабільного фінансування (NSFR);

- погіршення рентабельності капіталу (ROE) та рентабельності активів (ROA);
- низький рівень короткострокової ліквідності (Н6);
- залежність від короткострокових джерел фінансування;
- зниження суми кредитів та авансів клієнтам.

З метою більш глибокого вивчення проблеми проаналізуємо кожен слабкий сторону детальніше. Зниження коефіцієнта надійності АТ «ОТП Банк» з 0,188 у 2021 році до 0,147 у 2022 році вказує на погіршення здатності банку виконувати свої зобов'язання у короткостроковій перспективі. Це зменшення може бути пов'язане зі зростанням ризиків або зменшенням ліквідних активів, що негативно впливає на фінансову стійкість банку. На поточний момент це свідчить про те, що банк має обмежені можливості швидко реагувати на фінансові виклики та забезпечувати негайне покриття своїх зобов'язань. Якщо нічого не вдіяти, подальше погіршення коефіцієнта надійності може призвести до втрати довіри з боку клієнтів і інвесторів, зростання витрат на залучення фінансування та підвищення ризику ліквідності, що може серйозно загрожувати стабільності банку.

Коефіцієнт фінансового важеля АТ «ОТП Банк» демонстрував значні коливання, зокрема зростання з 5,313 у 2021 році до 6,825 у 2022 році, що свідчить про збільшення ризику через високу залежність від позикових коштів. Це підвищення вказує на те, що банк використовує більше позикових коштів для фінансування своїх активів, що може збільшити ризикованість фінансової структури. Станом на кінець 2023 року це свідчить про те, що банк є вразливим до змін умов кредитного ринку, що може призвести до підвищення вартості фінансування та зниження прибутковості. За умови бездіяльності, подальше збільшення коефіцієнта фінансового важеля може призвести до надмірної заборгованості, зростання фінансових ризиків та потенційних проблем з виконанням фінансових зобов'язань.

Зменшення показника чистого стабільного фінансування (NSFR) з 0,84 у 2021 році до 0,735 у 2023 році вказує на проблеми з підтриманням

довгострокової стабільності фінансування. NSFR є важливим індикатором здатності банку забезпечувати стабільне фінансування своїх активів протягом тривалого періоду. Зниження цього показника свідчить про те, що банк має труднощі з підтриманням довгострокових джерел фінансування, що може негативно вплинути на його здатність управляти активами і зобов'язаннями. Сьогодні це вказує на потенційні ризики для довгострокової фінансової стабільності банку. Але якщо банк не впровадить заходів, подальше зниження NSFR може призвести до підвищеної вразливості до ринкових криз, зростання вартості залучення фінансування та зниження здатності банку забезпечувати свої довгострокові зобов'язання.

Зниження рентабельності капіталу (ROE) з 0,248 у 2021 році до 0,051 у 2022 році та рентабельності активів (ROA) з 0,039 у 2021 році до 0,007 у 2022 році свідчить про зниження ефективності використання капіталу та активів банку. Це вказує на те, що банк не зміг генерувати достатній прибуток від своїх активів та власного капіталу, що може бути наслідком зростання витрат або зниження доходів. На поточний момент це свідчить про низьку прибутковість банку, що може негативно вплинути на його здатність залучати новий капітал та інвесторів. Якщо нічого не вдіяти, подальше погіршення ROE та ROA може призвести до втрати конкурентних переваг, зниження ринкової вартості банку та труднощів з фінансуванням його операційної діяльності.

Низький рівень короткострокової ліквідності (Н6), вказує на слабкість у здатності банку швидко виконувати свої короткострокові зобов'язання. Це означає, що банк мав обмежені можливості для покриття своїх зобов'язань протягом короткого часу, що підвищує ризик ліквідності. В умовах поточної ситуації це може свідчити про вразливість банку до фінансових шоків і раптового відтоку депозитів. Розвиток такої ситуації може призвести до неспроможності банку виконувати свої зобов'язання перед клієнтами, втрати довіри з боку клієнтів та інвесторів, а також потенційної фінансової кризи всередині банку.

Залежність від короткострокових джерел фінансування означає, що банк значною мірою покладається на короткострокові депозити та інші

короткострокові зобов'язання для підтримки своєї ліквідності. Така залежність може призвести до нестабільності в умовах раптових змін ринкових умов, оскільки банк може зіткнутися з проблемами рефінансування своїх зобов'язань на прийнятних умовах. Зараз це свідчить про підвищений ризик ліквідності та можливі труднощі з підтриманням стабільного фінансування. У майбутньому, така залежність може призвести до підвищення витрат на залучення коштів, зниження прибутковості та підвищення ризику ліквідності в умовах ринкових коливань.

Зниження обсягів кредитів та авансів клієнтам з 40460 млн грн у першому періоді до 24873 млн грн у третьому періоді вказує на зменшення активності у кредитуванні клієнтів. Це може бути наслідком підвищених ризиків у кредитуванні або обережнішого підходу банку до видачі кредитів. На поточний момент це свідчить про зниження доходності банку, оскільки кредити є основним джерелом його процентних доходів. Якщо нічого не вдіяти, подальше зниження обсягів кредитування може призвести до втрати ринкової частки, зниження прибутків та погіршення фінансової стабільності банку.

На поточний момент АТ «ОТП Банк» демонструє здатність ефективно управляти ліквідністю та надійністю, що дозволяє йому забезпечувати виконання своїх зобов'язань перед клієнтами та партнерами. Проте ряд визначених недоліків вказує про те що є над чим працювати. Банк має достатній рівень ліквідних активів для підтримання своєї операційної діяльності, а також показує позитивну динаміку у відновленні ключових фінансових показників після спаду у 2022 році. Це свідчить про те, що банк активно працює над підтримкою фінансової стійкості та адаптацією до змін ринкових умов.

Помітно, що банк не залишається осторонь питань ліквідності та надійності, постійно впроваджуючи заходи для їх покращення. Однак, поточна нестійка економічна ситуація в Україні сповільнює позитивний вплив цих заходів, обмежуючи їх ефективність. У зв'язку з цим, банку необхідно розробляти нові плани та впроваджувати додаткові заходи для подальшого підвищення ліквідності та надійності, що дозволить йому ще більш ефективно

протистояти економічним викликам і забезпечити стабільний розвиток у майбутньому.

3.2. Заходи, що сприятимуть підвищенню рівню надійності та ліквідності АТ «ОТП Банк»

Для забезпечення рівня надійності та ліквідності банку АТ «ОТП Банк» важливо розробити та впровадити відповідні заходи. Вони повинні охоплювати основні періоди: короткостроковий, та довгостроковий. Такий підхід дозволяє банку не лише реагувати на негайні фінансові виклики, але й закладати фундамент для стабільного розвитку в майбутньому. Враховуючи складність та взаємозв'язок фінансових показників, ефективне управління ліквідністю та надійністю вимагає послідовних дій у різні часові горизонти.

Розгляд короткострокових заходів дозволяє банку швидко адаптуватися до поточних ринкових умов та негайно вирішувати виникаючі проблеми з ліквідністю. Довгострокові заходи мають стратегічний характер і забезпечують стійкий розвиток банку впродовж багатьох років, створюючи основу для його фінансової стабільності та конкурентоспроможності. Такий багатогранний підхід забезпечує комплексне вирішення проблем, що дозволяє банку ефективно функціонувати та розвиватися в умовах мінливого економічного середовища.[33]

На рис. 3.1 розглянемо заходи, які мають на меті підвищити рівень надійності та ліквідності АТ «ОТП Банк» в короткостроковій перспективі. Тобто якщо їх запровадити на початку року, їх результати можна буде оцінити вже наприкінці періоду.

З рис. 3.1 видно, що основними пропозиціями на короткостроковий період є: підвищення короткострокової ліквідності, оптимізація управління грошовими потоками та збільшення обсягів ліквідних коштів.

Рис. 3.1 – Короткострокові заходи та їх вплив

Оптимізація управління грошовими потоками включає прогнозування доходів і витрат, моніторинг потоків у режимі реального часу та автоматизацію управління ліквідністю. Це підвищує точність прогнозів і допомагає уникати дефіциту ліквідності, хоча потребує початкових витрат на нові системи та навчання персоналу. Впровадження дозволить банку краще оцінювати свою ліквідність і виконувати зобов'язання вчасно, зміцнюючи надійність. [34]

Збільшення обсягів ліквідних активів включає резервування державних облігацій і високоякісних корпоративних паперів, що можуть швидко перетворюватися в готівку. Це підвищує здатність банку оперативно виконувати зобов'язання, хоча ліквідні активи мають нижчу прибутковість. Цей захід сприяє короткостроковій фінансовій стабільності банку.

Підвищення короткострокової ліквідності передбачає залучення додаткових короткострокових депозитів через конкурентні процентні ставки, що швидко збільшує обсяг ліквідних коштів. Це покращує ліквідність, але збільшує витрати на обслуговування депозитів. Залучення додаткових ресурсів знижує ризик дефіциту ліквідності і підвищує довіру клієнтів.

Якщо розглядати короткострокову перспективу підвищення АТ «ОТП Банк» своєї надійності та ліквідності, слід розглянути варіанти ведення нового продукту, який зможе забезпечити банку достатній приплив коштів.

Пропонуємо новий депозитний продукт «Пенсійний накопичувальний депозит», який дозволяє клієнтам накопичувати кошти для забезпечення своєї пенсії у майбутньому.

Як відомо пенсійне забезпечення в Україні на даний момент стикається з серйозними проблемами. Середній розмір пенсії є надзвичайно низьким, що не дозволяє пенсіонерам забезпечити гідний рівень життя. Це зумовлює необхідність самостійного накопичення коштів на пенсію. У багатьох країнах Європи державна пенсія або взагалі відсутня, або є символічною, і громадяни самі активно займаються пенсійними накопиченнями через різноманітні фінансові інструменти. Тому кожен свідомий українець повинен розуміти важливість особистих пенсійних накопичень і завчасно подбати про своє фінансове майбутнє, відкладаючи кошти у довгострокові депозити чи інвестиційні фонди.

Цей депозит орієнтований на довгострокові накопичення з можливістю часткового зняття коштів, що дозволяє клієнтам мати доступ до своїх заощаджень у разі необхідності. Продукт пропонує привабливу процентну ставку на рівні 6-8% річних, а також можливість вибору між простим і складним методом нарахування відсотків. Таким чином, цей депозитний продукт вирішує проблему недостатнього рівня пенсійних накопичень, забезпечуючи клієнтам стабільне джерело доходу на пенсії.

Для банку цей продукт стане ефективним інструментом для залучення додаткових коштів, що сприятиме підвищенню ліквідності та фінансової стабільності. Оскільки продукт орієнтований на довгострокові накопичення, банк отримує можливість більш ефективно планувати свої фінансові потоки та використовувати залучені кошти для інвестування у високоліквідні активи або кредитування. Це дозволить банку підвищити свої ліквідні резерви та забезпечити стабільний розвиток навіть у разі змін ринкових умов.

Введення «Пенсійного накопичувального депозиту» на ринку України стане інноваційним рішенням, яке відрізнятиме АТ «ОТП Банк» від інших фінансових установ. Такий продукт ще не має широкого розповсюдження на

українському ринку, що надасть банку значну конкурентну перевагу. Запропонований депозит сприятиме залученню нових клієнтів, які зацікавлені у довгострокових фінансових рішеннях, та зміцненню лояльності існуючих клієнтів. Таким чином, новий продукт допоможе ОТП БАНКУ підвищити свою ринкову частку та зміцнити позиції на фінансовому ринку України.

На рис. 3.2. представлено доходи та витрати що будуть супроводжувати ведення продукту «Пенсійний накопичувальний депозит».

Рис. 3.2 – Доходи і витрати АТ «ОТП Банк» від ведення продукту «Пенсійний накопичувальний депозит»

Впровадження «Пенсійного накопичувального депозиту» потребує від банку значних початкових витрат. Перш за все, це витрати на маркетинг та рекламу для просування нового продукту серед потенційних клієнтів. Необхідно буде розробити та впровадити програмне забезпечення для обслуговування нового депозитного продукту, а також адаптувати існуючі системи. Крім того, банк зазнає витрат на навчання персоналу для забезпечення високої якості обслуговування клієнтів. Важливою складовою витрат є також виплати відсотків за депозитами, які будуть залежати від встановленої процентної ставки (6-8%

річних). Адміністративні витрати, пов'язані з обслуговуванням рахунків, підготовкою звітності та іншими операційними витратами, також внесуть свій вклад у загальні витрати банку.

З іншого боку, банк очікує отримати значні доходи від впровадження цього депозитного продукту. Основним джерелом доходів буде залучення нових депозитів від клієнтів, які розмістять свої кошти на пенсійному накопичувальному депозиті. Це дозволить банку залучити додаткові фінансові ресурси, які можна буде інвестувати у високоліквідні активи або надавати кредити з вищою процентною ставкою, що принесе додаткові інвестиційні доходи. Крім того, банк отримає доходи від плати за обслуговування депозитних рахунків та інших супутніх банківських послуг. Впровадження нового продукту також сприятиме розширенню клієнтської бази, що збільшить доходи від інших банківських продуктів та послуг. Підвищення ліквідності за рахунок залучення довгострокових депозитів зміцнить фінансову стабільність банку, знижуючи ризик дефіциту ліквідності та підвищуючи загальну рентабельність банку.

Цільовою аудиторією для нового продукту «Пенсійний накопичувальний депозит» від АТ «ОТП Банк» можуть бути дві категорії людей. Перша категорія - це особи середнього віку від 35 до 50 років, які починають серйозно задумуватися про своє фінансове забезпечення на пенсії і прагнуть створити стабільний фінансовий фундамент. Друга категорія - це люди передпенсійного віку від 50 до 65 років, які хочуть максимально ефективно використовувати свої накопичення для забезпечення комфортного життя після завершення трудової діяльності. Ці дві групи мають різні фінансові можливості та потреби, але обидві зацікавлені у надійних та довгострокових інвестиціях для забезпечення свого майбутнього.

Згідно з даними Державної статистичної служби України населення України станом на 01.02.2022 року становила 41,13 млн. ос. З початком повномасштабної війни приблизно 6,2 млн. осіб виїхало за кордон, тож приблизна чисельність населення на кінець 2023 року становить 34,93 млн. ос. Згідно з цільовою аудиторією для запропонованого продукту чисельність людей

який він може зацікавити становитиме вікова група від 35 до 49 це 9,68 млн. осіб., вікова група від 50 до 64 років це 8,43 млн. осіб. [35]

Станом на 2023 рік, приблизно 5% людей з цільової групи можуть зацікавитися «Пенсійним накопичувальним депозитом» та оформити його в АТ «ОТП Банк». Це зумовлено зростаючим рівнем фінансової грамотності серед населення, що стає все більш актуальною темою. Завдяки активній популяризації фінансової освіченості, люди починають краще розуміти важливість довгострокових фінансових стратегій для забезпечення стабільного майбутнього. Більше українців стають обізнаними щодо необхідності накопичень на пенсію, і це сприяє підвищенню інтересу до таких продуктів, як пенсійні депозити. Тож приблизно 905,89 тис. ос. скористаються такою пропозицією.

Припустимо що мінімальний вклад такого депозиту буде становити 5 тис. грн., отже кошти що залучить АТ «ОТП Банк» будуть становити 4,53 млрд. грн. Ці кошти компанія може використати для надавання кредитів та використання на цільові фонди компанії. Залучення такого обсягу фінансування сприяє підвищенню ліквідності компанії та як наслідок надійності.

Зважаючи на витрати та доходи проаналізовані на рис. 3.2. проведемо планування витрат та доходів компанії на майбутні періоди у табл. 3.1. Під час планування використаємо статті доходів: комісії банку та процентна маржа. Припустимо, банк встановлює річну процентну ставку по депозиту на рівні 12%, тоді як середня ставка по кредитах АТ «ОТП-Банк» становить 27%. Таким чином, процентна маржа складе 15% на рік. До витратної частини увійдуть статті: маркетинг та реклама, розробка та впровадження продукту, виплата процентів вкладникам, навчання персоналу та адміністративні витрати.

Отже, згідно з наведеними розрахунками у табл. 3.1 витрати на запровадження нового продукту «Пенсійний накопичувальний депозит» від АТ «ОТП Банк» будуть становити 695,42 млн. грн. при цьому доходи становитимуть 702,07 млн. грн. Тож від впровадження такого продукту банк отримає прибуток у розмірі 6,65 млн. грн.

Таблиця 3.1 – Планування доходів та витрат від впровадження «Пенсійного накопичувального депозиту»

Показник	Примітка	Плановий період
Залучена сума по депозитам, млн. грн.		4529,49
Чисельність вкладників, тис. ос.		905,90
Розмір вкладу, грн.		5000,00
Витрати, з них, млн. грн.:		695,42
маркетинг та реклама, млн. грн.	1% від залученої суми депозиту	45,29
розробка та впровадження продукту, млн. грн.	100 млн. грн.	100,00
процентні виплати, млн. грн.	12% річних від суми депозиту	543,54
адміністративні витрати, млн. грн.	0,1% від залученої суми депозиту	4,53
навчання персоналу, млн. грн.	1 тис. грн на співробітника (штат 2064 ос.)	2,06
Доходи, з них, млн. грн.:		702,07
комісії банку, млн. грн.	0,5% річних від суми депозиту	22,65
Процентна маржа, млн. грн.	15% річних від суми депозиту	679,42
Прибуток, млн. грн.		6,65

Стратегічний характер підвищення рівня ліквідності та надійності мають довгострокові заходи. Вони є фундаментальними для банку, оскільки дозволяють вибувати стійкі заходи, які стануть «звичкою» для функціонування банку та будуть базою для забезпечення ліквідності та надійності в умовах мінливості економічної ситуації. На рис. 3.3 зображено запропоновані заходи, що сприятимуть підвищенню рівня надійності та ліквідності АТ «ОТП Банк» у довгостроковому періоді.[36]

Наведений рис. 3.3 визначає доцільність застосування АТ «ОТП Банк» у довгостроковій перспективі заходів: зміцнення капітальної бази, диверсифікація джерел фінансування та інвестування в технології управління ризиками.

Диверсифікація джерел фінансування передбачає розширення джерел залучення коштів, включаючи міжнародні ринки капіталу, різні фінансові інструменти та стратегічні партнерства. Це знижує залежність від внутрішніх економічних умов і підвищує фінансову стійкість банку.

Рис. 3.3 – Довгострокові заходи та їх вплив

Інвестування в технології управління ризиками включає впровадження систем для моніторингу фінансових ризиків та розробку програм управління ризиками. Це покращує моніторинг та управління активами, підвищуючи фінансову стабільність банку, хоча вимагає високих початкових витрат на технології та навчання персоналу.

Зміцнення капітальної бази передбачає підвищення рівня капіталізації банку через випуск нових акцій або залучення стратегічних інвесторів. Це збільшує власний капітал банку, підвищуючи його здатність поглинати втрати і знижуючи фінансові ризики. Переваги включають підвищення надійності та довіри з боку інвесторів, хоча можуть виникнути витрати, пов'язані з випуском нових акцій, і розмиття часток існуючих акціонерів.[34]

Другим заходом, що сприятиме підвищенню надійності та ліквідності АТ «ОТП Банк» у короткостроковій перспективі, є впровадження кредиту на відбудову житла. Цей продукт буде орієнтований на допомогу людям, чії будинки були пошкоджені під час війни, надаючи їм можливість отримати цільовий кредит для відновлення житла. Кредит надаватиметься на 5-10 років з лояльними умовами для позичальників. Таке фінансування не лише покращить ліквідність банку, забезпечуючи стабільні грошові потоки, але й допоможе багатьом українцям швидше повернутися до нормального життя.

За даними Міністерства розвитку громад і територій, щонайменше 116 тисяч житлових будинків, у яких мешкали 3,5 мільйони людей, були пошкоджені або зруйновані внаслідок повномасштабної війни. Держава займається відшкодуванням цих коштів, але через брак фінансування цей процес може затягнутися на роки. Тому пропонується впровадити такий кредит, який матиме лояльні умови для позичальників і буде надаватися як цільовий кредит на відбудову житла, яке не зазнало повного зруйнування. Це допоможе вирішити не лише проблеми ліквідності банку, але й підтримати населення України в їхніх зусиллях відновлення житла та повернення до нормального життя.

Якщо 5% людей скористаються цільовим кредитом на відбудову житла від АТ «ОТП Банк» на термін 5 років з мінімальною сумою в 0,5 млн грн, це значно покращить ліквідність банку. Припустимо, що ці 5% клієнтів візьмуть кредит під відсоткову ставку 24% річних за методом розрахунку простого відсотка. Це означає, що кожен клієнт щороку сплачуватиме 120 тис. грн. у вигляді відсотків, а за п'ять років — загалом 600 тис. грн. тільки відсотків, не враховуючи погашення основної суми кредиту. Таким чином, цей кредитний продукт не лише сприятиме швидкому відновленню житла, але й забезпечить стабільні та високі грошові потоки для банку, підвищуючи його фінансову стійкість.

Під час впровадження продукту «Кредит на відбудову житла» банк також понесе ряд витрат та отримає відповідні прибутки. Розрахуємо доходи та витрати АТ «ОТП Банк» при впровадженні відного заходу у табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Планування доходів та витрат від впровадження «Кредиту на відбудову житла»

Показник	Примітка	Плановий період
1	2	3
Кількість позичальників, млн. ос.		0,175
Розмір кредиту, млн. грн.		0,50
Необхідний розмір кредитування, млн. грн.		87500,00
Витрати, з них:		16441,62
маркетинг та реклама, млн. грн.	1% від суми кредитування	875,00
розробка та впровадження продукту, млн. грн.	250 млн. грн.	250,00

Продовження табл. 3.2

1	2	3
залучення фінансування необхідного розміру кредитування, млн. грн.	Емісія облігацій на суму кредиту під 17% річних	14875,00
адміністративні витрати, млн. грн.	0,5% від суми кредитування	437,50
навчання персоналу, млн. грн.	2 тис. грн на співробітника (штат 2064 ос.)	4,12
Доходи, з них:		17500,00
відсотки річних, млн. грн.	20% від суми кредитування	17500,00
Прибуток		1058,38

Отже, згідно з наведеними розрахунками у табл. 3.2 витрати на запровадження нового продукту «Кредиту на відбудову житла» від АТ «ОТП Банк» будуть становити 16 641,62 млн. грн. при цьому доходи становитимуть 17 500 млн. грн. Тож від впровадження такого продукту банк отримає прибуток у розмірі 1 058,38 млн. грн.

На базі проведених розрахунків розглянемо табл. 3.3 та визначимо який з запропонованих продуктів буде кращим для АТ «ОТП Банк».

Таблиця 3.3 – Порівняння продуктів «Пенсійного накопичувального депозиту» та «Кредиту на відбудову житла»

Показник	Пенсійний накопичувальний депозит	Кредиту на відбудову житла
Чисельність охоплених клієнтів, ос.	905899	175000
Доходи, млн. грн.	702,07	17500,00
Витрати, млн. грн.	695,42	16441,62
Прибуток, млн. грн.	6,65	1058,38
Період окупності	до 1 року	до 1 року
Рентабельність продукту, %	100,96%	106,44%

Проаналізувавши табл. 3.3, можна зробити висновок, що проект «Кредит на відбудову житла» є більш привабливим порівняно з «Пенсійним накопичувальним депозитом». Хоча чисельність охоплених клієнтів у кредиту на відбудову житла значно менша (175 000 осіб проти 905 899 осіб), ключові фінансові показники значно перевищують показники пенсійного депозиту. Зокрема, рентабельність для кредиту на відбудову житла становить 106,44%, що більше від 100,96% пенсійного депозиту. Прибутки отримані від впровадження

кредитного продукту також вищі та становлять 1058,38 млн. грн. Проте обидва продукти є доцільними для запровадження, оскільки приносять банку прибуток та можуть бути взаємовигідні. Наприклад для фінансування кредитного продукту, банк може залучати кошти через депозитний продукт де ставка річних становить 12%, що значно менше за виплати по випущеним облігаціям, а значить так прибутки банку зростуть ще більше.

Оскільки обидва продукти є вигідними для банку розглянемо табл. 3.4 та проаналізуємо як вплив продуктів «Пенсійного накопичувального депозиту» та «Кредиту на відбудову житла» відобразиться на звіті про фінансовий стан АТ «ОТП Банк».

Таблиця 3.4 – Плановий звіт про фінансовий стан АТ «ОТП Банк» під впливом ведення продукту «Кредит на відбудову житла»

Показник	Примітка	2023	Плановий період
1	2	3	4
Грошові кошти та їх еквіваленти	4	10827171	11357258
Кредити та аванси банкам	5	21491993	21491993
Кредити та аванси клієнтам	6	24873181	112373181
Інвестиції в цінні папери	7	43360299	43360299
Похідні фінансові активи		0	0
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства	8	139143	139143
Інвестиційна нерухомість		24634	24634
Поточні податкові активи		40	40
Відстрочені податкові активи	16	0	0
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	9	486993	486993
Основні засоби	9	697477	697477
Інші фінансові активи	10	114674	114674
Інші нефінансові активи	10	57004	57004
Активи всього		101933466	190102696
Кошти банків		15211	584630
Кошти клієнтів	11	81158807	89158807
Похідні фінансові зобов'язання		22758	87522758

Продовження табл. 3.4

1	2	3	4
Інші залучені кошти		53	53
Резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами			
фінансової гарантії		246958	246958
Інші фінансові зобов'язання	12	1170247	1170247
Інші нефінансові зобов'язання	12	164499	164499
Поточні зобов'язання з податку на прибуток		2683009	2683009
Загальна сума зобов'язань		85461542	181530961
Статутний капітал	22	6186023	6186023
Нерозподілений прибуток		8060729	264595
Емісійний дохід	22	405075	405075
Результат від операцій з акціонером	22	1236294	1236294
Інші резерви		506896	263698
Загальна сума власного капіталу		16395017	8355685
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		101933466	190102696

Отже, аналізуючи звіт про фінансовий стан у плановому періоді варто визначити основні показники що змінились. А саме в розрізі активу збільшилась стаття кредити та аванси клієнтам, через те що банк запровадить новий продукт, який буде націлений на видачу кредитів клієнтам у розмірі 87 500 000 тис. грн. Частину доходу банк залишить в грошових коштах тож стаття грошові кошти та їх еквіваленти збільшиться на 530 086,86 тис. грн. Загальна зміна активів звіту про фінансовий стан буде становити 88 169 229,86 тис. грн.

Відповідно зміна пасиву також буде аналогічно до активу, а саме на 88 169 229,86 тис. грн. Кошти на видачу кредитів клієнтам банк залучить через емісію облігацій тож стаття похідні фінансові зобов'язання також збільшиться на відповідну суму 87 500 000 тис. грн. З метою фінансування витрат на впровадження продуктів зміняться статті кошти банків та кошти клієнтів та будуть становити у плановому періоді 584 630 тис. грн. та 190 102 696 тис. грн. відповідно. У розділі капітал також відбудуться зміни зокрема в розрізі нерозподіленого прибутку та інших резервів. У 2023 році банк мав нерозподілений прибуток у розмірі 8 060 729 тис. грн. та інші резерви у розмірі 506 896 тис. грн., який витратить для оплати частини витрат на впровадження продуктів, проте після отримання прибутку банк перерахує кошти на ці ж

статтю. Тож на кінець планового періоду нерозподілений прибуток буде становити 264 595 тис. грн., а інші резерви 263 698 тис. грн.

На базі розрахованого звіту про фінансовий стан АТ «ОТП Банк» визначимо зміну показників ліквідності та надійності у табл. 3.5.

Таблиця 3.5 – Планові розрахунки показників ліквідності та надійності АТ «ОТП Банк» під впливом ведення продукту «Кредит на відбудову житла»

Показник		2023	Плановий період	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення
Норматив миттєвої ліквідності	H4	0,8855	1,0388	0,1533	0,1731
Норматив поточної ліквідності	H5	0,3782	0,8000	0,4218	1,1154
Норматив короткострокової ліквідності	H6	0,1267	0,0626	-0,0641	-0,5062
Показник покриття ліквідності	LCR	0,3982	0,3684	-0,0298	-0,0748
Коефіцієнт чистого стабільного фінансування	NSFR	0,7352	0,7589	0,0238	0,0323

Отже, аналізуючи табл. 3.5, можна побачити, що майже всі ліквідності та надійності АТ «ОТП Банк» покращуються у плановому періоді порівняно з 2023 роком. Норматив миттєвої ліквідності (H4) збільшується з 0,8855 до 1,0388, що свідчить про покращення здатності банку покривати свої короткострокові зобов'язання. Норматив поточної ліквідності (H5) зростає з 0,3782 до 0,8000, що вказує на підвищення спроможності банку виконувати свої зобов'язання протягом року. Норматив короткострокової ліквідності (H6) зменшується з 0,1267 до 0,0626, що демонструє деяке погіршення покращення фінансового стану. Показник покриття ліквідності (LCR) зменшується з 0,3982 до 0,3684, а коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR) зростає з 0,7352 до 0,7589, що підтверджує зростання стабільності фінансування банку. Збільшення показників ліквідності та надійності в плановому періоді показує ефективність та необхідність впровадження продукту «Кредит на відбудову житла». Зменшення показників H6 та LCR не є критичним, також можна говорити що впровадження нових продуктів тягне найбільше витрат у першому періоді, проте надалі буде збільшуватись частина активів та прибутків що має позитивний вплив на ліквідність та надійності АТ «ОТП Банк».

3.3. Прогнозування показників ліквідності та надійності на базі АТ «ОТП Банк»

Прогнозування показників ліквідності та надійності є важливим інструментом фінансового планування та управління, який дозволяє банку передбачати майбутні фінансові умови та готуватися до можливих викликів. Прогнозування базується на аналізі минулих та поточних даних, що дозволяє виявити тенденції і передбачити майбутні зміни у фінансових показниках. Для АТ «ОТП Банк» це є критично важливим, оскільки дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення, спрямовані на зміцнення фінансової стабільності та підвищення ефективності діяльності.

Необхідність прогнозування для АТ «ОТП Банк» обумовлена потребою в ефективному управлінні ризиками та підтриманні оптимального рівня ліквідності та надійності. Прогнозування допомагає банку уникати фінансових криз, своєчасно коригувати стратегії та впроваджувати заходи для покращення фінансових показників. Знання про майбутні фінансові умови дозволяє банку адаптуватися до змін ринкових умов, знижуючи ризики неплатоспроможності та підвищуючи конкурентоспроможність.

У цьому пункті буде проведено прогнозування показників ліквідності та надійності АТ «ОТП Банк» на основі методу простого ковзного середнього (SMA) та прогнозування через лінію тренду. При прогнозуванні буде розраховано зміни нормативу миттєвої ліквідності (Н4), нормативу поточної ліквідності (Н5), нормативу короткострокової ліквідності (Н6), показника покриття ліквідності (LCR), коефіцієнту надійності (Кн).

Метод простого ковзного середнього (SMA) є одним із найпоширеніших методів аналізу, який використовується для прогнозування фінансових показників. SMA розраховується шляхом підсумовування значень показника за певний період і поділу на кількість цих періодів, що дозволяє згладжувати короткострокові коливання та виявляти основні тенденції. Перевагами методу SMA є його здатність знижувати вплив випадкових коливань, що робить його

ефективним інструментом для аналізу та прогнозування фінансових показників.

Формула для розрахунку простого ковзного середнього (SMA):

$$SMA = \frac{1}{t} \sum_n x_i \quad (3.1)$$

де, t – границя числового ряду;

n – досліджуваний інтервал ряду динаміки;

x_i – значення досліджуваного показника в i -му періоді.

Проведемо розрахунки SMA:

Норматив миттєвої ліквідності (Н4):

$$2024 \text{ р.: } (47,02\% + 74,74\% + 88,55\%) / 3 = 70,10\%$$

$$2025 \text{ р.: } (74,74\% + 88,55\% + 70,10\%) / 3 = 77,80\%$$

$$2026 \text{ р.: } (88,55\% + 70,10\% + 77,80\%) / 3 = 78,82\%$$

Норматив поточної ліквідності (Н5):

$$2024 \text{ р.: } (22,12\% + 33,35\% + 37,82\%) / 3 = 31,10\%$$

$$2025 \text{ р.: } (33,35\% + 37,82\% + 31,10\%) / 3 = 34,09\%$$

$$2026 \text{ р.: } (37,82\% + 31,10\% + 34,09\%) / 3 = 34,33\%$$

Норматив короткострокової ліквідності (Н6):

$$2024 \text{ р.: } (6,59\% + 5,98\% + 12,67\%) / 3 = 8,41\%$$

$$2025 \text{ р.: } (5,98\% + 12,67\% + 8,41\%) / 3 = 9,02\%$$

$$2026 \text{ р.: } (12,67\% + 8,41\% + 9,02\%) / 3 = 10,03\%$$

Показник покриття ліквідності (LCR):

$$2024 \text{ р.: } (22,78\% + 34,05\% + 39,82\%) / 3 = 32,22\%$$

$$2025 \text{ р.: } (34,05\% + 39,82\% + 32,22\%) / 3 = 35,36\%$$

$$2026 \text{ р.: } (39,82\% + 32,22\% + 35,36\%) / 3 = 35,80\%$$

Коефіцієнт надійності (Кн):

$$2024 \text{ р.: } (18,82\% + 14,56\% + 19,18\%) / 3 = 17,55\%$$

$$2025 \text{ р.: } (14,56\% + 19,18\% + 17,55\%) / 3 = 17,13\%$$

$$2026 \text{ р.: } (19,18\% + 17,55\% + 17,13\%) / 3 = 17,96\%$$

На базі проведених розрахунків сформуємо табл. 3.6 та визначимо динаміку показників ліквідності та надійності АТ «ОТП Банк» в прогнозний період 2024-2026 років.

Таблиця 3.6 – Розрахунок прогнозних показників ліквідності та надійності АТ «ОТП Банк»

Показник		Норматив миттєвої ліквідності (Н4)	Норматив поточної ліквідності (Н5)	Норматив короткострокової ліквідності (Н6)	Показник покриття ліквідності (LCR)	Коефіцієнт надійності (Кн)
2023		88,55%	37,82%	12,67%	39,82%	19,18%
2024*		70,10%	31,10%	8,41%	32,22%	17,55%
2025*		77,80%	34,09%	9,02%	35,36%	17,13%
2026*		78,82%	34,33%	10,03%	35,80%	17,96%
Абсолютно	2024-2023	-18,45%	-6,72%	-4,26%	-7,60%	-1,63%
	2025-2024	7,69%	2,99%	0,61%	3,15%	-0,42%
	2026-2025	1,02%	0,25%	1,01%	0,44%	0,83%
Відносне	2024-2023	-20,84	-17,77	-33,59	-19,10	-8,50
	2025-2024	10,98	9,62	7,24	9,76	-2,41
	2026-2025	1,31	0,72	11,23	1,24	4,82

Для наглядного планування основних показників ліквідності проаналізуємо тенденцію зміни нормативів миттєвої, поточної, короткострокової ліквідності на рис. 3.4.

Аналізуючи прогнозні показники ліквідності АТ «ОТП Банк» на період з 2024 по 2026 роки, можна побачити різну динаміку трьох основних нормативів ліквідності. Норматив миттєвої ліквідності (Н4) за прогнозами знизиться з 88,55% у 2023 році до 70,10% у 2024 році, але в подальші роки показник стабілізується і коливатиметься близько 77,80% у 2025 році та 78,82% у 2026 році. Норматив поточної ліквідності (Н5) показує планове незначне зниження з 37,82% у 2023 році до 31,10% у 2024 році, після чого прослідкуватиметься стабільне зростання до 34,33% у 2026 році.

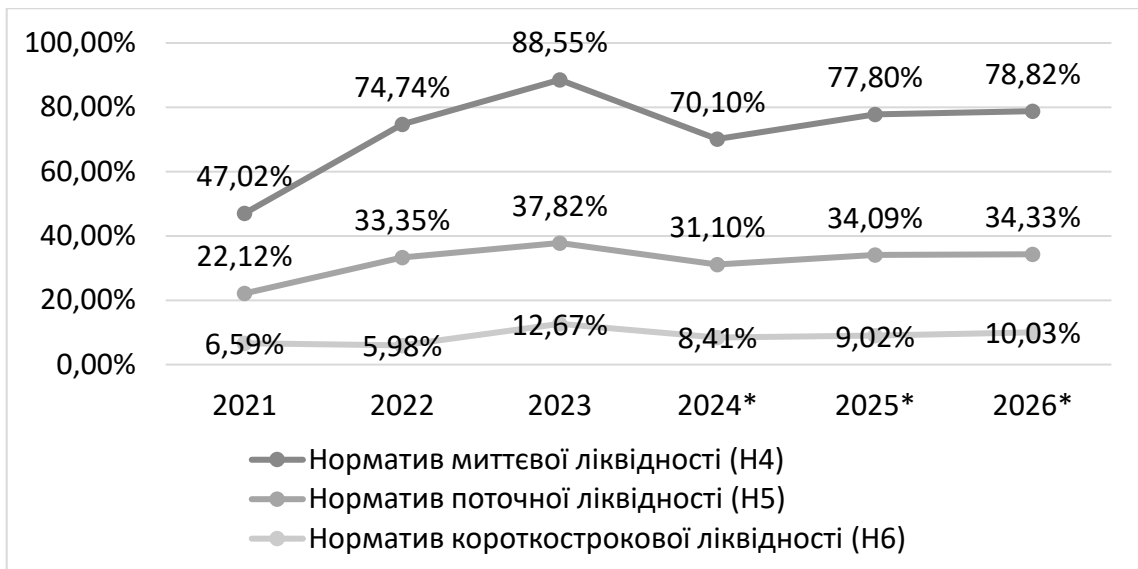

Рис. 3.4 – Планування ліквідності АТ «ОТП Банк»

Норматив короткострокової ліквідності (Н6) матиме тенденцію до поступового зростання з 8,41% у 2024 році до 10,03% у 2026 році після спаду до 12,67% у 2023 році.

Така динаміка свідчить про загальну стабілізацію фінансового стану банку у прогнозованому періоді після різких коливань у попередні роки. Підвищення нормативів ліквідності (Н5 та Н6) у 2025-2026 роках вказує на покращення здатності банку виконувати свої зобов'язання у короткостроковій та поточній перспективі, що підвищує фінансову стійкість та надійність банку. Стабільний рівень нормативу миттєвої ліквідності (Н4) близько 78% також свідчить про збереження високої готовності банку до негайного покриття зобов'язань. Отже, такі позитивні зміни у прогнозованих показниках ліквідності дозволяють очікувати, що АТ «ОТП Банк» зможе ефективно забезпечувати стабільний розвиток та зниження ризиків ліквідності у майбутньому.

На рис. 3.5 проаналізуємо прогнозовану динаміку показників покриття ліквідності та коефіцієнта надійності АТ «ОТП Банк» на період 2024-2026 років.

Аналізуючи прогнозні значення показника покриття ліквідності (LCR) та коефіцієнта надійності (Кн) АТ «ОТП Банк» на період з 2024 по 2026 роки, можна спостерігати деякі важливі зміни. Показник покриття ліквідності (LCR) знижується з 39,82% у 2023 році до 32,22% у 2024 році, а потім поступово зростає

до 35,36% у 2025 році і досягає 35,80% у 2026 році. Коефіцієнт надійності (Кн) також демонструє зниження з 19,18% у 2023 році до 17,55% у 2024 році, після чого буде невелике коливання навколо рівня 17,13% у 2025 році і зростання до 17,96% у 2026 році.

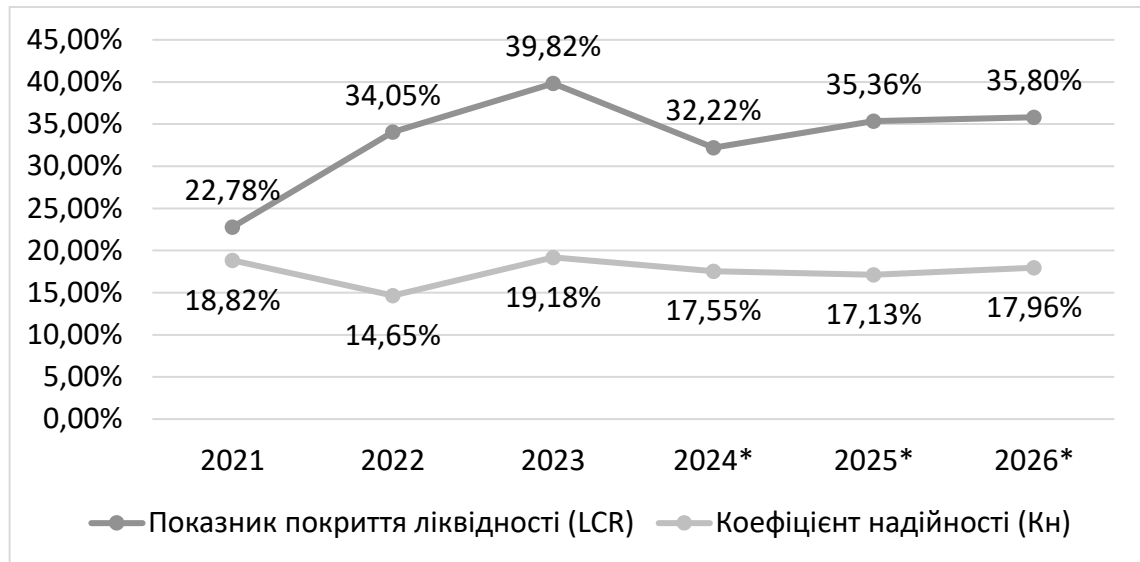

Рис. 3.5 – Планування показника LCR та Кн АТ «ОТП Банк»

Така динаміка вказує на певні коливання у фінансовій стійкості банку в короткостроковій перспективі, однак, поступове покращення показників покриття ліквідності у 2025-2026 роках свідчить про стабілізацію і можливе покращення ситуації. Підвищення LCR з 32,22% до 35,80% свідчить про покращення здатності банку покривати свої короткострокові зобов'язання, що підвищує його ліквідність. Водночас, незначне коливання коефіцієнта надійності свідчить про те, що банк може стикнутися з деякими викликами у збереженні стабільного фінансового стану, але поступове зростання до 17,96% вказує на можливе покращення в довгостроковій перспективі.

Загалом, така динаміка показників ліквідності та надійності вказує на те, що АТ «ОТП Банк» вживає заходів для покращення своєї фінансової стабільності. Незважаючи на деякі коливання у короткостроковій перспективі, зростання показників у 2025-2026 роках свідчить про поступове покращення ситуації. Це може означати, що банк ефективно адаптується до зовнішніх викликів та покращує свої фінансові показники, що дозволить йому забезпечити

стабільний розвиток та підвищення надійності у майбутньому.

При прогнозуванні показників на майбутні періоди важливо розглянути різні методи дослідження, аби отримати більш цілісні результати. Прогнозування через лінію тренду є методом аналізу, який полягає у визначенні та екстраполяції тренду на основі історичних даних. Лінія тренду будується шляхом накладення прямої на графік фінансового показника, що дозволяє візуально оцінити напрямок і швидкість зміни показника. Перевагами цього методу є його здатність наочно демонструвати довгострокові тенденції. Використання лінії тренду допомагає ідентифікувати потенційні точки розвороту тренду та прогнозувати майбутні значення фінансових показників з високою точністю. Це дозволить банку підготуватися до майбутніх викликів та забезпечити стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

Лінії тренду є важливим інструментом, що відображає середні значення аналізованих показників за допомогою математичних функцій, і проектується у майбутнє. Для оцінки точності прогнозу використовується значення похибки апроксимації (R^2), причому чим ближче це значення до одиниці, тим точніше модель описує тенденцію розвитку. У цьому дослідженні буде використано три види апроксимації: лінійну, степеневу та логарифмічну.

Результат ранжування за значенням похибки апроксимації (R^2) при прогнозуванні показника нормативу миттєвої ліквідності (Н4) проаналізуємо у табл. 3.7 та визначимо найкращу модель.

Таблиця 3.7 – Результат ранжування за значенням похибки апроксимації (R^2) при прогнозуванні нормативу миттєвої ліквідності (Н4)

Вид апроксимації	Прогнозна модель	R^2
Лінійна	$y = 0,2077x + 0,2857$	0,964
Логарифмічна	$y = 0,3804\ln(x) + 0,4738$	0,9983
Степенева	$y = 0,4775x^{0,5862}$	0,9837

Отже, згідно з табл. 3.7 найвищий показник похибки апроксимації притаманний для логарифмічної моделі - $y = 0,3804\ln(x) + 0,4738$. Тобто з достовірністю 99,83% можна стверджувати що значення показника миттєвої

ліквідності (Н4) у 2024 році буде становити 100,11%, що є достатньо гарним показником. Проаналізуємо табл. 3.8 та визначимо найкращу модель для прогнозування нормативу поточної ліквідності.

Таблиця 3.8 – Результат ранжування за значенням похибки апроксимації (R^2) при прогнозуванні нормативу поточної ліквідності (Н5)

Вид апроксимації	Прогнозна модель	R^2
Лінійна	$y = 0,0785x + 0,154$	0,9418
Логарифмічна	$y = 0,1449\ln(x) + 0,2244$	0,9913
Степенева	$y = 0,2251x^{0,4992}$	0,9722

Таким чином, відповідно до табл. 3.8, найбільше значення похибки апроксимації спостерігається у логарифмічній моделі - $y = 0,1449\ln(x) + 0,2244$. Це означає, що з достовірністю 99,13% можна прогнозувати, що значення показника поточної ліквідності (Н5) у 2024 році досягне 42,53%, що є дуже хорошим показником. Та прогнозує зріст на 12,45% в порівнянні зі значенням 2023 року. На рис. 3.6 проаналізуємо динаміку зміни показників миттєвої та поточної ліквідності у фактичному періоді 2021-2023 років та прогнозованому 2024-2026 роках.

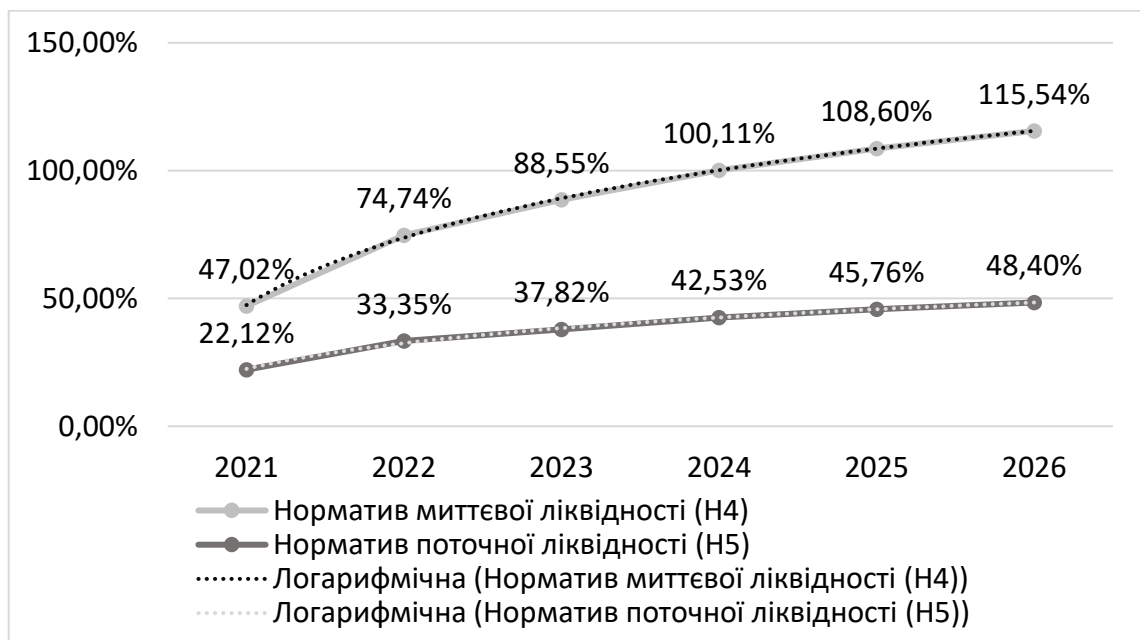

Рис. 3.6 – Планування показників Н4 та Н5 АТ «ОТП Банк»

Аналізуючи динаміку зміни показників ліквідності АТ «ОТП Банк» у

фактичному періоді 2021-2023 років та прогнозованому періоді 2024-2026 років, можна побачити позитивну тенденцію зростання нормативів миттєвої та поточної ліквідності. Норматив миттєвої ліквідності (Н4) значно зріс з 47,02% у 2021 році до 88,55% у 2023 році, і прогнозується подальше зростання до 115,54% у 2026 році. Це вказує на покращення здатності банку оперативного покривати свої короткострокові зобов'язання, що є позитивним сигналом для його фінансової стійкості. Норматив поточної ліквідності (Н5) також показує зростання з 22,12% у 2021 році до 37,82% у 2023 році і прогнозується зростання до 48,40% у 2026 році, що свідчить про покращення здатності банку виконувати свої зобов'язання в середньостроковій перспективі.

Такі позитивні зміни у показниках ліквідності свідчать про те, що АТ «ОТП Банк» ефективно управляє своїми фінансовими ресурсами, що дозволяє підвищувати надійність та фінансову стабільність. Зростання нормативів ліквідності означає, що банк покращує свої можливості щодо покриття зобов'язань, що знижує ризик дефолту та підвищує довіру з боку клієнтів та інвесторів. Прогнозоване зростання ліквідності у 2024-2026 роках свідчить про подальше зміцнення фінансової позиції банку, що дозволить йому успішно адаптуватися до можливих економічних викликів та забезпечити стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

Вивчимо результати ранжування за значенням похибки апроксимації (R^2) при прогнозуванні нормативу короткострокової ліквідності представлені у табл. 3.9 та визначимо модель за яку буде розроблений прогноз відповідного показника.

Таблиця 3.9 – Результат ранжування за значенням похибки апроксимації (R^2) при прогнозуванні нормативу короткострокової ліквідності (Н6)

Вид апроксимації	Прогнозна модель	R^2
Лінійна	$y = 0,0304x + 0,0233$	0,6763
Логарифмічна	$y = 0,0485\ln(x) + 0,0552$	0,5301
Степенева	$y = 0,0583x^{0,5164}$	0,606

Отже, як видно з табл. 3.9, лінійна модель - $y = 0,0304x + 0,0233$ має

найвищий показник похибки апроксимації. Це дозволяє з ймовірністю 67,63% стверджувати, що значення показника миттєвої короткострокової (Н6) у 2024 році становитиме 14,49%, що є досить хорошим результатом. Дослідимо табл. 3.10 та визначимо найкращий результат ранжування за значенням похибки апроксимації (R^2) при прогнозуванні показника покриття ліквідності (LCR).

Таблиця 3.10 – Результат ранжування за значенням похибки апроксимації (R^2) при прогнозуванні показника покриття ліквідності (LCR)

Вид апроксимації	Прогнозна модель	R^2
Лінійна	$y = 0,0852x + 0,1518$	0,9665
Логарифмічна	$y = 0,1559\ln(x) + 0,229$	0,9988
Степенева	$y = 0,2305x^{0,5161}$	0,9878

Відповідно до табл. 3.10, найвищий показник точності апроксимації має логарифмічна модель - $y = 0,1559\ln(x) + 0,229$. Таким чином, з ймовірністю 99,88% можна передбачити, що значення показника покриття ліквідності (LCR) у 2024 році буде 44.51%, що є досить позитивним показником. Проаналізуємо рис. 3.7 та зробимо висновки про динаміку показників покриття та короткострокової ліквідності у прогнозованому періоді.

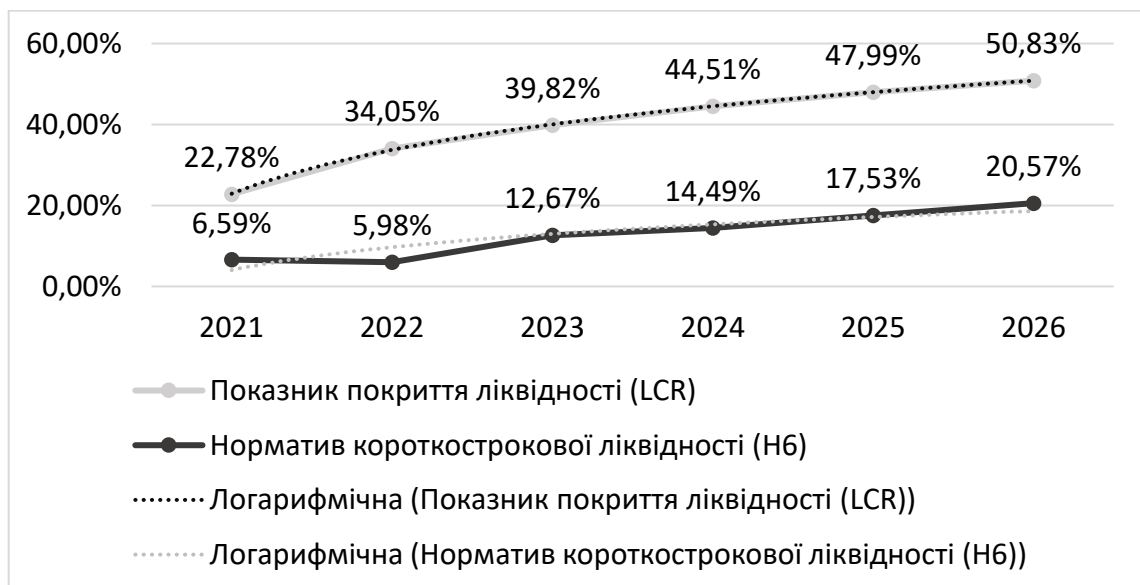

Рис. 3.7 – Планування LCR та Н6 АТ «ОТП Банк»

Аналізуючи динаміку зміни показників ліквідності АТ «ОТП Банк» у фактичному періоді 2021-2023 років та прогнозованому періоді 2024-2026 років,

можна спостерігати значне покращення в обох ключових показниках. Показник покриття ліквідності (LCR) зріс з 22,78% у 2021 році до 39,82% у 2023 році, і прогнозується подальше зростання до 50,83% у 2026 році. Це свідчить про те, що банк поступово підвищує свою здатність покривати короткострокові зобов'язання за допомогою високоліквідних активів, що покращує його фінансову стабільність і надійність. Норматив короткострокової ліквідності (Н6) також демонструє позитивну динаміку, зростаючи з 6,59% у 2021 році до 12,67% у 2023 році, і прогнозується подальше підвищення до 20,57% у 2026 році, що вказує на зростання здатності банку виконувати короткострокові фінансові зобов'язання.

Ця позитивна динаміка свідчить про успішну стратегію АТ «ОТП Банк» щодо управління ліквідністю та підвищення фінансової стійкості. Зростання показників покриття ліквідності (LCR) та нормативу короткострокової ліквідності (Н6) вказує на те, що банк ефективно покращує свої можливості щодо управління грошовими потоками і підтримання необхідного рівня ліквідності для покриття короткострокових зобов'язань. Це підвищує довіру з боку клієнтів та інвесторів, що сприяє зміцненню його ринкових позицій. Прогнозоване зростання у 2024-2026 роках свідчить про стабільний розвиток банку, що дозволить йому успішно справлятися з потенційними економічними викликами та забезпечити довгострокову фінансову стабільність.

Висновки до розділу 3

Прогнозування показників ліквідності та надійності є критично важливим для ефективного управління фінансовою стійкістю банку. У процесі дослідження було виявлено декілька слабких сторін в управлінні надійністю та ліквідністю АТ «ОТП Банк». Зокрема, показник покриття ліквідності (LCR) зріс з 22,78% у 2021 році до 39,82% у 2023 році, але ще не досягає оптимального рівня, що свідчить про потенційні ризики дефіциту коштів для покриття зобов'язань. Норматив короткострокової ліквідності (Н6) також показав покращення з 6,59%

у 2021 році до 12,67% у 2023 році, але цей рівень ще недостатній для забезпечення високої фінансової стабільності. Ці проблеми вимагають впровадження комплексних заходів, спрямованих на їх вирішення та підвищення фінансової стійкості.

Для вирішення виявлених проблем були запропоновані конкретні заходи, які сприятимуть підвищенню надійності та ліквідності банку. Серед короткострокових заходів було запропоновано впровадження «Пенсійного накопичувального депозиту», що дозволить залучити додаткові кошти клієнтів на довгостроковий період. Це підвищить ліквідність банку та забезпечить клієнтам стабільне накопичення коштів на пенсію. Довгостроковим заходом є впровадження нового кредитного продукту «Кредит на відбудову житла», що дозволить банку отримати додаткові прибутки та охопити клієнтську базу у чисельності 175 тис. ос. Ці заходи сприятимуть покращенню управління активами та зобов'язаннями банку, підвищуючи його фінансову стійкість.

Прогнозовані результати впровадження цих заходів свідчать про значне покращення основних показників ліквідності. Планування зроблене на базі планового звіту про фінансовий стан АТ «ОТП Банк» показує доцільність впровадження запропонованих заходів, оскільки вони впливають на підвищення основних показників. Так показник миттєвої ліквідності збільшиться з 0,8855 у 2023 році до 1,0388 у плановому періоді. Норматив поточної ліквідності має аналогічну динаміку зростаючи у плановому періоді до 0,8. Безумовно відбудеться і зменшення показників короткострокової ліквідності та показника покриття ліквідності. Проте, ці зміни вдасться нівелювати у майбутніх періодах, шляхом отримання відсотків по виданим кредитам за програмою «Кредит на відбудову житла». В цілому, реалізація запропонованих заходів дозволить АТ «ОТП Банк» досягти стабільного розвитку, підвищити надійність і ліквідність, що забезпечить його конкурентоспроможність на фінансовому ринку.

ВИСНОВКИ

Дослідження підтверджує, що ліквідність є критично важливою для стабільності банку та економіки країни загалом. Ефективне управління ліквідністю АТ «ОТП Банк» визначає його стійкість і здатність адаптуватися до ринкових умов. Аналітика ризиків, доходності та ліквідності активів, а також оцінка впливу банківських операцій на ліквідність є ключовими напрямками для покращення фінансового стану банку. Прогнозування змін у співвідношенні вкладів та кредитів і можливостей залучення зовнішнього фінансування допоможуть банку вчасно реагувати на зміну ринкових умов і підтримувати необхідний рівень ліквідності. Щоденне управління ліквідністю, включаючи постійний моніторинг ліквідної позиції та прогнозування потреб у фінансуванні в різних сценаріях, забезпечить готовність банку до несприятливих умов.

Аналіз фінансових показників АТ «ОТП Банк» за період 2021-2023 років виявив ряд негативних тенденцій, що свідчать про погіршення фінансової стабільності та ефективності банку. Зниження коефіцієнта надійності з 0,188 у 2021 році до 0,147 у 2022 році (на 22%) вказує на ослаблення здатності банку виконувати свої зобов'язання у короткостроковій перспективі. Зростання коефіцієнта фінансового важеля з 5,313 до 6,825 (на 28%) свідчить про підвищений ризик через зростання залежності від позикових коштів. Крім того, зниження чистого стабільного коефіцієнта фінансування (NSFR) з 0,84 у 2021 році до 0,735 у 2023 році (на 12%) відображає труднощі банку у підтриманні довгострокової стабільності фінансування. Значне зниження рентабельності капіталу (ROE) з 0,420 до 0,051 (на 80%) та рентабельності активів (ROA) з 0,039 до 0,007 (на 82%) свідчить про зниження ефективності використання капіталу та активів банку відповідно.

Додатково, низький рівень показника короткострокової ліквідності (Н6) вказує на слабкість банку у здатності швидко виконувати свої короткострокові зобов'язання. Зниження обсягів кредитів та авансів клієнтам з 40460 млн грн у першому періоді до 24873 млн грн у третьому періоді (на 38%) може негативно

вплинути на рентабельність банку, обмежуючи його доходи від основної діяльності. Сукупність цих показників свідчить про необхідність впровадження стратегічних заходів для покращення фінансового стану банку, підвищення ефективності управління ризиками, покращення якості активів та посилення ліквідності для забезпечення стійкості та конкурентоспроможності у майбутньому.

З метою вирішення наявних проблем та поліпшенню показників було запропоновано ряд рекомендацій на короткостроковий та довгостроковий період. Серед них варто звернути увагу на нововведення які доцільно впровадити: ведення нових продуктів «Кредит на відбудову житла» та «Пенсійний накопичувальний депозит». Ведення нових продуктів сприятиме залученню додаткових коштів від клієнтів, підвищуючи ліквідність та довгострокову стабільність фінансування, що допоможе вирішити проблеми з низькою рентабельністю та ліквідністю. У результаті введення норматив миттєвої ліквідності банку зросте до 1,0388, норматив поточної ліквідності становитиме 0,8, коефіцієнт чистого стабільного фінансування підвищиться до 0,7589, що підтверджує доцільність впровадження заходів.

Проведене прогнозування показників ліквідності та надійності АТ «ОТП Банк» на 2024-2026 роки визначив позитивні тенденції розвитку установи. Згідно з прогнозом на базі лінії трендів, визначено ріст основних показників. Показники поточної та миттєвої ліквідності наприкінці 2026 року мають становити 115,54% та 48,40% відповідно. Показник покриття ліквідності зросте до 50,83%, а норматив короткострокової ліквідності до 20,57%. Така динаміка підтверджує позитивний розвиток АТ «ОТП Банк» у майбутньому незважаючи на нестабільність економічної ситуації.

Отже, АТ «ОТП Банк» має забезпечувати підтримку своєї ліквідності на визначеному рівні шляхом аналізу її стану в конкретні періоди часу і прогнозування результатів діяльності, використовуючи надані рекомендації та впроваджуючи запропоновані заходи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мордань Є.Ю. Сутність, роль та значення банківської системи на сучасному етапі / Є. Ю. Мордань // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Сталий розвиток економіки» / Університет економіки і підприємництва. – 2021. – № 4(14). – С. 339-344.
2. Дорошенко Н.О., Роль банківської системи у відновленні економіки України/ Н.О. Дорошенко, Е.О. Віскарєва / Молодий вчений – 2023 - №8. – С. 58-62
3. Ситник Н.С. Банківська система України в умовах війни: Ризики та оцінка безпеки / Н.С. Ситник, Я.М. Прицак // Молодий вчений. - 2022 - № 6 (118). – С. 94-98.
4. Чайковський Я. В. Ефективність діяльності банківських установ в Україні/ Я.В. Чайковський, І.А. Чайковська, Є.С. Чайковський // Світ фінансів. – 2022. – Вип. 3. – С. 127-140.
5. Корнеєв В. К. Інституційна роль банків розвитку у формуванні кредитних передумов стабілізації економіки України / В.К. Корнеєв // Вісник Тернопільського національного економічного університету. - 2019. – № 1. - С. 99-109.
6. Владимир О. Р. Банківський та реальний сектори – ключові складові розвитку національної економіки / О. Р. Владимир // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2020. – № 2. – С. 93-107.
7. Мстоян К.В. Надійність банку: сутність, складові та фактори впливу/ К.В. Мстоян / Ефективна економіка – 2020 - №5 – С. 145-156.
8. Рудан, В. Теоретичне обґрунтування сутності ліквідності банківської системи / В. Рудан // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2011. – Вип. 3. – С. 41-48.
9. Мельникова О.О. Розвиток інноваційних підходів до формування банківської ліквідності / О. О. Мельникова, І. О. Литвин // Науковий вісник

- Херсонського державного університету. Економічні науки. – 2021. – № 1. – С. 256-259.
10. Малахова, О. Л. Теоретичні засади банківської ліквідності та фактори, що її визначають / О. Л. Малахова, В. Я. Рудан. // Світ фінансів. – 2022. - №1 – С. 25-27.
11. Чайка Ю.В. Варіанти удосконалення системи ліквідності комерційного банку / Ю. В. Чайка, С. В. Скрипка // Вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. – 2021. – № 5. – С.69-75.
12. Дзюблюк, О. В. Управління ліквідністю банківської системи України: монографія / О. В. Дзюблюк, В. Я. Рудан. // Вектор. – 2019. – № 3 (12) - С. 290
13. Бойко А.С. Фактори впливу на забезпечення банківської ліквідності в Україні / А. С. Бойко // Агросвіт – 2019. - №11, С 43-47.
14. Мстоян К.В. Надійність банку: сутність, складові та фактори впливу / К. В. Мстоян // Ефективна економіка. – 2022. – №5 – С. 68-72.
15. Косарева І.П. Ліквідність банку: сутність та вплив основних факторів на діяльність банків / І.П. Косарева, Д.О. Крамська // Економіка та управління підприємствами. – 2019. - №29 – С 99-103.
16. Литвинюк М.К., Демиденко В.П. Ліквідність банку та банківської системи як показник ефективності діяльності банку та її вплив на прибутковість комерційного банку / М.К. Литвинюк, В.П. Демиденко // Економіка і суспільство - 2020. - № 10. - С. 631–636.
17. Забчук Г. Фактори впливу на ефективність банківської системи України та шляхи її відновлення / Г. Забчук // Західноукраїнський національний університет. – 2019. – №6. – С. 181-185
18. Лавренюк В. Стійкість, стабільність та надійність у банківській діяльності / В. Лавренюк // Економічний аналіз. – 2019. – №12(2) – С 54-58.
19. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/>

- 20.Кендюх А. В. Оцінка ефективності діяльності банківської системи України на основі методів системного аналізу / А. В. Кендюх // Ефективна економіка. – 2020. – №4 – С. 196-199.
- 21.Офіційний веб-сайт ОТП Банк Україна. – Режим доступу: <https://www.otpbank.com.ua/>
- 22.Організаційна структура АТ «ОТП Банк» [Електронний ресурс]// Щорічний звіт – 2023. Режим доступу: <https://www.otpbank.com.ua/pdf/information/shareholder-stakeholder-information.pdf>
- 23.Офіційний веб-сайт Опендатабот. – Режим доступу: <https://opendatabot.ua/>
- 24.Офіційний веб-сайт Інформаційного агенства Mind. - Режим доступу: <https://mind.ua/>
- 25.Консолідований річний звіт за 2021- 2023 рік [Електронний ресурс]// Щорічний звіт – 2023. Режим доступу: https://www.otpbank.com.ua/upload/medialibrary/451/6qbv2rfzgyi2vz4asgiae3s1he40o1pi/2023_cons.pdf
- 26.Белік Ю.В. Лінійний аналіз фінансового стану банку / Ю. В. Белік, О. Ю. Белік // Науковий вісник Українського державного університету фінансів і міжнародної торгівлі. – 2021. – № 2. – С. 125-134.
- 27.Каневець І. М. Вертикальний і горизонтальний аналіз фінансового стану підприємства / І. М. Каневець // Економіка. Фінанси. Право. – 2023. – № 9. – С 45-52.
- 28.Великіна Ю. В. Формування фінансово-кредитного механізму банківського управління / Ю. В. Великіна, Л. В. Кузьміна // Східноєвропейський науковий журнал. – 2019. – Т. 17, № 7. – С 268-288.
- 29.Дроздовська Г. В. Оцінка фінансової стійкості банківської системи України / Г. В. Дроздовська // Глобальна та національна безпека. – 2020. – № 17. – С. 142-147.
- 30.Ананьєв В. В. Фінансова безпека банківської системи України / В. В. Ананьєв, В. О. Чернишова // Аспект-прес, – 2019. – С. 312-325 с.

31. Мітюшко Н. М. Формування та розвиток системи управління ліквідністю комерційного банку / Н. М. Мітюшко, А. М. Романюк // Вісник перспективних наук. – 2020. – № 4. – С. 285-289.
32. Дерев'янку Ю. О. Особливості управління ліквідністю банківських установ / Ю. О. Дерев'янку // Економіка та суспільство. – 2020. – № 3. – С. 359-365.
33. Барановський, О. Формування комплексної програми забезпечення фінансової безпеки комерційних банків України / О. Барановський, Т. Путінцева // Світ фінансів. – 2021. – № 3. – С. 65-79.
34. Дзюблюк, О. Соціально-економічні засади суспільної довіри до банківського сектору / О. Дзюблюк // Вісник Тернопільського національного економічного університету. - 2019. - № 2. - С. 54-69.
35. Офіційний сайт Державної служби статистики України – Режим доступу <https://ukrstat.gov.ua/>
36. Луцишин, З. Інваріанти розвитку банківського сектору економіки України [Текст] / З. Луцишин, Т. Фролова, Л. Лук'яненко // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2021. – №. 4. – С. 46-61.

ДОДАТКИ

Додаток А

Консолідований звіт про фінансовий стан станом
за 2021-2023 рр. (у тисячах українських гривень)

Акціонерне товариство «ОТП Банк»
Консолідований звіт про фінансовий стан
станом на 31 грудня 2021 року
(у тисячах українських гривень)

	Примітки	31 грудня 2021 року	31 грудня 2020 року (як рекласифіковано)	31 грудня 2019 року (як рекласифіковано)
АКТИВИ				
Грошові кошти та їх еквіваленти	4	3,870,163	3,510,420	3,139,593
Кредити та аванси банкам	5	9,129,391	13,628,078	4,308,470
Кредити та аванси клієнтам	6	40,604,941	27,797,157	25,469,028
Інвестиції в цінні папери	7	14,631,671	12,507,619	10,844,079
Похідні фінансові активи		8,376	10,561	454
Інвестиційна нерухомість		26,075	27,857	28,152
Поточні податкові активи		5,183	5,163	5,137
Відстрочені податкові активи	15	68,847	76,544	38,747
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	8	345,109	359,030	196,935
Основні засоби	8	953,430	825,999	565,546
Інші фінансові активи	9	118,981	98,434	152,745
Інші нефінансові активи	9	80,838	115,144	79,919
Загальна сума активів		69,843,005	58,962,006	44,828,805
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Кошти банків		1,225	132	189,668
Кошти клієнтів	10	56,427,453	47,337,814	35,094,301
Похідні фінансові зобов'язання		4	844	3,447
Інші залучені кошти		176	267	378,133
Резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		300,334	279,484	83,939
Інші фінансові зобов'язання	11	1,118,470	1,057,087	783,241
Інші нефінансові зобов'язання	11	137,788	110,232	97,768
Поточні зобов'язання з податку на прибуток		149,689	81,304	84,827
Загальна сума зобов'язань		58,135,139	48,867,164	36,715,324
КАПІТАЛ				
Статутний капітал	21	6,186,023	6,186,023	6,186,023
Нерозподілений прибуток		3,810,958	2,141,451	215,088
Емісійний дохід	21	405,075	405,075	405,075
Результат від операцій з акціонером	21	1,236,294	1,236,294	1,236,294
Інші резерви		69,516	125,999	71,001
Загальна сума власного капіталу		11,707,866	10,094,842	8,113,481
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		69,843,005	58,962,006	44,828,805

Затверджено до випуску керівництвом АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОТП БАНК» та підписано від його імені:

Володимир Мудрий
Голова Правління

Наталія Дюба
Головний бухгалтер

17 серпня 2022 року

17 серпня 2022 року

Примітки, надані на сторінках 8-113, є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

Акціонерне товариство «ОТП БАНК»

Окремий звіт про фінансовий стан
станом на 31 грудня 2022 року
(у тисячах українських гривень)

	Примітки	31 грудня 2022 року	31 грудня 2021 року
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	4	4,749,260	3,870,163
Кредити та аванси банкам	5	21,720,592	9,129,391
Кредити та аванси клієнтам	6	29,892,900	40,460,458
Інвестиції в цінні папери	7	32,852,589	14,627,919
Похідні фінансові активи		3,246	8,376
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства	8	139,143	139,143
Інвестиційна нерухомість		24,634	26,075
Поточні податкові активи		5	110
Відстрочені податкові активи	16	65,407	68,847
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	9	362,306	344,801
Основні засоби	9	802,462	948,483
Інші фінансові активи	10	330,426	118,981
Інші нефінансові активи	10	62,568	76,697
Загальна сума активів		91,005,538	69,819,444
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		231	1,225
Кошти клієнтів	11	77,736,460	57,064,997
Похідні фінансові зобов'язання		9,233	4
Інші залучені кошти		159	176
Забезпечення:			
Резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії	24	301,643	298,908
Інші фінансові зобов'язання	12	1,070,480	1,106,276
Інші нефінансові зобов'язання	12	137,164	137,788
Поточні зобов'язання з податку на прибуток		119,500	149,689
Загальна сума зобов'язань		79,374,870	58,759,063
КАПІТАЛ			
Статутний капітал	22	6,186,023	6,186,023
Нерозподілений прибуток		3,772,426	3,175,320
Емісійний дохід	22	405,075	405,075
Результат від операцій з акціонером	22	1,236,294	1,236,294
Інші резерви		30,850	57,669
Загальна сума власного капіталу		11,630,668	11,060,381
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		91,005,538	69,819,444

Затверджено до випуску керівництвом АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОТП БАНК» та підписано від його імені:

Володимир Мудрий
Голова Правління

26 квітня 2023 року

Наталія Дюба
Головний бухгалтер

26 квітня 2023 року

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОТП БАНК»

Консолідований звіт про фінансовий стан
станом на 31 грудня 2023 року
(у тисячах українських гривень)

	Примітки	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	4	10,827,171	4,749,260
Кредити та аванси банкам	5	21,491,993	21,720,592
Кредити та аванси клієнтам	6	24,873,181	29,934,500
Інвестиції в цінні папери	7	43,360,299	32,855,937
Похідні фінансові активи		-	3,246
Інвестиційна нерухомість		24,634	24,634
Поточні податкові активи		40	5
Відстрочені податкові активи	16	-	65,407
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	8	486,993	362,578
Основні засоби	8	697,477	805,721
Інші фінансові активи	9	114,674	330,426
Інші нефінансові активи	9	57,004	66,239
Загальна сума активів		101,933,466	90,918,545
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		15,211	231
Кошти клієнтів	10	81,158,807	77,064,900
Похідні фінансові зобов'язання		22,758	9,233
Інші залучені кошти		53	159
Поточні зобов'язання з податку на прибуток		2,683,009	119,500
Забезпечення:			
Резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії	23	246,958	301,643
Інші фінансові зобов'язання	11	1,170,247	1,081,911
Інші нефінансові зобов'язання	11	164,499	139,628
Відстрочені податкові зобов'язання	16	76,907	-
Загальна сума зобов'язань		85,538,449	78,717,205
КАПІТАЛ			
Статутний капітал	21	6,186,023	6,186,023
Нерозподілений прибуток		8,060,729	4,331,655
Емісійний дохід	21	405,075	405,075
Результат від операцій з акціонером	21	1,236,294	1,236,294
Інші резерви		506,896	42,293
Загальна сума власного капіталу		16,395,017	12,201,340
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		101,933,466	90,918,545

Затверджено до випуску керівництвом АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОТП БАНК» та підписано від його імені:

		
Володимир Мудрий Голова Правління		Наталія Дюба Головний бухгалтер
19 квітня 2024 року		19 квітня 2024 року

Примітки, надані на сторінках 8-102, є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

**Консолідований звіт про прибуток або збиток стан станом
за 2021-2023 рр. (у тисячах українських гривень)**

Акціонерне товариство «ОТП Банк»

Консолідований звіт про прибуток або збиток
за рік, який закінчився 31 грудня 2021 року
(у тисячах українських гривень)

	Примітки	2021	2020 (як реклаифіковано)
		За нарастаючим підсумком із початку року до дати звітності	За нарастаючим підсумком із початку року до дати звітності
Процентні доходи, у т.ч.:	12	5,810,492	5,118,846
Процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	12	5,780,825	5,099,019
Інші процентні доходи	12	29,667	19,827
Процентні витрати	12	(1,117,409)	(1,384,813)
Чистий процентний дохід (Чисті процентні витрати)	12	4,693,083	3,734,033
Комісійні доходи	13	1,989,779	1,683,913
Комісійні витрати	13	(700,555)	(567,027)
Інші доходи		107,097	163,980
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		231,419	(402,922)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		183,338	79,306
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		301,288	692,833
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(218,288)	96,650
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	14	(659,263)	(1,030,570)
Інші витрати		(122,095)	(78,219)
Інші прибутки (збитки)		(13,340)	(18,917)
Витрати на виплати працівникам	15	(1,365,398)	(1,184,725)
Амортизаційні витрати	15	(319,786)	(241,516)
Інші адміністративні та операційні витрати	15	(632,152)	(614,829)
Прибуток (збиток) до оподаткування		3,475,127	2,311,990
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	16	(605,620)	(385,627)
Прибуток (збиток) за рік		2,869,507	1,926,363
Прибуток на акцію			
Середньозважена кількість простих акцій в обігу		499,238	499,238
Базисний та розбавлений прибуток на акцію, в українських гривнях		5,558	3,859

Затверджено до випуску керівництвом АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОТП БАНК» та підписано від його імені:

 Володимир Мудрий
 Голова Правління
 17 серпня 2022 року
 Примітки, наведені на сторінках 8-113, є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

 Наталя Дюба
 Головний бухгалтер
 17 серпня 2022 року

Акціонерне товариство «ОТП БАНК»

Окремий звіт про прибуток або збиток

за рік, який закінчився 31 грудня 2022 року

(у тисячах українських гривень)

	Примітки	2022	2021
		За наростаючим підсумком із початку року до дати звітності	За наростаючим підсумком із початку року до дати звітності
Процентні доходи, у т.ч.:	13	8,787,828	5,770,296
Процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	13	8,774,395	5,740,629
Інші процентні доходи	13	13,433	29,667
Процентні витрати	13	(1,981,446)	(1,129,067)
Чистий процентний дохід (Чисті процентні витрати)	13	6,806,382	4,641,229
Комісійні доходи	14	1,785,441	1,989,949
Комісійні витрати	14	(663,787)	(700,725)
Інші доходи		128,973	102,884
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		100,893	231,419
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(7,847)	183,338
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		713,690	301,288
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		70,226	(202,227)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	15	(5,658,273)	(789,663)
Інші витрати	16	(134,244)	(118,864)
Інші прибутки (збитки), у т.ч.:		(100,474)	(13,340)
- Збиток від модифікації фінансових активів		(100,254)	(11,209)
Витрати на виплати працівникам	16	(1,408,154)	(1,328,609)
Амортизаційні витрати	16	(341,116)	(316,322)
Інші адміністративні та операційні витрати	16	(565,299)	(629,626)
Прибуток (збиток) до оподаткування		726,411	3,350,731
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	17	(129,305)	(605,620)
Прибуток (збиток) за рік		597,106	2,745,111
Прибуток на акцію			
Середньозважена кількість простих акцій в обігу		499,238	499,238
Базисний та розбавлений прибуток на акцію, в українських гривнях		1,196	5,499

Затверджено до випуску керівництвом АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОТП БАНК» та підписано від його імені:

		
Володимир Мудрий Голова Правління		Наталія Дюба Головний бухгалтер
26 квітня 2023 року		26 квітня 2023 року

Примітки, надані на сторінках 08-106, є невід'ємною частиною цієї окремої фінансової звітності.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОТП БАНК»

Консолідований звіт про прибуток або збиток
за рік, який закінчився 31 грудня 2023 року
(у тисячах українських гривень)

	Примітки	2023	2022
Процентні доходи, у т.ч.:	12	12,126,979	8,798,228
Процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	12	12,114,514	8,784,795
Інші процентні доходи	12	12,465	13,433
Процентні витрати	12	(3,478,020)	(1,971,086)
Чистий процентний дохід (Чисті процентні витрати)	12	8,648,959	6,826,542
Комісійні доходи	13	1,869,617	1,785,293
Комісійні витрати	13	(739,312)	(663,639)
Інші доходи		160,890	137,296
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		(102,552)	100,893
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:		(17,014)	(7,847)
- боргові інструменти		(24,491)	(7,847)
- інструменти капіталу		7,477	-
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		378,182	713,690
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		211,916	107,978
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	14	90,140	(5,758,726)
Інші витрати	15	(222,581)	(134,244)
Інші прибутки (збитки), у т.ч.:		(129,729)	(100,474)
- Збиток від модифікації фінансових активів		(129,729)	(100,254)
Витрати на виплати працівникам	15	(1,713,877)	(1,442,494)
Амортизаційні витрати	15	(343,626)	(343,558)
Інші адміністративні та операційні витрати	15	(651,408)	(570,708)
Прибуток (збиток) до оподаткування		7,439,605	650,002
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	16	(3,710,531)	(129,305)
Прибуток (збиток) за рік		3,729,074	520,697
Прибуток на акцію			
Середньозважена кількість простих акцій в обігу		499,238	499,238
Базисний та розбавлений прибуток на акцію, в українських гривнях		7,470	1,043

Затверджено до випуску керівництвом АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОТП БАНК» та підписано від його імені:

Володимир Мудрий
Голова Правління

Наталія Дюба
Головний бухгалтер

19 квітня 2024 року

19 квітня 2024 року

Примітки, надані на сторінках В-102, є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.